

Bažnyčios žinios

Popiežius

Popiežius Pranciškus	
„PALAIMINTI GAILESTINGIEJI, NES JIE SUSILAUKS GAILESTINGUMO“ (Mt 5, 7)	
Žinia 31-osios Pasaulio jaunimo dienos proga (2016 m.)	2
KALBA MININT VYSKUPŲ SINODO ĮSTEIGIMO 50-ŲJŲ METŲ JUBILIEJŲ	5
KREIPIMASIS UŽBAIGIANT VYSKUPŲ SINODĄ ŠEIMOS KLAUSIMAIS	8
HOMILIJA PER ŠV. MIŠIAS UŽBAIGIANT 8-ĄJĮ PASAULIO ŠEIMŲ SUSITIKIMĄ	11
KREIPIMASIS PER ŠEIMŲ SUSITIKIMO MALDOS VIGILIJĄ	12

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus	
DARBAS SUTEIKIA ORUMO	14
MALDA ŠEIMOJE	15

Lietuvos Vyskupų Konferencija

ATSIVERKIME GAILESTINGUMO JUBILIEJAUS MALONEI	16
NACIONALINIS GAILESTINGUMO JUBILIEJAUS ŠVENTIMO KALENDORIUS	17

Ganytojo žodis

Arkivyskupas Gintaras Grušas	
PAMOKSLAS GAILESTINGUMO MOTINOS GLOBOS ATLAIDUOSE	18

Homilijos

DIEVO BALSAS MŪSŲ ŠIRDYJE / II advento sekmadienis (C)	19
„VISUOMET DŽIAUKITĖS VIEŠPATYJE!“ / III advento sekmadienis (C)	20
BUDĖTI DĖL AMŽINOJO LIKIMO / IV advento sekmadienis (C)	21
KALĖDŲ ĖDŽIOS KRYŽIAUS ŠEŠĖLYJE / Kristaus Gimimas (Kalėdos)	22
KRIKŠČIONIŠKA ŠEIMA – GYVA PRAKARTĖLĖ / Šventoji Šeima (C)	23
PASAUKTI GYVENTI TAIKOJE / Švč. Mergelė Marija, Dievo Gimdytoja	24

Bažnyčia Lietuvoje

Aušros Vartų Gailestingumo Motinos Globos atlydai	25
Lietuvos ir Lenkijos Vyskupų konferencijų tarpusavio ryšių grupės susitikimas	27
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	28
Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimai	30
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimai	32
Panevėžio vyskupijos kunigų susirinkimas	35

Bažnyčia pasaulyje

Baigėsi Vyskupų sinodo asamblėja	39
Pasaulinis <i>Marijos radijo</i> kongresas ir susitikimas su popiežiumi	40
Jubiliejinė Diakonato konferencija Romoje	41

Popiežius Pranciškus

„Palaiminti gailestingieji, nes jie susilauks gailestingumo“ (Mt 5, 7)

Žinia 31-osios Pasaulio jaunimo dienos proga (2016 m.)

Brangūs jaunuoliai!

Pasiekėme paskutinį mūsų piligriminės kelionės į Krokuvą etapą. Kitų metų liepą ten drauge švėsime 31-ąją Pasaulio jaunimo dieną. Mūsų ilgame ir reikliame kelyje esame vedami Jėzaus žodžių iš Kalno pamokslo. Šią kelionę pradėjome 2014 metais kartu apmąstydami pirmąjį iš palaiminimų: „Palaiminti beturčiai dvasia, nes jų yra Dangaus Karalystė“ (Mt 5, 3). 2015 metų tema buvo: „Palaiminti tyraširdžiai, nes jie regės Dievą“ (Mt 5, 8). Kitais metais mus turėtų įkvėpti žodžiai: „Palaiminti gailestingieji, nes jie susilauks gailestingumo“ (Mt 5, 7).

1. Gailestingumo jubiliejus

Šia tema Pasaulio jaunimo diena 2016 m. Krokuvoje įsitraukia į Šventuosius Gailestingumo metus, tapdama tikru jaunimo jubiliejumi pasauliniu lygmeniu. Tarptautinis jaunimo susitikimas su Jubiliejaus metais sutampa ne pirmą kartą. Juk būtent Šventaisiais Atpirkimo metais (1983–1984 m.) šventasis Jonas Paulius II viso pasaulio jaunuolius pirmąkart sukviėtė susitikti Verbų sekmadienį. Vėliau daugiau nei du milijonai jaunuolių iš maždaug 165 šalių į 15-ąją Pasaulio jaunimo dieną Romoje susirinko per Didįjį 2000-ųjų metų jubiliejų. Esu tikras, kad jaunimo Jubiliejus Krokuvoje, kaip ir tais abiem ankstesniais kartais, taps viena reikšmingiausių Šventųjų metų akimirku.

Kai kurie iš jūsų galbūt paklaus: kokia proga šie Jubiliejaus metai švenčiami Bažnyčioje? Biblinis *Kun* 25 tekstas padeda mums suprasti, ką Izraelio tautai reiškė „Jubiliejaus metai“. Kas penkiasdešimt metų hebrajai išgirsdavo sugaudžiant ragą (*jobel*), sukviečiantį (*jobil*) juos švėsti šventųjų metų kaip visų susitaikymo (*jobal*) laiko. Šiuo laikotarpiu dovanojimo dvasia reikėdavo atkurti gerus santykius su Dievu, artimu ir kūriniu. Todėl skatinta, be kita ko, atleisti nuo skolų, suteikti ypatingą pagalbą patekusiems į vargą, pagerinti asmenų tarpusavio santykius ir paleisti į laisvę vergus.

Jėzus Kristus atėjo skelbti ir įgyvendinti Viešpaties malonės amžino meto nešdamas vargdieniams Gerąją Naujieną, belaisviams išvadavimą, akliesiems regėjimą ir prislėgtiesiems laisvę (plg. *Lk* 4, 18–19). Jame

ir ypač jo Velykų slėpinyje tobulai įgyvendinama giliausioji Jubiliejaus prasmė. Bažnyčia, Kristaus vardu paskelbdama Jubiliejaus metus, visus mus kviečia išgyventi ypatingą malonės laiką. Pati Bažnyčia yra pašaukta apščiai pasiūlyti Dievo artumo ženklų, širdyse žadinti gebėjimą išvelgti esminius dalykus. Šie Šventieji Gailestingumo metai pirmiausia yra „metas Bažnyčiai iš naujo atrasti savo užduoties, Viešpaties jai patikėtos Velykų dieną, – užduoties būti Tėvo gailestingumo ženklu ir įrankiu prasme“ (Homilija per Dievo Gailestingumo sekmadienio Pirmąją vakarinę, 2015 m. balandžio 11 d.).

2. Gailestingi kaip Tėvas

Šio ypatingo Jubiliejaus šūkis yra: „Gailestingi kaip Tėvas“ (plg. *Misericordiae Vultus*, 13). Juo nusakyta ir artimiausios Pasaulio jaunimo dienos tema. Pamėginkime geriau suprasti, ką reiškia dieviškasis gailestingumas.

Senajame Testamente, kalbant apie gailestingumą, vartojamos įvairios sąvokos. Reikšmingiausios iš jų yra *hesed* ir *rahamim*. Pirmąja, Dievui taikoma sąvoka išreiškia jo nenuilstama ištikimybė Sandorai su savo tauta, kurią jis myli ir kuriai vis atleidžia. Antroji, *rahamim*, kurią galima versti žodžiu „viduriai“, pirmiausia kreipia į motinos iščias. Ji Dievo meilę savo tautai leidžia suprasti kaip motinos meilę savo vaikui. Būtent taip tai pateikia pranašas Izaijas: „Ar gali moteris užmiršti savo mažylį, būti nešvelni savo iščių sūnui? Net jeigu ji ir užmirštų, aš tavęs niekada neužmiršiu“ (*Iz* 49, 15). Tokia meilė neišvengiamai verčia padaryti savyje erdvės kitiems, išvien su artimu jausti, kentėti ir džiaugtis.

Biblinė gailestingumo sąvoka taip pat apima konkrečią meilę, kuri yra ištikima, dovanojama ir galinti atleisti. Vienoje Ozėjo knygos vietoje Dievo meilė nusakoma labai gražiai, lyginant ją su tėvo meile savo vaikui: „Kai Izraelis buvo vaikas, aš jį pamilau ir iš Egipto pašaukiau savo sūnų. Kuo daugiau juos šaukiau, tuo labiau jie traukėsi nuo manęs <...>. Aš pats mokiau Efraimą vaikščioti, savo rankose juos nešiojau, tačiau jie nepripažino, kad aš jais rūpinasi. Siejau juos su savimi pajautų saitais, meilės ryšiais. Buvau jiems kaip tie, kurie glaudžia kūdikius prie skruosto. Nusileidau ligi jų, kad juos pamaitinčiau“ (*Oz* 11, 1–4). Nepaisydama vaiko netikusio elgesio, verto bausmės, tėvo meilė yra ištikima ir visada atleidžianti besigailinčiam vaikui. Taigi matome, kad gailestingumas visada apima atleidimą. Jis yra „ne abstrakti idėja, bet konkreti tikrovė, per kurią jis apreiškia savo meilę, panašią į meilę tėvo ir motinos, kuriems labai rūpi jų vaikas. <...> Ji kyla iš pačių gelmių kaip natūralus švelnumo ir atjautos, atlaidumo ir atleidimo kupinas jausmas“ (*Misericordiae Vultus*, 6).

Naujajame Testamente dieviškasis gailestingumas (*eleos*) laikomas darbo, kurio Tėvo vardu atlikti į pasaulį atėjo Kristus (plg. *Mt* 9, 13), santrauka. Viešpaties gailestingumas pirmiausia reiškiasi tada, kai jis pasilenkia prie žmogiškojo vargo ir rodo atjautą tam, kuriam reikia supratimo, išgydymo ir atleidimo. Jėzuje apie gailestingumą kalba viskas. Taip, jis pats yra gailestingumas.

Luko evangelijos 15-ajame skyriuje randame tris palyginimus apie gailestingumą – apie paklydusią avelelę, apie pamestą drachmą ir palyginimą, kuris žinomas kaip palyginimas apie „sūnų palaidūną“. Šiuose trijuose palyginimuose mus pritrenkia Dievo džiaugsmas, kurį jis jaučia suradęs nusidėjėlį ir jam atleisdamas. Taip, Dievas džiaugiasi atleisdamas! Tai – visos Evangelijos santrauka. „Kiekvienas iš mūsų yra ta paklydusi avis, ta pamesta drachma, kiekvienas iš mūsų yra tas sūnus, pražudęs savo laisvę vaikydamasis stabų, laimės mirazų ir viską praradęs. Tačiau Dievas mūsų neužmiršta, Tėvas mūsų niekada neapleidžia. Jis yra kantrus Tėvas, visada mūsų laukia! Jis gerbia mūsų laisvę, tačiau visada lieka ištikimas. O kai pas jį sugrįžtame, priima mus į savo namus kaip vaikus, nes niekada, nė akimirkos, nepaliovė mūsų laukęs. Ir savo širdyje švenčia dėl kiekvieno sugrįžusio vaiko. Švenčia, nes džiaugiasi. Dievas šitaip džiaugiasi, kai vienas iš mūsų, nusidėjėlių, prie jo artinasi ir prašo atleidimo“ (Viešpaties Angelo malda, 2013 m. rugsėjo 15 d.).

Dievo gailestingumas yra labai konkretus ir visi yra pašaukti asmeniškai tai patirti. Kai būdamas septyniolikos metų vieną kartą norėjau išeiti su draugais, nutariau pirma aplankyti bažnyčią. Ten sutikau kunigą, kuris man sužadino tokį didelį pasitikėjimą, kad pajutau troškimą atverti širdį per išpažintį. Tas susitikimas pakeitė mano gyvenimą! Aš patyriau, jog tada, kai nuolankiai ir nuširdžiai atveriamė širdį, galime labai konkrečiai kontempliuoti Dievo gailestingumą. Buvau tikras – per to kunigo asmenį Dievas manęs jau laukė man dar nežengus pirmo žingsnio bažnyčios link. Mes ieškome Dievo, tačiau jis visada yra pirmesnis, visada mūsų ieško ir suranda pirmas. Galimas daiktas, kad kurio nors iš jūsų širdį kas nors slegia, ir galvojate: padariau tą, padariau aną... Nesibaiminkit! Jis laukia jūsų! Jis yra Tėvas ir visada laukia mūsų! Kaip puiku Sutaikinimo sakramente būti gailestingai apkabintam Tėvo, atrasti klausyklą kaip gailestingumo vietą, būti palytėtam visada mums atleidžiančio Viešpaties gailestingosios meilės!

O tu, mielas jaunuoli, miela jaunuole, ar kada nors pajutai į save nukreiptą begalinės meilės kupiną žvilgsnį – meilės, kuri, nepaisydama tavo nuodėmių, ribotumų ir suklydimų, ir toliau tavimi pasitiki bei žvelgia į tave sklidina vilties? Ar suvoki, koks vertingas esi Dievui,

iš meilės davusiam tau viską? Šventasis Paulius mus moko: „O Dievas mums parodė savo meilę tuo, kad Kristus mirė už mus, kai tebebuvome nusidėjėliai“ (*Rom* 5, 8). Bet ar iš tikrųjų suvokiame šių žodžių galią?

Žinau, koks brangus jums visiems yra šventojo Jono Pauliaus II dovanotas Pasaulio jaunimo dienų kryžius, nuo 1984 m. lydintis visus jūsų pasaulinius susitikimus. Kiek daug permainų, kiek daug tikrų atsivertimų gausybės jaunuolių gyvenime lėmė susitikimas su šiuo paprastu kryžiumi! Galbūt net klausėte: iš kur šio kryžiaus tokia nepaprasta galia? Atsakymas yra toks: kryžius yra iškalbingiausias Dievo gailestingumo ženklas! Jis mums liudija, kad Dievo meilės žmonijai matas yra besaikė meilė! Kryžius leidžia palytėti Dievo gailestingumą ir būti patiems palytėtiems jo gailestingumo! Čia norėčiau priminti epizodą apie du nusikaltėlius, nukryžiuotus šalia Kristaus. Vienas iš jų buvo arogantiškas, nepripažino esąs nusidėjėlis, šaipėsi iš Viešpaties. Kitas, priešingai, prisipažįsta, kad suklydo, kreipiasi į Viešpatį ir sako jam: „Jėzau, prisimink mane, kai ateisi į savo Karalystę!“ Jėzus, kupinas begalinio gailestingumo, pažvelgia į jį ir taria: „Dar šiandien su manimi būsi rojuje“ (plg. *Lk* 23, 32. 39–43). Su katruo iš šių dviejų mes tapatinamės? Su tuo, kuris arogantiškas ir nepripažįsta suklydęs? Ar su kitu, kuris pripažįsta, jog jam reikia dieviškojo gailestingumo, ir iš visos širdies to meldžia? Viešpatyje, atidavusiame savo gyvybę už mus ant kryžiaus, visada surasiame besąlyginę meilę, laikančią mūsų gyvenimą gėriu ir vis teikiančią mums galimybę pradėti iš naujo.

3. Nepaprastas džiaugsmas būti Dievo gailestingumo įrankiu

Dievo žodis mus moko: „Palaimingiau duoti negu imti“ (*Apd* 20, 35). Kaip tik todėl penktajame palaiminime giriami gailestingieji. Žinome, kad Viešpats mus pamilo pirmas. Bet tikrai palaimingi ir laimingi esame tik tada, kai įsitraukiame į dieviškąją dovanojimo, neužtarnaujamos meilės logiką, kai atrandame, kad Dievas mus be galo pamilo, kad padarytų mus gebančius be saiko mylėti taip, kaip jis. Šventasis Jonas sako: „Mylimieji, mylėkite vieni kitus, nes meilė yra iš Dievo ir pažįsta Dievą. Kas nemyli, tas nepažino Dievo, nes Dievas yra meilė. <...> Meilė – ne tai, kad mes pamilome Dievą, bet kad jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų kaip permaldavimą už mūsų nuodėmes. Mylimieji, jei Dievas mus taip pamilo, tai ir mes turime mylėti vieni kitus“ (*1 Jn* 4, 7–11).

Labai glaustai paaiškinęs, kaip Dievas rodo mums savo gailestingumą, dabar norėčiau jums pasiūlyti, kaip mes konkrečiai galėtume būti šio gailestingumo savo artimui įrankiais.

Į galvą ateina palaimintojo Petro Jurgio Frasačio pavyzdys. Jis yra pasakęs: „Jėzus per Komuniją aplanko mane kasdien, aš jam už tai atlyginu man imanomu varganu būdu – lankydamas vargšus.“ Petras Jurgis buvo jaunuolis, žinojęs, ką reiškia turėti gailestingą širdį, atjaučiančią labiausiai vargančiuosius. Jiems dovanodavo daug daugiau nei materialius daiktus, dovanodavo save, skirdavo jiems savo laiką, žodžius ir gebėjimą klausytis. Tarnavo vargšams labai diskretiškai, niekada to nedemonstruodamas. Tikrai gyveno Evangelija, sakančia: „Kai tu daliji išmalda, tenezino tavo kairė, ką daro dešinė, kad tavo išmalda liktų slaptoje, o tavo Tėvas, regintis slaptoje, tau atlygins“ (Mt 6, 3–4). Tik pagalvokit, dieną prieš mirtį sunkiai sirgdamas jis nurodė, kaip padėti jo draugams, kurie stokoja. Jį laidojant jo šeimos narius bei draugus nustebino gausybė atėjusių nepažįstamų vargšų, kuriais jaunas Petras Jurgis rūpinosi ir kuriems buvo padėjęs.

Palaiminimus visada mėgstu sieti su Mato evangelijos 25-uoju skyriumi, kur Jėzus vardija gailestingumo darbus ir sako, jog kada nors būsime pagal juos teisiami. Todėl kviečiu jus iš naujo atrasti gailestingumo darbus kūnui: išalkusius pavalgydinti, ištroškusius pagirdyti, nuogus aprengti, keleivius priglausti, ligonius aplankyti, kalinius sušelpiti, mirusius palaidoti. Taip pat neužmirškime gailestingumo darbų sielai: nemokančius pamokyti, abejojančius patarti, nuliūdusius paguosti, pikta darančius sudrausti, įžeidimus atleisti, nuoskaudas nukęsti, melstis už gyvus ir mirusius. Kaip mate, gailestingumas nėra nei „geruoliškumas“, nei vien sentimentalumas. Per tai patikrinamas mūsų buvimo Kristaus mokiniams, mūsų kaip krikščionių įtikimumo šiandiniame pasaulyje autentiškumas.

Jums, jaunieji bičiuliai, kurie pageidaujate konkretno, norėčiau pasiūlyti per pirmus septynis 2016 metų mėnesius pasirinkti vieną kas mėnesį praktikuotiną gailestingumo darbą kūnui ir sielai. Tegu jus įkvepia šventosios Faustinos, mūsų laikų nuolankiosios Dievo Gailestingumo apaštalės, malda:

„Padėk man, Viešpatie, kad mano akys būtų gailestingos, kad niekuomet nieko neįtarinėčiau ir neteisčiau pagal išorę, bet išvolgčiau artimo sielos grožį ir jam padėčiau.“

Padėk man, Viešpatie, kad mano klausa būtų gailestinga, atidi artimo poreikiams, neabejinga jo skausmams ir aimanoms.

Padėk man, Viešpatie, kad mano kalba būtų gailestinga, kad niekuomet blogai nešnekėčiau apie artimą, bet kiekvienam atrasčiau paguodos ir atleidimo žodį.

Padėk man, Viešpatie, kad mano rankos būtų gailestingos ir pasirengusios geriems darbams <...>.

Padėk man, Viešpatie, kad mano kojos būtų gailestingos, kad įveikdama savąjį nuovargį galėčiau skubėti padėti artimui. <...>

Padėk man, Viešpatie, kad mano širdis būtų gailestinga, kad būčiau jautri visoms artimo kančioms“ (Dienoraštis, 163).

Tad dieviškojo gailestingumo žinia yra labai konkreti ir reikli gyvenimo programa, nes apima darbus. Vienas iš akivaizdžiausių, bet galbūt ir sunkiausių gailestingumo darbų yra atleisti mane įžeidusiajam, man bloga padariusiajam, būtent tiems, kuriuos laikome priešais. „Kaip sunku atrodo tiek kartų atleisti! Vis dėlto atleidimas yra įrankis, įduotas į mūsų trapias rankas širdies giedrumui pasiekti. Pagiežos, tūžmasties, smurto ir keršto atsisakymas yra laimingo gyvenimo sąlyga“ (*Misericordiae Vultus*, 9).

Daug mano sutiktų jaunų žmonių sako man, kad labai kenčia dėl taip susiskaldžiusio pasaulio, kuriame konfliktuoja įvairių grupių šalininkai, kuriame yra tiek daug karų ir net žmonių, savo religija pateisinančių smurtą. Turime prašyti Viešpaties, kad jis dovanotų mums malonę būti gailestingiems tam, kuris daro bloga. Lygiai kaip Jėzus, kuris ant kryžiaus meldėsi už jį nukryžiuvusiuosius: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro“ (*Lk 23, 34*). Vienintelis būdas blogiui nugalėti yra gailestingumas. Teisingumas, tiesa, labai būtinas, bet jo vieno nepakanka. Teisingumas ir gailestingumas turi eiti išvien. Kaip trokštu, kad visi bendra, iš mūsų širdžių gelmių kylančia malda išvien prašytume, jog Viešpats mūsų ir viso pasaulio pasigailėtų!

4. Krokuva laukia mūsų

Iki mūsų susitikimo Lenkijoje liko vos keli mėnesiai. Krokuva, šventojo Jono Pauliaus II ir šventosios Faustinos Kovalskos miestas, laukia mūsų išskėstomis rankomis ir atvira širdimi. Tikiu, jog būtent Dievo apvaizda lėmė, kad jaunimo Jubiliejų švėstume būtent ten, kur gyveno abu mūsų dienų didieji gailestingumo apaštalai. Jonas Paulius II suvokė, jog šis laikas yra gailestingumo metas. Savo pontifikato pradžioje parašė encikliką *Dives in misericordia*. Šventaisiais 2000-aisiais metais šventąja paskelbė seserį Faustina ir įsteigė Dievo Gailestingumo šventę antrą sekmadienį po Velykų. 2002-aisiais metais asmeniškai pašventino Krokuvoje Gailestingumo Jėzaus šventovę ir pasaulį patikėjo dieviškajam gailestingumui trokšdamas, kad ta žinia pasiektų visus žemės gyventojus ir širdis pripildytų vilties: „Šią Dievo malonės kibirkštį turime įpūsti ir šią gailestingumo ugnį perduoti pasauliui. Dievo gailestingume pasaulis suras taiką, o žmogus – laimę!“ (Pamokslas per Dievo Gailestingumo šventovės Krokuvoje pašventinimą, 2002 m. rugpjūčio 17 d.).

Brangūs jaunuoliai, gailestingasis Jėzus, Krokuvos šventovėje pavaizduotas jam dedikuotame Dievo tautos geriamame paveiksle, laukia jūsų. Jis jums pasitiki ir deda į jus viltis! Kiekvienam ir kiekvienai jis turi pasakyti tiek daug svarbių dalykų... Nebijokite pažvelgti į jo begalinės meilės sklidiną akis ir atsiverkite jo gailestingam žvilgsniui, pasirengusiam atleisti jūsų nuodėmes. Tas žvilgsnis perkeis jūsų gyvenimą ir užgydys jūsų sielos žaizdas, numaldys jūsų jaunų širdžių juntamą troškulį – meilės, taikos, džiaugsmo ir tikrosios laimės troškulį. Ateikite pas jį ir nebijokite! Ateikite ir iš širdies gelmių išstarkite: „Jėzau, pasitikiu tavimi!“ Leiskitės būti palytėti jo begalinio gailestingumo, kad ir patys darbai, žodžiais ir malda taptumėte gailestingumo apaštalais egoizmo, neapykantos ir didžiulės nevilties sužeistame pasaulyje.

Neškite Kristaus gailestingosios meilės, apie kurią kalbėjo šventasis Jonas Paulius II, liepsną į savo kasdienio gyvenimo aplinką ir ligi žemės pakraščiu. Šioje misijoje lydėsiu jus savo palinkėjimais bei maldomis. Šioje paskutinėje dvasinio pasirengimo artėjančiai Pasaulio jaunimo dienai Krokuvoje kelionės atkarpoje visus jus patikiu Mergelei Marijai, Gailestingumo Motinai, ir iš visos širdies laiminu.

Vatikanas, 2015 m. rugpjūčio 15 d.

Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų iškilme

PRANCIŠKUS

Popiežius Pranciškus

Kalba minint Vyskupų sinodo įsteigimo 50-ųjų metų jubiliejų

2015 m. spalio 15 d., Pauliaus VI aula

Jūsų Malonybės, Eminencijos, Ekscelencijos, brangūs Broliai ir Seserys!

Darbuojantis eilinei generalinei asamblėjai, Vyskupų sinodo įsteigimo penkiasdešimties metų sukakties minėjimas teikia mums pagrindą džiaugtis, šlovinti Viešpatį ir jam dėkoti. Nuo Vatikano II Susirinkimo iki dabartinės asamblėjos vis labiau suvokėme „bendro žengimo priekin“ būtinybę ir grožį.

Šia džiugia proga norėčiau nuoširdžiai pasveikinti generalinį sekretorių kardinolą Lorenzo Baldisseri, pasekretorių vyskupą Fabio Fabene, oficiolus, konsultorius ir kitus Vyskupų sinodo generalinio sekretoriato darbuotojus – tuos nematomus asmenis, kasdien dirbančius iki vėlyvo vakaro. Sykiu taip pat sveikinu Sinodo tėvus ir kitus dabartinės asamblėjos dalyvius bei visus esančius šioje auloje ir dėkoju jiems už tai, kad dalyvauja.

Šią akimirką norėtume priminti ir Sinodui per tuos penkiasdešimt metų tarnavusiuosius, pradedant generaliniais sekretoriais – kardinolus Władysławą Rubiną, Jozefą Tomko, Janą Pieterį Schotte ir arkivyskupą Nikola Eterovičių. Naudodamasis proga nuoširdžiai dėkoju visiems gyviems ir mirusiems, dosniai ir kompetentingai prisidėjusiems prie Sinodo darbo.

Savo kaip Romos vyskupo tarnybos pradžioje ketinau padidinti Sinodo, vieno iš vertingiausių Susirinkimo paskutinio posėdžio palikimų, reikšmę (1). Palaimintojo popiežiaus Pauliaus VI ketinimu, Vyskupų sinodas turėjo priminti visuotinio Susirinkimo paveikslą ir atspindėti jo dvasią bei metodą (2). Pats popiežius tikėjosi, kad Sinodo struktūra „ilgainiui įgis vis tobulesnę formą“ (3). Tam po dvidešimties metų pritarė šventasis Jonas Paulius II pareikšdamas: „Šį įrankį galbūt galima dar labiau pagerinti. Kolegiali pastoracinė atsakomybė Sinode galbūt galėtų dar pilnatviškiau reikštis“ (4). Galiausiai Benediktas XVI 2006 m. patvirtino kelis *Ordi Synodi Episcoporum* pakeitimus, atsižvelgdamas į per tą laiką paskelbtų Kanonų teisės kodekso ir Rytų Bažnyčių kanonų kodekso nuostatus (5).

Šiuo keliu toliau turime eiti ir mes. Pasaulis, kuriame gyvename ir kurį mylėti bei kuriam tarnauti, nepaisydami viso jo prieštaravimo, esame pašaukti, iš Bažnyčios reikalauja sustiprinti sąveiką visose jos misijos srityse. Kaip tik šis sinodiškumo kelias ir yra tai, ko Dievas trečiajame tūkstantmetyje laukia iš Bažnyčios.

***

Tai, ko Viešpats iš mūsų reikalauja, tam tikra prasme jau glūdi žodyje „sinodas“. Ėjimą drauge – pasauliečiams, ganytojams, Romos vyskupui – paprasta išreikšti žodžiais, bet ne taip lengva įgyvendinti.

Pabrėžęs, kad Dievo tautą sudaro visi pakrikštytieji, pašaukti „būti dvasine buveine ir šventąja kunigyste“ (6), Vatikano II Susirinkimas toliau skelbia: „Visuma tikinčiųjų, kuriuos patėpė Šventasis (plg. 1 Jn 2, 20 ir 27),

tikėdama negali klysti ir šią ypatingą savybę atskleidžia per antgamtinį visos tautos tikėjimo jausmą, *nuo vyskupų iki paskutinio pasauliečio* sutardami dėl tikėjimo ir dorovės“ (7). Tai garsusis *infallibile „in credendo“*.

Apaštališkajame paraginiame *Evangelii gaudium* tai paabrėžiau dar kartą: „Dievo tauta yra šventa dėl šio patepimo, padarančio ją neklystančią *in credendo*“ (8). Ir pridūriau: „Kiekvienas pakrikštytasis, nepriklausomai nuo jo funkcijos Bažnyčioje ir išsilavinimo tikėjimo srityje lygio, yra veiklus evangelizacijos subjektas, ir būtų neteisinga manyti, kad evangelizacijos planą turi vykdyti kvalifikuoti darbuotojai, o likusi tauta būti tik jų veiklos adresatu“ (9). *Sensus fidei* neleidžia nelanksčiai skirti *Ecclesia docens* ir *Ecclesia discens*, nes kaimenei būdinga sava „uoslė“, leidžianti aptikti naujų kelių, kuriuos atveria Bažnyčiai Viešpats (10).

Būtent šiuo įsitikinimu vadovavausi pageidaudamas, kad rengiantis dviejų etapų Sinodui šeimos klausimais būtų pasikonsultuota su Dievo tauta, toks visada buvo ir yra visų *Lineamenta* tikslas. Savaime suprantama, tokios apklausos niekaip negali pakakti *sensus fidei* išgirsti. Bet kaip būtų buvę įmanoma kalbėti apie šeimą nepasitarus su šeimomis, neišgirdus jų balso apie džiaugsmus ir viltis, kančias ir baimes (11)? Atsakymai į dvi klausimų anketas, išsiuntinėti dalinėms Bažnyčioms, suteikė mums galimybę nors iš kelių šeimų sužinoti, ką jos sako joms rūpimais klausimais.

Sinodinė Bažnyčia yra įsiklausymo Bažnyčia, suvokianti, kad klausymasis yra „daugiau nei girdėti“ (12). Klausymasis yra abipusis, kai kiekvienas ko nors pasimoko. Tikinčiųjų tauta, vyskupų kolegija, Romos vyskupas – visi įsiklauso vienas į kitą ir į Šventąją Dvasią, „tiesos Dvasią“ (*Jn 14, 17*), kad pažintų, ką ji „skelbia Bažnyčioms“ (*Apr 2, 7*).

Vyskupų sinodas yra tose visose Bažnyčios gyvenimo plotmėse puoselėjamo klausymosi dinamikos konvergencinis taškas. Sinodinė kelionė prasideda įsiklausymu į tautą, kuri „taip pat yra Kristaus pranašiškosios tarnybos dalininkė“ (13) pagal principą, svarbų pirmojo tūkstantmečio Bažnyčiai: „*Quos omnes tangit ab omnibus tractari debet* – Tai, kas paliečia visus, aptartina visų.“ Sinodo kelionę pratęsia įsiklausymas į ganytojus. Per Sinodo tėvus vyskupai veikia kaip autentiško visos Bažnyčios tikėjimo sergėtojai, aiškintojai ir liudytojai ir turi mokėti tą tikėjimą skirti nuo dažnai besimainančių viešosios nuomonės srovių. Praėjusiais metais Sinodo išvakarėse pasakiau: „Šventosios Dvasios meldžiamė Sinodo tėvams suteikti pirmiausia įsiklausymo dovaną – įsiklausymo į Dievą, kad drauge su Juo išgirstume tautos šauksmą; įsiklausymo į tautą, kad joje atpažintu-

me valią, kam mus kviečia Dievas“ (14). Ir galiausiai Sinodo kelionę vainikuoja įsiklausymas į Romos vyskupą, kuris pašauktas kalbėti kaip „visų krikščionių ganytojas ir mokytojas“ (15), remdamasis ne savo asmeniniais įsitikinimais, bet kaip vyriausiasis *fides totius Ecclesiae* [visos Bažnyčios tikėjimo] liudytojas, kaip „Bažnyčios klusnumo bei neprieštaravimo Dievo valiai, Kristaus Evangelijai ir Bažnyčios tradicijai garantas“ (16).

Tai, kad Sinodas visada veikia *cum Petro et sub Petro* – taigi, ne tik *cum Petro*, bet ir *sub Petro*, – neriboja laisvės, bet laiduoja vienybę. Juk popiežius Viešpaties valia yra „nuolatinis ir regimas tiek vyskupų, tiek daugybės tikinčiųjų vienybės pradas bei pamatas“ (17). Su tai susijusi Vatikano II Susirinkimo taikyta *hierarchica communio* [hierarchinės bendrystės] sąvoka: vyskopus su Romos vyskupu jungia vyskupiškosios bendrystės saitai (*cum Petro*) ir sykiu jie jam yra hierarchiškai pavaldūs kaip kolegijos galvai (*sub Petro*) (18).

***

Sinodiškumas kaip esminis Bažnyčios matmuo teikia mums tinkamiausią aiškinimo kontekstą pačiai hierarchinei tarnybai suprasti. Suvokdami, kad, pasak šventojo Jono Auksaburnio, „Bažnyčia ir Sinodas yra sinonimai“ (19) – nes Bažnyčia yra ne kas kita, kaip Dievo kaimenės „ėjimas kartu“ istorijos takais susitikti su Viešpačiu Kristumi, – sykiu suvokiame, jog jos viduje niekas negali būti „išskeltas“ aukščiau kitų. Priešingai, kad pakeliui tarnautų broliams ir seserims, Bažnyčioje kiekvienas asmuo turi „nusižeminti“.

Jėzus įsteigė Bažnyčią ir jai vadovauti paskyrė apaštališką kolegiją, kurioje apaštalas Petras yra „uola“ (plg. *Mt 16, 18*), tas, kuris turi „stiprinti“ brolių ir seserų tikėjimą (plg. *Lk 22, 32*). Tačiau toje Bažnyčioje, tarsi apverstoje piramidėje, viršūnė yra žemiau pagrindo. Todėl valdžią vykduojantieji vadinami *ministri* [tarnai], nes pirmine šio žodžio prasme jie yra mažiausi iš visų. Tarnaudamas Dievo tautai, kiekvienas vyskupas jam patikėtai kaimenei tampa *vicarius Christi* (20), pavaduotoju to Jėzaus, kuris per Paskutinę vakarienę priklausė numazgoti apaštalam kojų (plg. *Jn 13, 1–15*). Panašiai ir Petro įpėdinis yra ne kas kita, kaip *servus servorum Dei* [Dievo tarnų tarnas] (21).

Niekada to neužmirškime! Jėzaus mokiniams vakar, šiandien ir visada vienintelė valdžia yra tarnavimo valdžia, vienintelė galia – kryžiaus galia pagal Mokytojo žodžius: „Jūs žinote, kad tautų valdovai engia tautas ir didžiūnai rodo joms savo galią. Tarp jūsų to nebus. Jei kas norėtų tapti didžiausias iš jūsų, tebūnie jūsų tarnas, ir kas panorėtų būti pirmas tarp jūsų, tebūnie

jūsų vergas“ (Mt 20, 25–27). Tarp jūsų to nebus. Šiais žodžiais – „tarp jūsų to nebus“ – pasiekiamo Bažnyčios slėpinio esmę ir sulaukiame hierarchinei tarnybai suprasti reikiamos šviesos.

***

Sinodinėje Bažnyčioje Vyskupų sinodas tėra visus bažnytinius sprendimus įkvepiančios bendrystės dinamiškos regimaisia apraiška.

Pirmutinis sinodiškumo praktikavimo lygmuo įgyvendinamas dalinėse Bažnyčiose. Paminėjus kilnią vyskupijos Sinodo instituciją, kurioje kunigai ir pasauliečiai pašaukti bendradarbiauti su vyskupu visos bažnytinės bendruomenės labui (22), Kanonų teisės kodekse daug dėmesio skiriama įstaigoms, paprastai vadinamoms dalinės Bažnyčios „bendrystės organais“ – kunigų tarybai, konsultorių kolegijai, katedros kapitulai ir pastoracinei tarybai (23). Tik šiems organams išlaikant ryšį su „baze“ ir pradant nuo tautos bei kasdienių problemų, sinodinė Bažnyčia gali pamažu įgyti pavidalą: šie įrankiai, nors kartais ir labai vargina, brangintini kaip proga išsiklausyti ir pasidalyti nuomonėmis.

Antras lygmuo yra bažnytinės provincijos ir bažnytiniai regionai, daliniai susirinkimai ir pirmiausia vyskupų konferencijos (24). Turime pagalvoti, kaip per šiuos organus dar labiau sustiprinti tarpines kolegialumo instancijas, galbūt integruojant bei aktualizuojant kai kuriuos senosios bažnytinės tvarkos aspektus. Susirinkimo pageidavimas, kad šitie organai prisidėtų prie vyskupų kolegialumo dvasios stiprinimo, iki galo dar neįgyvendintas. Esame pusiaukelėje, nuėję dalį kelio. Kaip jau pabrėžiau, sinodinėje Bažnyčioje „popiežiui nepridera vietoj vietinių vyskupų stengtis įvertinti kiekvieną problemą, išnyrančią jų teritorijoje. Šia prasme jaučiu poreikį skatinti išganingą decentralizaciją“ (25).

Paskutinis lygmuo yra visuotinė Bažnyčia. Čia Vyskupų sinodas, atstovaujantis visam katalikų episkopatui, iš pagrindų sinodinėje Bažnyčioje tampa vyskupų kolegialumo apraiška (26). Du skirtingi pasakymai: „vyskupų kolegialumas“ ir „iš pagrindų sinodinė Bažnyčia“. Vyskupų sinodas išreiškia *collegialitas affectiva*, kuris tam tikromis aplinkybėmis gali virsti „faktiniu“, rūpinimusi Dievo tauta sujungdamas vyskopus vieną su kitu ir su popiežiumi (27).

***

Pastangos statydinti sinodinę Bažnyčią – užduotis, kuriai esame visi pašaukti, kiekvienas pagal Viešpaties jam patiktą vaidmenį, – turi reikšmingų ekumeninių

padarinių. Todėl neseniai, kreipdamasis į Konstantinopolio patriarchato delegaciją, dar kartą išsaciau savo įsitikinimą, jog „rūpestingas ištyrimas, kaip Bažnyčioje reiškiasi *sinodiškumo* principas ir to, kuris vadovauja, tarnystė, reikšmingai prisidės prie pažangos mūsų Bažnyčių santykių srityje“ (28).

Esu įsitikinęs, kad sinodinėje Bažnyčioje geriau paaiškėtų ir tai, kaip vykdyti Petro primatą. Popiežius, kaip toks, nėra virš Bažnyčios, bet yra joje kaip pakrikštytasis tarp pakrikštytųjų, vyskupų kolegijoje kaip vyskupas tarp vyskupų ir sykiu – kaip apaštalo Petro įpėdinis – pašauktas vadovauti Romos Bažnyčiai, kuri meilės dvasia vadovauja visoms Bažnyčioms (29).

Iš naujo pabrėždamas „popiežystės atsivertimo“ (30) primygtinį poreikį, norėčiau pakartoti savo pirmtako popiežiaus Jono Pauliaus II žodžius: „Kaip Romos vyskupas, labai gerai žinau ir vėl patvirtinau šioje enciklikoje, kad visų bendruomenių, kuriose dėl Dievo ištikimybės gyva jo Dvasia, visiška ir regima bendrystė yra karštas Kristaus noras. Esu įsitikinęs, jog šiuo požiūriu man tenka ypatinga atsakomybė, ypač kai regiu daugelį krikščioniškųjų bendruomenių degant ekumeniniu troškimu ir girdžiu į mane kreipiamus prašymus surasti primato vykdymo formą, kuri, neatmetant nieko, kas esminga jo misijai, būtų atvira naujai situacijai“ (31).

Mūsų žvilgsnis išsiplečia aprėpdamas visą žmoniją. Sinodinė Bažnyčia yra tartum „ženklas tautoms“ (Iz 11, 12) pasaulyje, kuris – nors ir reikalauja įtraukimo, solidarumo ir skaidrumo viešojo administravimo srityje – ištisų tautų likimą dažnai atiduoda į godžias nedidelių, bet galingų grupuočių rankas. Kaip Bažnyčia, „einanti kartu“ su žmonėmis ir dalyvaujanti istorijos varguose, puoselėjame svajonę, kad tautų orumo ir valdžios tarnaujamojo pobūdžio atradimas iš naujo ir pilietinei visuomenei padės statydinti teisingumą bei broliškumą ir taip kurti gražesnę ir žmogaus kilnumą labiau atitinkantį pasaulį po mūsų ateisiančioms kartoms (32). Dėkoju.

Nuorodos

- (1) Plg. Pranciškus. Laiškas Vyskupų sinodo generaliniam sekretoriui kardinolui Lorenzo Baldisseri dėl pasekretoriaus mons. Fabio Fabene pakėlimo į vyskupiškąją garbę (2014 04 01).
- (2) Plg. Palaimintasis Paulius VI. Kalba pradant Vyskupų sinodo 1-ąją eilinę generalinę asamblėją (1967 09 30).
- (3) Palaimintasis Paulius VI. *Motu proprio Apostolica sollicitudo* (1965 09 15), Pratarinė.
- (4) Šventasis Jonas Paulius II. Kalba užbaigiant Vyskupų sinodo 6-ąją eilinę generalinę asamblėją (1983 10 29).

- (5) Plg. AAS 98 (2006), 755–779.
- (6) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium* (1964 11 21), 10.
- (7) Ten pat, 12.
- (8) Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium* (2013 11 24), 119.
- (9) Ten pat, 120.
- (10) Plg. Pranciškus. Kreipimasis į CELAM visuotinio susirinkimo koordinacinio komiteto vyskupus (Rio de Žaneiras, 2013 07 28), 5, 4; Pranciškus. Kalba per susitikimą su dvasininkais, pašvęstaisiais asmenimis ir pastoracinių tarybų nariais (Asyžius, 2013 10 04), 2.
- (11) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes* (1965 12 07), 1.
- (12) Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 171.
- (13) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 12.
- (14) Pranciškus. Kalba per maldos vigiliją rengiantis Vyskupų sinodui šeimos klausimais (2014 10 04).
- (15) Vatikano I Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Pastor aeternus* (1870 07 18), cap. IV: *Denz.* 3074; taip pat plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 749, § 1.
- (16) Pranciškus. Kalba užbaigiant Vyskupų sinodo 3-iąją neeilinę generalinę asamblėją (2014 10 18).
- (17) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 23; taip pat plg. Vatikano I Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Pastor aeternus*, Pratarė: *Denz.* 3051.
- (18) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 22; Dekretas *Christus Dominus* (1965 10 28), 4.
- (19) Šventasis Jonas Auksaburnis. *Explicatio in Ps. 149: PG* 55, 493.
- (20) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 27.
- (21) Plg. Pranciškus. Kalba užbaigiant Vyskupų sinodo 3-iąją neeilinę generalinę asamblėją (2014 10 18).
- (22) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 460–468.
- (23) Plg. ten pat, kan. 495–514.
- (24) Plg. ten pat, kan. 431–459.
- (25) Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 16; plg. ten pat, 32.
- (26) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Christus Dominus*, 5; Kanonų teisės kodeksas, kan. 342–348.
- (27) Plg. Šventasis Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastores gregis* (2003 10 16), 8.
- (28) Pranciškus. Kreipimasis į Konstantinopolio patriarchato ekumeninę delegaciją (2015 06 27).
- (29) Plg. Šventasis Ignatas Antiochietis. *Epistula ad Romanos, Proemio: PG* 5, 686.
- (30) Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 32.
- (31) Šventasis Jonas Paulius II. Enciklika *Ut unum sint* (1995 05 25), 95.
- (32) Plg.) Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 186–192; enciklika *Laudato Si'* (2015 05 24), 156–162.

Popiežius Pranciškus

Kreipimasis užbaigiant Vyskupų sinodą šeimos klausimais

Sinodo salė, 2015 10 24

Jūsų Malonybės, Eminencijos, Ekscelencijos, brangūs broliai ir seserys!

Pirmiausia norėčiau padėkoti Viešpačiui, vadovavusiam pastarųjų metų mūsų sinodinei kelionei savo Šventąja Dvasia, kurios paspirties Bažnyčia niekada nestokoja.

Nuoširdžiai dėkoju sinodo generaliniam sekretoriui kardinolui Lorenzo Baldisseri, jo pasekretoriui vyskupui Fabio Fabene, taip pat reliatoriui kardinolui Peteriui Erdő, ypatingajam sekretoriui Bruno Forte, deleguotiesiems pirmininkams, raštininkams, konsultoriams, vertėjams, giedotojams ir visiems, kurie nenuilstamai darbavosi nepaprastai atsidavę Bažnyčiai – nuoširdžiai dėkoju! Taip pat norėčiau padėkoti *relatio* parengusiai komisijai; kai kurie jos nariai darbavosi visą naktį!

Dėkoju Jums, brangūs Sinodo tėvai, broliai delegatai, auditoriai ir asesoriai, klebonai ir šeimos, už aktyvų ir vaisingą dalyvavimą.

Dėkoju visiems neįvardytiems asmenims, savo tyliu neregimu darbu dosniai prisidėjusiems prie Sinodo darbo.

Būkite tikri, jog meldžiu Viešpatį Jums visiems atlyginti gausiomis malonės dovanomis!

Sekdamas Sinodo darbus, klausiau savęs: *ką Bažnyčiai reikš šio šeimai skirto Sinodo pabaiga?*

Žinoma, Sinodas nesiekė išspręsti visų su šeima susijusių klausimų, bet veikiau mėgino pažvelgti į juos Evangelijos ir Bažnyčios tradicijos bei dutūkstantmetės istorijos šviesoje ir suteikti džiugios vilties, nekarodamas to, kas akivaizdu ar jau pasakyta.

Sinodas išties stengėsi ne ieškoti nuodugnių sprendimų, kaip įveikti visus šeimai iššūkį metančius bei grasinančius sunkumus ir abejones, bet troško pažvelgti į juos tikėjimo šviesoje, visa tai rūpestingai iširti ir sutikti viską be baimės, kaip stručiams nekišant galvos į smėlį.

Jis siekė paraginti visus suvokti šeimos institucijos ir vienybė bei neišardomumu grįstos vyro ir moters santuokos svarbą bei įvertinti tai kaip pamatinį visuomenės ir žmogaus gyvenimo pagrindą.

Jis siekė išklaudyti šeimas ir Bažnyčios ganytojus, atvykusius į Romą su šeimų visame pasaulyje naštomis bei viltimis, turtais ir iššūkiais ant pečių, ir padaryti jų balsą girdimą.

Jis siekė parodyti Katalikų Bažnyčios, kuri nebijo sujudinti atbukusių sąžinių ar susiteršti rankų gyvai bei atvirai diskutuodama apie šeimą, gyvastingumą.

Jis siekė žvelgti į tikrovę, šiandienę tikrovę, ir aiškinti ją Dievo akimis, kad pakurstytų tikėjimo ugnį ir apšviestų žmonių širdis laikais, paženklintais nusivylimu, socialinės, ekonominės bei moralinės krizės ir didėjančio pesimizmo.

Jis siekė visiems paliudyti, kad Bažnyčiai Evangelija tebėra gyvybiškai svarbus amžinojo naujumo šaltinis, apsaugantis nuo visų, kurie trokšta „indoktrinuodami“ paversti ją negyvais akmenimis, mestiniais į kitus.

Jis siekė nuginkluoti užvertas širdis, dažnai besidangstančias Bažnyčios mokymu ar gerais ketinimais, kad atsisėdusios į Mozės krėslą teistų, kartais pasipūtusios ir paviršutiniškai, sunkius atvejus ir sužeistas šeimas.

Jis siekė parodyti, kad Bažnyčia yra vargšų dvasia ir atleidimo trokštančių nusidėjėlių Bažnyčia – ne tik teisiųjų ir šventųjų, bet veikiau tų, kurie yra teisūs bei šventi kaip tik tada, kai jaučiasi esą vargšai nusidėjėliai.

Jis siekė atverti platesnius horizontus, pakildamas virš sąmokslų teorijų ir ribotų perspektyvų, stengdamasis ginti bei skleisti Dievo vaikų laisvę ir perteikti krikščioniškosios naujybės, kartais įvilktos į archainę ar tiesiog nesuprantamą kalbą, grožį.

Sinodo metu laisvai – ir kartais, deja, ne visiškai geranoriškai – reikštos skirtingos nuomonės lėmė turtinę ir gyvą dialogą, perteikė gyvos Bažnyčios, ne vien „antspauduojančios“, bet iš savo tikėjimo šaltinių semiančios gyvo vandens perdžiūvusioms širdims sudrėkinti, paveikslą (1).

Neapsiribodami Bažnyčios magisteriumo aiškiai apibrėžtais dogminiais dalykais, taip pat pažvelgėme į tai, kas vieno žemyno vyskupui yra normalu, o kito žemyno vyskupui atrodo keista ir beveik – beveik! – papiktinimas; į tai, kas vienoje visuomenėje laikoma teisių pažeidimu, o kitoje yra aiški ir nepažeistina taisyklė; į

tai, kas vieniems yra sąžinės laisvė, o kitiems – tiesiog painiava. Kultūros iš tiesų yra labai skirtingos, todėl kiekvieną visuotinį principą – kaip sakiau, Bažnyčios magisteriumo aiškiai apibrėžtus dogminius dalykus, – jei norima, kad jis būtų gerbiamas bei taikomas, būtina įkultūrinti (2). 1985 m. Sinodas, surengtas švenčiant Vatikano II Susirinkimo pabaigos dvidešimtąsias metines, *įkultūrinimą* nusakė kaip „gilų autentiškų kultūrinių vertybių perkeitimą įtraukiant jas į krikščionybę ir krikščionybės išsiskynimą įvairiose žmogiškosiose kultūrose“ (3). Įkultūrinimas nesusilpnina tikrųjų vertybių, bet parodo jų tikrąjį stiprumą ir autentiškumą, nes jos prisitaiko nekisdamos; tiesą sakant, jos tyliai ir laipsniškai keičia skirtingas kultūras (4).

Pamatėme, taip pat ir per savo turtingą įvairovę, kad mums iškilęs tas pats iššūkis – iššūkis skelbti Evangeliją šiandieniams vyrams ir moterims ir ginti šeimą nuo visų ideologinių bei individualistinių pasikėsinių.

Stengdamiesi išvengti *reliatyvizmo* ar kitų *demonizavimo* pavojaus, siekėme iki galo ir drąsiai priimti Dievo, pranokstančio visus žmogaus apskaičiavimus ir vien trokštančio, kad „visi žmonės būtų išganyti“ (1 Tim 2, 4), gerumą bei gailestingumą. Per tai troškome išgyventi šį Sinodą Nepaprastųjų Gailestingumo metų, kuriuos švęsti pašaukta Bažnyčia, kontekste.

Brangūs konfratrai,

Sinodo patirtis taip pat leido mums geriau suvokti, kad tikrieji dogminio mokymo gynėjai yra tie, kurie laikosi ne jo raidės, bet dvasios, ne idėjų, bet žmonių, ne formulų, bet Dievo meilės bei atleidimo neužtarnaujamumo. Tuo formulų svarba nesumenkinama – jos yra būtinos, – nesumenkinama nei įstatymų ir Dievo įsakymų svarba, bet veikiau išaukštinama didybė tikrojo Dievo, kuris su mumis elgiasi ne pagal mūsų nuopelnus ar net darbus, bet *vien* pagal be galo dosnų savo Gailestingumą (plg. Rom 3, 21–30; Ps 129; Lk 11, 47–54). Šitaip siekiama įveikti pasikartojančias vyresniojo brolio (plg. Lk 15, 25–32) ir pavydžių darbininkų (plg. Mt 20, 1–16) pagundas. Tai reiškia juo labiau laikytis įstatymų ir įsakymų, sukurtų žmogui, o ne priešingai (plg. Mk 2, 27).

Šia prasme privaloma žmogaus atgaila, darbai ir pastangos įgyja gilesnę reikšmę ne tik suvokiant Kristaus ant kryžiaus laisva valia mums laimėto išganymo kainą, bet ir atsaką Tam, kuris mus pirmas pamilo ir išgelbėjo savo nekalto kraujo kaina, kai dar tebebuvo nusidėjėliai (plg. Rom 5, 6).

Bažnyčios pirmutinė pareiga yra ne dalyti pasmerkimus ar anatemas, bet skelbti Dievo gailestingumą,

kviesti atsiversti ir vesti visus vyrus bei moteris į išganyką Viešpatyje (plg. *Jn* 12, 44–50).

Tai iškalbingai išsakė palaimintasis Paulius VI: „Tad galime įsivaizduoti, kad kiekviena iš mūsų nuodėmių, mūsų mėginimai atsukti Dievui nugarą įžiebta dar intensyvesnę meilės liepsną, troškimą susigražinti mus sau ir savo išganomajam planui... Dievas Kristuje pasirodo kaip be galo geras... Dievas yra geras. Ne tik kaip toks; Dievas yra – pasakykim tai su ašaromis akyse – geras mums. Jis mus myli, mūsų ieško, apie mus galvoja, mus pažįsta, palyti mūsų širdis ir laukia mūsų. Jis džiūgaus – taip sakant – dieną, kai grįšime ir pasakysime: Gerasis Viešpatie, atleisk man. Tada mūsų atgaila virs Dievo džiaugsmu“ (5).

Jonas Paulius II irgi panašiai pareiškė: „Bažnyčia gyvena autentišką gyvenimą, išpažindama ir skelbdama gailęstingumą – nuostabiausią Kūrėjo bei Atpirkėjo savumą – ir vesdama žmones prie Išganytojo gailęstingumo versmių, kurias jis saugo ir dalija“ (6).

Benediktas XVI irgi tos pačios nuomonės: „Gailęstingumas iš tikrųjų yra pagrindinis Evangelijos žinio branduolys; tai pats Dievo vardas... Tegu visa, ką sako ir daro Bažnyčia, išryškina Dievo gailęstingumą žmogui. Iškilus poreikiui priminti neteisingai suprastą tiesą ar išduotą gerį, Bažnyčia visada tai daro skatinama gailęstingos meilės, kad žmonės turėtų gyvenimą ir turėtų jo apšviatę (plg. *Jn* 10, 10)“ (7).

Visa to šviesoje ir malonės laiko, kurį Bažnyčia išgyveno aptarinėdama šeimą, galia visi praturtėjome. Daugelis jautė veikiant Šventąją Dvasią, kuri yra Sinodo tikroji pagrindinė veikėja ir vadovė. Visiems mums žodis „šeima“ skamba lygiai taip pat, kaip ir prieš Sinodą – taip stipriai, kad jau pačiame žodyje glūdi visas turtingas šeimos pašaukimas ir Sinodo darbų reikšmė (8).

Užbaigti Sinodą Bažnyčiai reiškia grįžti prie tikrojo „ėjimo kartu“ į visus pasaulio kraštus, į kiekvieną vyskupiją, į kiekvieną parapiją ir į kiekvieną situaciją nešant Evangelijos šviesą, Bažnyčios apkabimą ir Dievo gailęstingumo paspirtį!

Dėkoju!

Nuorodos

(1) Plg. Jo Šventenybės popiežiaus Pranciškaus laiškas Argentinos Popiežiškojo katalikiškojo universiteto didžiajam kancleriui to universiteto Teologijos fakulteto šimtmečio proga (2015 03 03).

(2) Plg. Popiežiškoji Biblijos komisija. *Fede e cultura alla luce della*

Bibbia. Atti delle Sessione plenaria 1979 della Pontificia Commissione Biblica. LDC, Leumann, 1981; Vatikano II Susirinkimas. *Gaudium et spes*, 44.

(3) *Relazione finale* (1985 12 07): *L'Osservatore Romano*, 1985 12 10, 7.

(4) „Dėl savo pastoracinės misijos Bažnyčia visada privalo likti dėmesinga istorinėms permainingoms ir naujų mąstymo būdų plėtojimuisi. Žinoma, ne tam, kad tam paklustų, bet kad įveiktų kliūtis, trukdančias atsiliiepti į jos patarimus bei nurodymus“ (Interviu su kardinolu Georges Cottier, in *Civiltà Cattolica* 3963–3964, 2015 08 08, p. 272).

(5) Homilija (1968 06 23): *Insegnamenti VI* (1968), 1177–1178.

(6) *Dives in misericordia*, 13. Jis taip pat pasakė: „Velykų slėpinyje... Dievas pasirodo toks, koks ir yra: švelnios širdies Tėvas, nenuleidžiantis rankų savo vaikų nedėkingumo akivaizdoje ir visados pasirengęs atleisti“ (Jonas Paulius II. *Regina Coeli*, 1995 04 23: *Insegnamenti XVIII*, 1 [1995], 1035). Jis užsiminė ir apie pasipriešinimą gailęstingumui: „Šiandienė mąstysena, turbūt daugiau nei praeities žmonių, priešinasi Dievo gailęstingumui, net mėgina pačia gailęstingumo idėją išstumti iš gyvenimo ir išrauti iš žmogaus širdies. Atrodo, jog pats žodis *gailęstingumas* bei *gailęstingumo* sąvoka trikdė žmogų...“ (*Dives in misericordia* [1980 11 30], 2).

(7) *Regina Coeli* (2008 03 30): *Insegnamenti IV*, 1 (2008), 489–490.

Kalbėdamas apie gailęstingumo galią, jis pareiškė: „Būtent gailęstingumas apriboja blogį. Juo reiškiasi ypatinga Dievo prigimtis – jo šventumas, tiesos ir meilės galia“ (Homilija Dievo Gailęstingumo sekmadienį [2007 08 15]: *Insegnamenti III*, 1 [2007], 667).

(8) Padėti apibendrinti Bažnyčios užduotį gali akrostichinis žvilgsnis į žodį „šeima“ (ital. *famiglia*): ugdyti (*Formare*) naujas kartas, kad jos išgyventų meilę rimtai, o ne kaip individualistinę greitai praeinančio malonumo patirtį, ir vėl patikėti tikra, vaisinga ir tvaria meile kaip vieninteliu būdu, kaip ištrukti iš savęs ir atsiverti kitiems atsisakant vienatvės, gyvenant pagal Dievo valią, surandant pilnatvę, suvokiant, kad santuoka yra „erdvė, kurioje reiškiasi Dievo meilė, ginant gyvybę, kiekvienos gyvybės šventumą, ginant santuokinio ryšio vienybę ir neišardomumą kaip Dievo malonės ir žmogaus asmens gebėjimo tvirtai mylėti ženklą“ (Homilija per šv. Mišias pradėdant Sinodą [2015 10 04]) ir tobulinant rengimą santuokai kaip priemonę perteikti gilesnį supratimą, ką reiškia krikščionių Santuokos sakramentas; artintis (*Andare*) prie kitų, nes uždara Bažnyčia yra mirusi Bažnyčia, o Bažnyčia, kuri neišsina ieškoti, apkabinti ir vesti kitų pas Kristų, išduoda pačia savo misiją ir pašaukimą; rodyti (*Manifestare*) ir nešti Dievo gailęstingumą vargstančioms šeimoms, apleistiesiems, neprižiūrimiems garbaus amžiaus žmonėms, tėvų skyrybų įskaudintiems vaikams, sunkiai pragyvenančioms neturtingoms šeimoms, į mūsų duris besibeldžiantiems nusidėjėliams ir nutolusiesiems, kenčiantiems siela ir kūnu, poroms, draskomoms sielvarto, ligos, mirties ar persekiojimo; apšviesti (*Illuminare*) sąžines, dažnai pančiojamas žalingos ir subtilios dinamikos, net mėginančios pamaišinti Dievą Kūrėją, demaskuotinos dinamikos, kuriai būtina priešintis pagarba kiekvieno asmens kilnumui; įgyti (*Guadagnare*) ir nuolankiai atkurti pasitikėjimą Bažnyčia, smarkiai susilpninta jos vaikų elgesio bei nuodėmių – deja, kai kurių dvasininkų liudijimą griaunantys papiktinimai Bažnyčioje pakenkė jos įtikimumui

ir aptemdė jos išganingosios žinios šviesą; intensyviai stengtis (*Lavorare*) palaikyti ir skatinti gausybę tvirtų ir ištikimų šeimų, kurios savo kasdienių vargų sukuryje ir toliau reikšmingai liudija ištikimybę Bažnyčios mokymui ir Viešpaties įsakymams; sumanyti (*Ideare*) atnaujintas šeimų pastoracijos programas, paremtas Evangelija ir paisančias kultūrinių skirtumų, plėtoti pastoraciją, gebančią patraukliai ir teigiamai perteikti Gerąją Naujieną ir išvejančią iš jaunų širdžių baimę prisiimti galutinius įsipareigojimus,

Popiežius Pranciškus

Homilija per šv. Mišias užbaigiant 8-ąjį Pasaulio šeimų susitikimą

B. Franklin Parkway, Filadelfija, JAV,
2015 m. rugsėjo 27 d.

Šiandien Dievo žodis nustebina mus įtaigiais ir susimąstyti verčiančiais įvaizdžiais. Įvaizdžiais, metančiais mums iššūkį, bet sykiu ir žadinančiais mūsų entuziazmą.

Pirmame skaitinyje Jozuė sako Mozei, jog du tautos nariai pranašauja, skelbia Dievo žodį tam neįgaloti. Evangelijoje Jonas sako Jėzui, kad mokiniai kažkam draudę išvarinėti piktašias dvasias Jėzaus vardu. Bet štai staugmena: abu – Mozė ir Jėzus – prikiša savo artimiausiems jų požiūrio siaurumą! Visi gali būti Dievo žodžio pranašai! Visi gali daryti stebuklus Viešpaties vardu!

Jėzus sulaukė priešiško iš žmonių, kurie nepriėmė to, ką jis sakė ir darė. Jo atvirumas sąžiningai ir atvirai tikintiems vyrams bei moterims, kurie nepriklausė Dievo išrinktajai tautai, jiems atrodė netoleruotinas. Mokiniai elgėsi savo ruožtu sąžiningai. Tačiau pagunda piktintis laisve Dievo, kuris siunčia lietų ant teisiųjų ir neteisiųjų (*Mt 5, 45*), apeidamas biurokratiją, valdinkiją ir uždarus būrelius, kelia grėsmę tikėjimo autentiškumui. Todėl turi būti ryžtingai atmesta.

Kai tai suvoksime, suprasime, kodėl Jėzaus žodžiai dėl „papiktinimo“ tokie griežti. Jėzaus akimis, tikrai „netoleruotinas“ papiktinimas yra visa, kas pakerta ir griaua mūsų pasitikėjimą Dvasios veikimu!

Mūsų Tėvas nepralenkiamai dosnus ir toliau beria sėklas. Beria pasaulyje savo buvimo sėklas todėl, kad „meilė – ne tai, kad mes pamilome Dievą, bet kad jis mus pamilo“ pirma (*1 Jn 4, 10*). Ta meilė teikia mums gilaus tikrumo, kad mes ieškomi Dievo; jis mūsų laukia. Būtent toks pasitikėjimas verčia mokinius skatinti, remti ir brandinti visa, kas aplink juos vyksta gera. Dievas nori, kad Evangelijos

pastoraciją, ypač dėmesingą vaikams, kurie yra suirusių šeimų aukos, pastoraciją, ieškančią naujovių ir laiduojančią tinkamą parengimą Santuokos sakramentui, atsisakant programų, kurios veikiau yra formalios, o ne moko įsipareigoti visam gyvenimui; besąlygiškai mylėti (*Amare*) visas šeimas, ypač tas, kurios išgyvena sunkumus, nes nė viena šeima neturi jaustis vieniša ar atkirsta nuo Bažnyčios meilės kupino glėbio, o tikrasis papiktinimas yra bijoti mylėti ir konkrečiai parodyti meilę.

šventėje dalyvautų visi jo vaikai. Jėzus sako: „Neslopinkite nieko, kas gera, bet padėkite tam augti!“ Kurstyti abejones Dvasios veikimu, sudaryti įspūdį, kad Dvasia neveikia tarp tų, kurie „nepriklauso mūsų grupei“, kurie nėra tokie kaip mes, yra pavojinga pagunda. Ji ne tik užkerta kelią atsivertimui, tai – tikėjimo iškrypimas!

Tikėjimas atveria „langą“ Dvasios buvimui ir veikimui. Jis parodo mums, kad, kaip ir laimė, šventumas visada susijęs su nereikšmingais poelgiais. „Kas duos jums atsigerti taurę vandens dėl to, kad priklausote man, tas nepraras savo užmokesčio“, – sako Jėzus (plg. *Mk 9, 41*). Šių nereikšmingų poelgių išmokstame namie, šeimoje; jie prapuola tarp visų kitų mūsų atliekamų dalykų, tačiau jie kiekvieną dieną daro nepakartojamą. Tai – motinų ir močiučių, tėvų ir senelių, vaikų, brolių ir seserų tylūs poelgiai. Tai – mažiausi švelnumo, meilės ir atjautos ženklai. Kaip antai, šilta vakarienė vakare ar ankstyvi pusryčiai tam, kuris anksti išeina į darbą. Meilingi gestai. Palaiminimas prieš miegą ar apkabinimas grįžus po sunkios darbo dienos. Meilė rodoma mažais dalykais, dėmesiu nedideliems kasdieniams ženkliams, kurie leidžia mums jaustis kaip namie. Tikėjimas auga, kai jis įgyvendinamas ir ugdomas meilės. Štai kodėl mūsų šeimos, mūsų namai yra tikros namų Bažnyčios. Jos yra tinkama vieta tikėjimui virsti gyvenimu, o gyvenimui augti tikėjimu.

Jėzus liepia nedrausti šių nedidelių stebuklų. Priešingai, jis nori mus paskatinti jiems, paskleisti juos. Jis prašo mūsų, kad mes savo gyvenime, kasdieniame gyvenime, skatintume visus tokius nedidelius meilės ženklus kaip jo paties gyvenimo bei veiklaus buvimo mūsų pasaulyje ženklus.

Tad šio susitikimo pabaigoje šiandien galime paklausti: kaip mėginame tai įgyvendinti savo namuose, savo visuomenėse? Kokį pasaulį norime palikti savo vaikams (plg. *Laudato Si', 160*)? Negalime į šiuos klausimus atsakyti vieni patys. Būtent Dvasia akina mus atsakyti į tai kaip didžiulei žmonių šeimai. Mūsų bendrieji namai jau nebepakelia bevaisių susiskaldymų. Primygtinis iššūkis apsaugoti mūsų namus apima pastangas suvienyti visą

žmonių šeimą siekiant darnaus ir visapusiško vystymosi, nes žinoma, kad dalykai gali keistis (plg. ten pat, 13). Būkime savo vaikams pavyzdžiai ir paskata bendrauti, o ne skaldytis! Būkime savo vaikams tie, kurie geba vienyti su kitais, kad visiškai sužydėtų Tėvo pasėtos gerosios sėklos!

Aštriai, tačiau meiliai Jėzus mums sako: „Jei tad jūs, būdami nelabi, mokate savo vaikams duoti gerų daiktų, juo labiau jūsų Tėvas iš dangaus suteiks Šventąją Dvasią tiems, kurie jį prašo“ (Lk 11, 13). Kokie išmintingi šie keli žodžiai! Tikrai, kalbant apie širdies gerumą ir tyrumą, mes, žmonės, nelabai turime ką parodyti! Bet Jėzus žino, kad vaikai geba būti be galo dosnūs. Tad jis mus nuramina: jei tikėsime, Tėvas dovanos mums savo Dvasią.

Mes, krikščionys, Viešpaties mokiniai, prašome pasaulio šeimų padėti mums? Kiek daug mūsų yra šioje šventėje! Tai savaime yra pranašiškas dalykas, savotiškas stebuklas šiandiniame pasaulyje, nuvargintame naujų susiskaldymų, naujų skriaudų, naujų nelaimių. Būkime pranašai! Visi būkime atviri meilės stebuklams savo ir visų pasaulio šeimų labui ir taip įveikime siauros, ribotos, užsisklendusios, nepakančios kitiems meilės papiktinimą! Palieku jums klausimą, į kurį turite atsakyti kie-

Popiežius Pranciškus

Kreipimasis per Šeimų susitikimo maldos vigiliją

B. Franklin Parkway, Filadelfija, JAV,
2015 m. rugsėjo 26 d.

(Vigilijoje popiežius kalbėjo spontaniškai, nutoldamas nuo anksto parengto kalbos teksto.)

Brangūs Broliai ir Seserys, brangiosios Šeimos!

Dėkoju visiems pasidalijusiems su mumis savo liudijimais ir visiems pradžiuginusiems mus savo menu, grožiu, kuris yra Dievo savybė. Grožis artina prie Dievo. Prie Dievo artina ir tiesos liudijimas, nes Dievas yra ir tiesa. Jis yra grožis ir tiesa. Liudijimas, kuriuo norima padėti kitiems, yra geras dalykas, visa, kas yra tiesa ir gražu, artina mus prie Dievo, nes Dievas yra gėris, Dievas yra grožis, Dievas yra tiesa.

Dėkoju jums. Tiems, kurie kalbėjo, ir visiems dalyviams, kurių buvimas čia savaime yra liudijimas. Tikras liudijimas, kad šeimos gyvenimas yra vertingas

kvienas, nes ištariau žodį „nepakantus“: kaip elgiatės namie – šaukiate vienas ant kito ar kalbatės meiliai ir švelniai? Tai – geras būdas mūsų meilei išmatuoti.

Kaip būtų gražu, jei visur, net už savo šeimos ribų, vertintume ir skatintume toki pranašavimą ir toki stebuklą! Atnaujiname savo tikėjimą Dievo žodžiu, kviečiančiu tikinčias šeimas būti atviras. Dievo žodis kviečia visus, kurie trokšta dalytis vyro ir moters sandoros, duodančios pradžią gyvybei ir apreiškiančios Dievą, pranašyste! Tepadeda Viešpats dalytis šia taikos, švelnumo ir meilės šeimoje pranašyste. Tepadeda jo žodis dalytis pranašišku mūsų vaikų bei senelių švelnios, kantrios ir meilės kupinos priežiūros ženklu.

Bet kas, kas nori sukurti šiame pasaulyje šeimą, kuri moko vaikus džiaugtis kiekvienu blogi įveikiančiu poelgiu, šeimą, rodančią, kad Dvasia gyva ir veikia, sulauks mūsų dėkingumo ir pripažinimo. Kad ir kokiai šeimai, tautai, religijai ar pasaulio sričiai jie priklausytų!

Tegu Dievas įgalina mus visus, kaip Viešpaties mokinius, būti Evangelijos džiaugsmo, šeimos ir šeimyninės meilės Evangelijos pranašais. Tegu jis suteikia malonės būti vertiems tyros širdies, kurios nepiktina Evangelija! Amen.

ir kad visuomenė stiprėja ir gerėja, auga grožiu ir tiesa, kai auga ant šeimos pamato.

Vienas jaunuolis kartą manęs paklausė: „Tėve, ką Dievas veikė prieš sukurdamas pasaulį?“ Kaip žinote, jaunuoliai užduoda sunkių klausimų! Patikėkit, man buvo nelengva į jį atsakyti. Pasakiau jam tai, ką ketinu pasakyti jums dabar. Prieš sukurdamas pasaulį, Dievas mylėjo, nes Dievas yra meilė. Meilė, kurią turėjo savyje, meilė tarp Tėvo ir Sūnaus Šventojoje Dvasioje buvo tokia didelė, tokia besiliejanti per kraštus – nesu tikras, ar tai teologiškai tikslu, bet jūs suprasite, ką sakau, – ta meilė buvo tokia didelė, kad Dievas negalėjo būti savanaudis. Jis turėjo išeiti iš savęs, kad turėtų ką nors mylėti už savęs. Tad Dievas sukūrė pasaulį. Dievas sukūrė šį nuostabų pasaulį, kuriame gyvename ir kurį, kadangi nesame pernelyg protingi, dabar griauname. Tačiau gražiausias Dievo sukurtas dalykas – taip mums sako Biblija – buvo šeima. Jis sukūrė vyrą ir moterį. Ir davė jiems viską. Patikėjo jiems pasaulį: „Aukite, dauginkitės, dirbkite žemę, padarykite ją vaisingą, leiskite jai augti.“ Visą meilę, kurią sudėjo į šį įstabų kūrinį, jis patikėjo šeimai.

Grįžkime šiek tiek atgal. Visą meilę, kurią Dievas turi savyje, visą grožį, kurį Dievas turi savyje, visą tiesą,

kurią Dievas turi savyje, jis patiki šeimai. Šeima iš tikrųjų yra šeima tada, kai geba ištiesti rankas ir priimti visa, kas yra meilė. Žinoma, rojaus sodas jau seniai praeityje; gyvenimas kupinas problemų; vyrai ir moterys – dėl velnio vilionių – susiskaldė. Ir visa ta Dievo dovanota meilė praktiškai pražuvo. Netrukus buvo įvykdytas pirmas nusikaltimas, pirmoji brolių brolžudystė. Brolis žudo brolių – karas. Dievo meilė, grožis bei tiesa ir, kita vertus, karo destrukcija: tarp šių dviejų tikrovių esame ir šiandien. Turime rinktis, apsispręsti, kuriu keliu pasukti.

Bet grįžkime į praeitį. Kai vyras ir jo žmona nuėjo klystkeliu ir nutolo nuo Dievo, Dievas jų vienu nepaliko. Tokia didelė buvo jo meilė. Jo meilė buvo tokia didelė, kad jis ėjo greta žmogaus, lydėjo savo tautą, kol atėjo tinkamas metas ir jis iškiliausiu būdu parodė savo meilę – atsiuntė savo Sūnų. O kur jis atsiuntė savo Sūnų? Į rūmus, į miestą, valdininkų pastatą? Jis atsiuntė jį į šeimą. Dievas į pasaulį atėjo per šeimą. Jis tai galėjo padaryti todėl, kad tos šeimos širdis buvo atvira meilei, kad tos šeimos durys buvo atvertos. Pagalvokime apie Mariją, jauną moterį. Ji tuo negalėjo patikėti: „Kaip tai gali būti?“ Bet sulaukusi paaiškinimo, pakluso. Prisiminkime Juozapą, taip svajojusį sukurti šeimą: ir štai staigmena, kurios jis nesupranta. Bet priima tai, paklūsta. Ir dėl šios moters, Marijos, ir šio vyro, Juozapo, meilės kupino klusnumo turime šeimą, į kurią ateina Dievas. Dievas visada beldžiasi į mūsų širdžių duris. Jam patinka tai daryti. Jis išeina iš savo vidaus. Bet ar žinote, ką jis labiausiai mėgsta? Belstis į šeimų duris. Ir regėti vieningas šeimas, mylinčias šeimas, savo vaikus auginančias, ugdančias ir jiems augti padedančias šeimas, gerumo, tiesos ir grožio visuomenę statydinančias šeimas.

Švenčiame šeimų festivalį. Šeima turi dieviškąją tapatybės kortelę. Ar suprantate, ką turiu galvoje? Dievas davė šeimai tapatybės kortelę, kad šeimos galėtų būti mūsų pasaulyje ta vieta, kur jo tiesa, meilė ir grožis galėtų ir toliau leisti šaknis bei augti. Kai kurie iš jūsų man galbūt pasakys: „Tėve, gali taip kalbėti, nes esi nevedęs!“ Tikrai, šeimose yra daug sunkumų. Šeimose ginčijamės, kartais svaidomės indais. Šeimose vaikai kelia galvos skausmą. Neduok Dieve, negerai atsiliepti apie anytą! Šeimos visada turi savo kryžių. Visada. Nes Dievo meilė, Dievo Sūnus, prašė sekti paskui šiuo keliu. Tačiau šeimose kryžių lydi ir prisikėlimas, nes Dievo Sūnus veda mus ir tenai. Tad šeima – jei nesupyksite už posakį – yra vilties, gyvenimo vilties ir prisikėlimo cechas, nes Dievas pats atvėrė šį kelią. Be to, yra vaikų. Vaikai yra sunkus darbas. Kai buvome vaikai, buvome sunkus darbas. Kartais grįžęs į namus matau, kad kai kurie mano darbuotojai ateina

pajuodusiais paakiais. Namie vieno ar dviejų mėnesių kūdikis. Klausiu: „Ar pamiegojot?“ Atsako: „Ne, vaikas verkė visą naktį.“ Šeimose yra sunkumų, bet tie sunkumai įveikiami meile. Neapykanta neįmanoma įveikti nė vieno sunkumo. Meilė yra šventė, meilė yra džiaugsmas, meilė yra ištvermė.

Nenoriu toliau kalbėti, nes tai per ilgai užtruks, bet dėl šeimos norėčiau pabrėžti du dalykus. Prašau apie juos pagalvoti. Turime ypač rūpintis vaikais ir seneliais. Vaikai ir jaunuoliai yra ateitis, yra mūsų stiprybė, verčia mus judėti į priekį. Į juos dedame savo viltis. Seneliai – šeimos atmintis. Iš jų gavome tikėjimą, jie perdavė tikėjimą mums. Rūpintis seneliais ir vaikais yra meilės ženklas – nesu tikras, ar didžiausias, bet, pasakyčiau, jog šeimai yra daugiausia žadantis, nes žada ateitį. Tauta, negebanti rūpintis vaikais ir garbaus amžiaus žmonėmis, yra tauta be ateities, nes stokoja jėgos ir atminties žengti pirmyn. Šeima yra gražus, bet sunkaus darbo reikalaujantis dalykas; ji sukelia problemų. Šeimoje pasitaiko kivirčių. Vyras ginčijasi su žmona, jie vienas kitą supykdo, vaikai susipyksta su tėvais. Norėčiau duoti nedidelį patarimą: niekada neužbaikite dienos šeimoje nesusitaikę. Šeimoje diena neturi baigtis kivirčiu. Telaimina jus Dievas. Tesuteikia jums Dievas jėgų. Teįkvepia jus Dievas žengti pirmyn. Rūpinkimės šeima. Ginkime šeimą, nes ant kortos yra mūsų ateitis. Dėkoju. Telaimina jus Dievas, ir prašau: melskitės už mane.

Popiežius Pranciškus

Darbas suteikia orumo

2015 m. rugpjūčio 19 d.

Apmąstę šventimo vertę šeimos gyvenime šiandien pasvarstysime apie kitą tai papildantį elementą – darbą. Šie abu dalykai, šventimas ir darbas, priklauso Dievo Kūrėjo planui.

Įprasta sakyti, kad darbas būtinas norint išlaikyti šeimą, užauginti vaikus, užtikrinti orų gyvenimą mūsų mylimiesiems. Kalbant apie rimtą, dorą žmogų, gražiausias dalykas, kuriuo jį galima apibūdinti, yra pasakymas: „Tai tikras darbininkas“ – jis iš tikrųjų dirba, bendruomenėje negyvena iš kitų. Šiandien čia matau daug argentiniečių, todėl pasakysiu, kaip sakoma pas mus: „*No vive de arriba*“ (negyvena kitų sąskaita). Iš tikrųjų darbu, daugeliu jo formų, pradedant nuo darbo namie, siekiama bendrojo gėrio. Kur išmokstama darbingo gyvenimo stiliaus? Pirmiausia šeimoje. Šeima moko dirbti per tėvų pavyzdį: tėvo ir motinos, kurie darbuojasi šeimos ir visuomenės gėriui.

Evangelijoje Nazareto Šventoji Šeima pasirodo kaip darbininkų šeima, o pats Jėzus vadinamas „dailidės sūnumi“ (Mt 13, 55) ir netgi „dailide“ (Mk 6, 3). Šventasis Paulius ragina krikščionis: „Kas nenori dirbti, tenevalgo!“ (2 Tes 3, 10). Tai geras receptas tiems, kurie nori numesti svorį: kas nedirba, tegu nevalgo! Apaštalas čia nurodo kai kurių žmonių puoselėjamą netikrą dvasingumą, jie iš tikrųjų gyvena iš savo brolių ir seserų ir „nieko neveikia“ (2 Tes 3, 11). Įsipareigojimas dirbti ir dvasinis gyvenimas pagal krikščioniškąjį supratimą neprieštarauja vienas kitam. Svarbu teisingai tai suprasti! Malda ir darbas gali ir privalo būti darboje, kaip moko šventasis Benediktas. Darbo stoka kenkia dvasiai, panašiai kaip maldos trūkumas kenkia praktinei veiklai.

Darbas – kartoju, kad jis vykdomas daugeliu formų – yra būdingas žmogui. Jis išreiškia žmogaus, sukurto pagal Dievo paveikslą, orumą. Todėl sakoma, jog darbas yra šventas. Taigi rūpintis užimtumo politika yra didžiulė žmogiškoji ir socialinė atsakomybė, kuri negali būti patikėta tik keliems žmonėms ar perkelta į sudieviną „rinką“. Nulemti darbo vietų praradimą reiškia padaryti rimtą žalą visuomenei. Man liūdna matyti žmones be darbo, nerandančius darbo ir neturinčius to orumo, kuris įgyjamas, kai į namus parnešama duona. Taip pat labai džiaugiuosi, kai matau vyriausybes, siekiančias kurti darbo vietas ir besistengiančias, kad visi turėtų

darbo. Darbas yra šventas, jis šeimai suteikia orumo. Turime melstis, kad nė viena šeima nestokotų darbo.

Todėl darbas, kaip ir šventimas, priklauso Dievo Kūrėjo planui. Pradžios knygoje žemės tema vaizduojama kaip namai ir sodas, patikėtas, kad žmogus juo rūpintųsi ir dirbtų (Pr 2, 8. 15), ir pateikiama jaudinančioje ištraukoje: „Tą dieną, kai Viešpats Dievas padarė žemę ir dangų, kai žemės laukuose dar nebuvo jokių krūmokšnių ir dar nebuvo išdygusi jokia laukų žolė, nes Viešpats Dievas dar nebuvo siuntęs žemėn lietaus ir žmogaus dar nebuvo dirvai arti, tik versmė tryško iš žemės ir drėkino visą dirvos paviršių“ (Pr 2, 4b–6). Tai nėra romantika, tai Dievo apreiškimas. Mes esame atsakingi, kad tai suprastume ir iki galo perimtume. Enciklika *Laudato Si'*, kurioje siūloma integrali ekologija, apima taip pat šią žinią: žemės grožis ir darbo orumas turi būti tarpusavyje susieti. Tie abu dalykai eina drauge: žemė tampa graži, kai ji žmogaus dirbama. Kai darbas atsiejamas nuo Dievo sandoros su vyru ir moterimi, kai jis atskiriamas nuo savo dvasinės kokybės, kai padaromas įkaitu, vadovaujantis vien pelno logika, o žmogiškoji gyvybė negerbiama, tuomet sielos nuosmukis viską užteršia: orą, vandenį, žolę, maistą. Visuomenės gyvenimas sugadinamas ir gyvenamoji aplinka suniokojama. Padariniai daugiausia atsiliepia vargšams ir vargšų šeimoms. Šiuolaikinis darbo organizavimas kartais atskleidžia pavojingą tendenciją: laikyti šeimą kliūtimi, našta, slopinančiu darbo produktyvumą veiksmu. Tačiau užduokime sau klausimą: koks tai produktyvumas? Kam jis skirtas? Vadinamajame „išmaniajame mieste“ neabejotinai gausu tarnysčių ir organizacijų; tačiau jis yra priešiškas, pavyzdžiui, vaikams ir seneliams.

Planuotojai kartais būna suinteresuoti tokia individualios darbo jėgos vadyba, kai priklausomai nuo ekonominės naudos ji suburiama, išnaudojama arba atmetama. Šeima yra didžiulis išbandymas. Kai darbo organizavimas daro šeimą įkaitu ir netgi blokuoja jai kelią, galime būti tikri – žmonių visuomenė atsigrėžė prieš save pačią!

Žvelgiant į šias aplinkybes, krikščionių šeimoms tenka didžiulis iššūkis ir didžiulė misija. Jos įneša į šią sritį Dievo kūrybos pagrindus: vyro ir moters ryšio tapatumą, prokreaciją, darbą, darantį žemę namais, o pasaulį gyvenamą. Prarasti šiuos pamatus yra labai negeras dalykas, o bendruose namuose yra jau per daug sueižėjimų! Tai nėra lengva užduotis. Kartais šeimų asociacijos gali jaustis panašiai kaip Dovydas Galijoto akivaizdoje... Tačiau mes žinome, kuo pasibaigė anas iššūkis! Mums reikia tikėjimo ir sumanumo. Tegul šiuo sudėtingu istorijos momentu Dievas leidžia mums su džiaugsmu ir viltimi priimti jo pašaukimą dirbti, kad suteiktume orumą sau patiems ir mūsų šeimoms.

Malda šeimoje

2015 m. rugpjūčio 26 d.

Apmąstę, kaip šeimoje išgyvenamas šventimo ir darbo laikas, dabar pasvarstykime apie maldos laiką. Dažniausiai girdimas krikščionių nusiskundimas siejamas su laiku: „Turėčiau melstis daugiau... Norėčiau, bet dažnai neturiu laiko.“ Tokius dalykus girdime visą laiką. Šis apgailestavimas iš tikrųjų nuoširdus, nes žmogaus širdis visuomet trokšta maldos, netgi jam nesuvokiant; jei širdis to neranda, neturi ramybės. Tačiau norėdami ją rasti, turime savo širdyje puoselėti karštą Dievo meilę, nuoširdžią meilę.

Užduokime sau labai paprastą klausimą. Gera tikėti Dievą visa širdimi, gera viltis, kad jis mums padės užklupus sunkumams, gera jausti pareigą jam dėkoti. Visa tai yra teisinga. Tačiau ar *mylime Dievą, bent truputį?* Ar mintis apie Dievą jaudina, kelia mums nuostabą, vidujai mus paliečia?

Pamąstykime, kaip suformuluotas didysis Įsakymas, kuriuo grindžiami visi kiti: „Mylėsi Viešpatį, savo Dievą visa širdimi, visa siela ir visomis jėgomis“ (*Ist 6, 5*; plg. *Mt 22, 37*). Šioje formuluotėje vartojama intensyvi meilės kalba, ji nukreipta į Dievą. Čia visų pirma buvoja maldos dvasia. Ir jei ji ten buvoja, *buvoja visą laiką* ir niekuomet mūsų neapleidžia. Gal galime mąstyti apie Dievą kaip apie glamonę, kuri išlaiko mus gyvus, pirmiau kurios nėra nieko? Glamonę, nuo kurios niekas, net mirtis negali mūsų atskirti? Ar mąstome apie Jį tik kaip apie didžią Būtį, visus dalykus sutvėrusį Visagalį, Teisėją, kontroliuojantį kiekvieną veiksmą? Žinoma, visa tai teisinga. Tačiau tik tuomet, kai Dievas yra meilė, viršijanti visus mūsų jausmus, anų žodžių prasmė įgyja pilnatvę. Tuomet jaučiamės laimingi, net jei ir truputį sutrikę, nes Jis apie mus galvoja, o pirmiausia mus myli! Argi tai nėra išpuodinga? Ar neįspūdinga, kad Dievas glamonėja mus su tėviška meile? Tai taip gražu! Galėtų tiesiog leisti būti pažįstamas kaip Aukščiausia Būtis, duoti įsakymus ir laukti rezultatų. Tačiau Dievas padarė ir daro nepalyginamai daugiau. Jis mus lydi gyvenimo kelyje, mus saugo ir myli.

Jei meilė Dievui neuždega liepsnos, maldos dvasia nesušildo laiko. Galime meldamiesi gausinti žodžių, kaip, pasak Jėzaus, daro „pagonys“; arba atlikti ritualus „kaip fariziejai“ (plg. *Mt 6, 5. 7*). Širdis, kurioje gyvena meilė Dievui, malda paverčia taip pat bežodę mintį, prašymą priešais šventą paveikslą, ar bažnyčios pusėn pasiųstą bučinį. Gražu, kai mamos moko savo mažus vaikus siųsti bučinius Jėzui ar Dievo Motinai. Kiek daug

čia švelnumo! Tokiais momentais vaiko širdis tampa maldos vieta. Ir tai yra Šventosios Dvasios dovana. Niekuomet nepamirškime prašyti tos dovanos kiekvienam iš mūsų! Dievo Dvasia turi savitą būdą ištarti mūsų širdyje „Aba“ – „Tėve“, moko mus ištarti „Tėve“ taip, kaip Jėzus, tuo būdu, kurio patys niekuomet nerastume (plg. *Gal 4, 6*). *Būtent šeimoje mokomės prašyti šios Dvasios dovanos ir ją vertinti.* Jei išmoksti tai ištarti taip pat spontaniškai kaip „tėti“, „mama“, išmoksti to visam laikui. Tuomet visas šeimyninio gyvenimo laikas apgaubiamas Dievo meilės įščiomis ir savaime ieško laiko maldai.

Gera žinome, kad šeimos laikas yra komplikotas ir užgrūstas, pilnas užsiėmimų ir rūpesčių. Jo visuomet per maža, jo niekuomet nepakanka, tiek daug reikia nuveikti. Tie, kurie turi šeimą, greitai išmoksta spręsti lygtį, su kuria nesusidoroja net didieji matematikai: per dvidešimt keturias valandas nuveikti dvigubai daugiau! Yra mamų ir tėčių, kurie už tai pelnytų Nobelio premiją. 24 valandas jie paverčia 48: nežinau kaip, bet pasistengia ir padaro! Šeimoje yra tiek daug darbo!

Maldos dvasia gražina laiką Dievui, ištrūksta iš gniauztų tokio gyvenimo, kuriame nuolat stinga laiko, atranda būtinų dalykų ramybę ir iš naujo randa nelauktų dovanų džiaugsmą. Čia geros vadovės yra dvi seserys, Morta ir Marija, apie kurias pasakojama tik ką girdėtoje Evangelijoje; jos iš Dievo išmoko darnaus šeimos gyvenimo ritmo: šventės grožio, ramaus darbo, maldos dvasios (plg. *Lk 10, 38–42*). Jų mylimo Jėzaus apsilankymas buvo joms šventė. Tačiau vieną dieną Morta išmoko, kad svetingumo darbas, nors labai svarbus, nėra viskas, o klausytis Viešpaties, kaip darė Marija, tikrai esminis dalykas, „geriausia laiko dalis“. Malda kyla iš Jėzaus klausymosi, Evangelijos skaitymo. Ne užmirškite kasdien paskaityti Evangelijos ištrauką.

Malda kyla iš artimo ryšio su Dievo žodžiu. Ar mūsų šeimoje yra tas artimas ryšys? Ar turime namie Evangeliją? Ar kartais ją atskleidžiame, kad paskaitytume drauge? Ar apmąstome ją meldamiesi rožinį? Šeimoje skaitoma ir apmąstoma Evangelija yra kaip visus maitinanti gera duona. O ryte ir vakare sėsdami prie stalo mokykimės drauge pasimelsti, labai paprastai: tai Jėzus pas mus ateina, kaip ateidavo į Mortos, Marijos ir Lozorius šeimą. Vienas dalykas labai rūpi mano širdžiai. Miestuose yra vaikų, kurie nemoka persižegnoti! Tu, mama, tėti, išmokyk vaiką melstis, padaryti kryžiaus ženklą: tai graži užduotis mamoms ir tėčiams!

Šeimos maldoje, jos svarbiais momentais ir užklupus sudėtingoms situacijoms esame patikėti vieni kitiems, kad kiekvienas iš mūsų šeimoje būtų saugomas Dievo meilės.

Atsiverkime Gailestingumo jubiliejaus malonei

Pašaukimas – Dievo skambutis į duris ir kvietimas įsileisti Jį į svečius. Viešpats netikėčiausiais ir paprasčiausiais būdais prašosi būti įleistas į mūsų visų kasdienybę – gyvenimą. Kokią skambučio melodiją per popiežių Pranciškų Jis parenka mums 2015–2016 metais? Gailestingumo! Parenka ir ragina nuo šių metų gruodžio 8-osios, Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo išskilmės, iki 2016 metų lapkričio 20-osios – Kristaus Visatos Valdovo išskilmės, veikliai ir vaisingai išgyventi *Ypatingojo gailestingumo jubiliejaus* metus.

Šiuo laišku kviečiame Jus nepraleisti šio malonės meto ir dalijamės keliomis mintimis, kaip galėtume užauginti ir skonėtis širdimi *Ypatingojo gailestingumo jubiliejaus* vaisiais.

Kartu su popiežiumi Pranciškumi visų pirma kreipiame mūsų žvilgsnį į Jėzų Kristų, kuris „yra Tėvo gailestingumo veidas“ (*Misericordiae Vultus*, 1). Per Jėzų patiriame gailestingumą, kuriuo Dievas mus pasitinka ir kuris yra mūsų išganymo sąlyga (plg. *MV*, 2). Neprimdama ir nedovanodama gailestingumo, visuomenė prisipildo liūdesio, nusivylimo, beprasmybės ir suvetimėjimo jausmo. Tas jausmas pirmiausia paliečia kenčiančius ir nesulaukiančius pagalbos, bet taip pat ir tuos, kurie ramybės ir džiaugsmo ieško tik sau, nuo „svetimo“ skausmo atsitverdami abejingumo siena.

Gailestingumo metai mus kviečia maldai. Turime įrankį. Dievo gailestingumo vainikėlio malda savo nuodėmės, žaizdas, baimės – visą savo gyvenimą patikėkime Dievui ir leiskime Viešpačiui jį perkeisti, kad Dievo gailestingumą išgyventume kaip džiaugsmo, giedrumo ir ramybės versmę (plg. *MV*, 2). Atnaujinkime asmeninę maldą, burkimės į maldos grupes, drauge dėkokime Dievui už Jo gailestingumą ir melskime jo sau bei visam pasauliui. Ypač prisiminkime visus ligonius, kenčiančius, dėkokime už jų tikėjimą, viltį ir už tai, kad savo malda ir auka jie vienijasi su išganančia Jėzaus Kristaus kančia. Turėkime drąsos ir mokykime maldos tuos, kurie melstis nemoka!

Visiems norintiems pradėti naują gyvenimą Jėzus įsteigė Atgailos ir Sutaikinimo sakramentą. *Jubiliejiniiais Gailestingumo metais* popiežius Pranciškų ragina iš naujo atrasti, patirti Atgailos ir Sutaikinimo sakramento galią. Jis prašo mus „Dievo Sūnaus, kuris, atmesdamas nuodėmę, niekada neatstūmė nusidėjėlio“ (*MV*, 19), vardu. Kvietimas skirtas kiekvienam: dėl

savo gyvensenos seniai nutolusiam nuo Dievo ir tam, kuris pašauktas kitiems Jėzaus vardu suteikti nuodėmių atleidimą.

Prašome visų kunigų savo parapijose tikintiesiems advento, gavėnios laiku organizuoti atgailos pamaldas, padėti pasiręngti susitaikinimui su Dievu ir švęsti jį. Paremkime vieni kitus bendruomenine malda ir padėkime patirti Viešpaties atleidimo grožį. Dovanokite ir užtikrinkite tikintiesiems galimybę ir kitu laiku priimti šį sakramentą, kvieskite ir susitikite dvasinio vadovavimo pokalbių.

Susitaikymas su Dievu mus sutaiko ir su artimu, daro jautrius jo poreikiams. *Gailestingumo jubiliejaus metai* įpareigoja uoliai įgyvendinti krikščioniškojo gailestingumo darbus ir taip pasitikrinti, ar gyvename kaip Jėzaus mokiniai. Popiežius Pranciškų ragina iš naujo atrasti *gailestingumo darbus kūnui*: išalkusį pavalgydinkime, ištroškusį pagirdykime, nuogą aprenkime, ateivį priimkime, ligonį slaugykime, kalinį aplankykime ir mirusį palaidokime. Primena ir *gailestingumo darbus sielai*: nemokantį pamokykime, abejojančiam patarkime, nuliūdusį paguoskime, pikta darančią sudrauskime, įžeidimus atleiskime, kantriai pakeškime mus skaudinančius žmones, melskimės už gyvus ir mirusius (plg. *MV*, 15).

Veiklia meile trykštantis popiežius Pranciškų kviečia tapti piligrimu – apmąstyti savo, kaip krikščionio, per gyvenimą nueitą kelią ir pasiekti Romą, kur bus atvertos popiežiškųjų bazilikų Šventosios durys, ar kaip piligrimui įžengti pro atvertas savo bažnyčios duris ir atsivesti tą, kuris dar neišdrįso.

Mums tokia ypatinga piligrimystės vieta šiais Gailestingumo jubiliejaus metais tampa Vilnius – Dievo gailestingumo miestas, kur kelerius metus gyveno Dievo gailestingumo apaštalė šv. Faustina Kovalska. Čia buvo nutapytas Gailestingumo Jėzaus paveikslas, šandien gerbiamas Vilniaus Dievo gailestingumo šventovėje. Čia pats Viešpats Jėzus šv. Faustinai apreiškė maldą, pavadintą Dievo gailestingumo vainikėliu. Čia savo pirmuosius įžadus davė Gailestingumo Jėzaus seserų bendruomenės kandidatės, kurios dabar visame pasaulyje skelbia Dievo gailestingumą.

Kviečiame visus dalyvauti Gailestingumo kongrese, vyksiančiame 2016 metais gegužės 6–8 d. Vilniuje. Sustiprinsime ryšį su Kristumi, kartu gilinsimės į Dievo gailestingumo slėpinį, viešai liudysime tikėjimą ir dalysimės su kitais džiaugsmu, kad priklausome Jėzui Kristui, kuriame mums yra apščiai išlietas Dievo gailestingumas.

Išgirskime Dievo skambučio melodiją, kviečiančią mus atsiverti *Gailestingumo jubiliejaus* malonei! Išmokime tą melodiją ir skambinkime ją į kaimynų namų, ligoninių, globos, vaikų, vienišų žmonių namų duris! Dalykimės gailestingumo vaisiais su kitais, kai jie prisirps dvasinio gyvenimo sode.

Visą *Gailestingumo jubiliejaus* laiką patikime Švč. Mergelėi Marijai, Viešpačiui ištartu „Tebūnie“ tapusiai Įsikūnijusio gailestingumo Motina ir visos žmonijos gailestingą Motina. Tebūna Ji mūsų kasdienybės reikalų pas Sūnų užtarėja ir teveda mus Dievo gailestingumo šaltinio link.

Lietuvos vyskupai

Nacionalinis Gailestingumo jubiliejaus šventimo kalendorius

(bei kai kurie renginiai vyskupijų lygmeniu)

2015 m. gruodžio 8 d. –	Neeilinio Gailestingumo jubiliejaus pradžia
2015 m. gruodžio 13 d. –	III advento sekmadienis – Šventųjų durų atidarymas Lietuvos ir viso pasaulio katedrose bei šventovėse
2015 m. gruodžio 27 d. –	Šventosios Šeimos šventė
2016 m. sausio 17 d. –	Vyskupijose – Pabėgėlių ir migrantų diena – bendruomeninė malda
2016 m. sausio 25 d. –	Šv. Pauliaus atsivertimo šventė – ekumeninės pamaldos Vilniuje
2016 m. vasario 2 d. –	Viešpaties paaukojimo šventė (Grabnyčios) – vyskupijose – Jubiliejus vienuoliams ir Pašvęstojo gyvenimo metų uždarymas
2016 m. vasario 15 d. –	Pal. Mykolo Sopočkos minėjimas
2016 m. kovo 4–5 d. –	Akcija <i>24 valandos Viešpačiui</i> (didžiuosiuose miestuose visą parą atviros kai kurios bažnyčios)
2016 m. kovo 6 d. –	IV gavėnios sekmadienis – Maldos už lietuvius pasaulyje sekmadienis
2016 m. kovo 25 – balandžio 3 d. –	Aštuondienis Vilniaus Dievo gailestingumo šventovėje
2016 m. balandžio 24 d. –	Jubiliejus sutvirtinamiesiems
2016 m. gegužės 6–8 d. –	Nacionalinis Gailestingumo kongresas
2016 m. birželio 3 d. –	Švč. Jėzaus Širdies iškilmė – vyskupijose – šios iškilmės 160 metinės ir Jubiliejus kunigams
2016 m. liepos 17 d. –	Jubiliejus pamaldumo Marijai puoselėtojams Marijampolėje
2016 m. liepos 26–31 d. –	Jubiliejus jaunimui – Pasaulio jaunimo dienos Krokuvoje
2016 m. rugsėjo 9 d. –	Jubiliejus ligoniams ir neįgaliesiems Šiluvoje
2016 m. lapkričio 7 d. –	Jubiliejus kaliniams
2016 m. lapkričio 13 d. –	XXXIII eilinis metų sekmadienis – Šventųjų durų uždarymas Lietuvos ir viso pasaulio katedrose bei šventovėse, išskyrus Vilniaus Aušros Vartų Gailestingumo Motinos šventovę
2016 m. lapkričio 14 d. –	Jubiliejus Gailestingumo darbuotojams ir savanoriams Vilniaus Aušros Vartų Gailestingumo Motinos šventovėje
2016 m. lapkričio 20 d. –	Kristaus Visatos Valdovo iškilmė – Šventųjų durų uždarymas Vilniaus Aušros Vartų Gailestingumo Motinos šventovėje. Gailestingumo Jubiliejaus pabaiga

Arkivyskupas Gintaras Grušas

Pamokslas Gailestingumo Motinos Globos atlaiduose

Aušros Vartai,
2015 m. lapkričio 15 d.

Šiandienos Šventojo Rašto skaitiniai mus kviečia sugrįžti prie santykio. Galime prisiminti savo motinos meilę, kurią patyrėme, kai buvome maži, ir tą saugumo jausmą, kurį mums užtikrino tėvo meilė. Ši mūsų tėvų meilė yra tik mažas atspindys to meilės santykio, kuriuo džiaugiamės Dievo glėbyje.

Antrajame skaitinyje skaitome, kad Dievas atsiuntė į mūsų širdis savo Sūnaus Dvasią, kuri šaukia: *Aba, Tėve!* (Rom 8, 15). Esame be galo mylimi dangiškojo Tėvo vaikai. Evangelijoje girdime: *Štai Tavo Motina* (Jn 19, 27). Po kryžiumi stovinti Marija tampa kiekvieno iš mūsų Motina. Sekdami mokiniais ir mes stokime prieš Jėzų, žvelgiantį į mus nuo kryžiaus, ir savo širdies gelmėje išgirskime Jo žodžius: *Štai Tavo Motina!* (Jn 19, 27). Po kryžiumi tapome mūsų neapleidžiančios Motinos Marijos vaikais. Dangiškojo Tėčio ir Mamos meilė apglėbia taip, kaip mylintys tėvai priglaudžia savo kūdikį. Patirdami tokį saugumą ir meilę, su vaikišku nuolankumu pasitikėkime Dievu.

Tame santykiyje su Tėvu ir Motina esame kiekvienas pašvęstas. Pirmiausia esame pašvęsti per Krikštą, kai tapę Dievo vaikais gimstame šiam naujam santykiui. Ryšys tvirtėja, kai priimame sakramentus: per Susitaikinimo sakramentą atsiprašome Viešpaties ir atkuriamo santykį, kuriam pakenkėme savo nuodėmėmis; Sutvirtinimo sakramentu Šventoji Dvasia mums padeda ne tik augti meile, bet ir dalytis ja, skleisti ją kitiems; Eucharistija padeda mums tapti vis panašesniems į Tą, kuris yra meilė.

Šiais Pašvęstojo gyvenimo metais turėjome daug progų susimąstyti apie vienuolių pašaukimą. Tai kelias, kurį žymi visa ko atidavimas Dievui nepadalyta širdimi. Vienuoliai broliai ir seserys nepaliaujamai už mus meldžiasi, užtaria mus maldoje, lydi mus tarnaudami ir savo apsisprendimu rodo kelią Dievo karalystės link. Kunigo pašvęstasis gyvenimas – tai tarnavimas Dievo tautai, savęs atidavimas tikintiesiems. Taip pat ir Santuokos sakramentą priėmę tikintieji yra pašvęsti atspindėti Dievo meilę pasaulyje, mylėdami vienas kitą ir augindami savo atžalas – šitaip šeimos bendradarbiauja su Dievu pasaulio kūrimo darbe.

Mes visi esame pašvęsti Gailestingumui. Dievas, kuris pats yra Gailestingumas, kviečia, kad taptume vis panašesni į jį. Artėjantys Gailestingumo metai, kurie prasidės gruodžio aštuntąją, bus ypatinga proga augti gailestingumu. Tapti panašūs į Dievą galime tik brandindami santykį su Dievu, užmegzdami, atnaujindami su juo gyvą ryšį.

Tikrasis santykis – tai akimirka, kai mažas vaikas paduoda vieną ranką tėčiui, kitą – mamai, ir leidžiasi vedamas. Kaip vaikščioti besimokantys vaikai, su besąlygišku pasitikėjimu paduokime vieną ranką Tėvui, o kitą – Motinai. Gailestingasis Tėvas mums leidžia patirti jo meilę, teikiančią tikrąjį saugumą. Motina Marija švelniai veda Gailestingumo keliu, stovi šalia, kai patiriame sunkumų, kaip stovėjo po Jėzaus kryžiumi.

Jėzus kviečia būti Gailestingumo apaštalais: *Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai* (Mk 16, 15–16). Popiežius Benediktas XVI yra pasakęs: „*Juo geriau pažįstame Kristų, juo labiau trokštame jį skelbti. Juo daugiau su juo kalbamės, juo kyla didesnis troškimas kalbėti apie jį. Kuo stipriau esame jo pagauti, tuo labiau norime patraukti prie jo kitus.*“

Gailestingumo metais iš naujo leiskimės į kelionę su mus mylinčiais dangiškaisiais tėvais. Kiekviena malda, prašant gailestingumo gyviems ar mirusiems, kiekvienas gailestingumo darbas per ateinančius metus tebūna dar vienas žingsnis mūsų kelionės tikslo link. Tegu ir mums skamba šie Viešpaties žodžiai: *At-eikite, mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite nuo pasaulio sukūrimo jums paruoštą Karalystę! Nes aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote, buvau ištroškęs, ir mane pagirdėte, buvau keleivis, ir mane priglaudėte, buvau nuogas – mane aprengėte, ligonis – mane aplankėte, kalinys – atėjote pas mane* (Mt 25, 34–36).

Mama, mes taip Tave mylime. Lydėk mūsų žingsnius ir padėk išmokti mylėti Tavo Sūnų ir dangiškąjį Tėvą ne tik žodžiais, bet ir darbais – visu savo gyvenimu. Padėk mums žodžiais ir darbais skelbti Gerąją Naujieną, kad Dievas yra Meilė, kad Dievas yra Gailestingumas. Padėk mums tapti gailestingais, kaip dangiškasis Tėvas yra gailestingas.

DIEVO BALSAS MŪSŲ ŠIRDYJE

II advento sekmadienis (C)

Bar 5, 1–9; Fil 1, 4–6. 8–11; Lk 3, 1–6

Vieną rytą rusų katalikų kunigo mamą aplankė pažįstama. Įėjusi į kambarį, kuriame stovėjo televizorius, ji paklausė: „Ar televizorius sugedęs?“ Kunigo mama nustebusi atsakė: „Ne. Kodėl jis turi sugesti?“ Tada kaimynė dar su didesne nuostaba paklausė: „Tai kodėl jis neįjungtas?“

Daugelis iš mūsų esame pripratę gyventi nenutylančiame triukšme. Žinoma, kai kas iš jūsų iš karto užprotestuosite, jog tai ne triukšmas, tai muzika, filmas, žinios. Nėra blogai, jeigu pastebime skirtumą tarp filmo ir, pavyzdžiui, žinių reportažo. O dar geriau, jeigu radiją arba televizorių įjungtume tik tada, kai norime kažko paklausti ar pažiūrėti. Tačiau faktas lieka faktas: dauguma iš mūsų gyvename apsuptyje daugybės garsų ir vaizdinių. Net jeigu ir nežiūrėtume televizijos programų ir eitume pasivaikščioti, mus apsuptyje garsai, sklindantys iš parduotuvių, ir mes nesijaustumė likę vieni. Taip lygiai veikiamos ir mūsų emocijos. Mus nuvargina žinios, jaudina muilo operų serialai, mes su azartu stebime sporto rungtynes ir t. t.

O kas tuo metu dedasi mūsų sielos gelmėje? Į kur nukreipti mūsų patys slapčiausi ir giliausi troškimai? Kas slegia dvasią, kokie klausimai ją drasko? Ar žinome? Dažniausiai ne. O kartais net ir nenorime žinoti. Daugelis žmonių nenori pamąstyti apie savo dvasinį gyvenimą. Ir visiškai ne estetiniai išgyvenimai ir ne smalsumas skatina daugelį nepertraukiamai ką nors žiūrėti ir ko nors klausytis. Bet ką, kad tik ne savo širdies balso, ne savo sąžinės. Ir štai čia yra didelė nelaimė ir pavojus mums. Nes toks žmogaus gyvenimas primena naktį skrendantį lėktuvą, kurio sugedę prietaisai. Žinoma, toks skrydis gali pasirodyti įdomus, ypač stiprių nervų žmonėms, kurie mėgsta jausti adrenalino antplūdį kraujyje. Tačiau kad skrydis baigtųsi laimingai, padėti gali tik stebuklas. Jeigu mūsų gyvenimas panašus į tokį nevairuojamo lėktuvo skrydį, kai stiuardėsės vaisina gėrimais keleivius, visi linksmynasi ir niekam nesvarbu, kas nutiks po valandos ar minutės, tai mūsų požiūris į gyvenimą yra labai neišmintingas.

Tad kaip mums išmokti gyventi išmintingai? Šiandien Evangelija pasakoja apie Joną Krikštytoją – žmogų, kuris, be abejonės, ne veltui pragyveno savo gyvenimą. Kaip jam taip pavyko? Jis žinojo, kodėl gyvena, suvokė savo vietą gyvenime, savo užduotį ir pašaukimą. Visas

jo gyvenimas, nuo pradėjimo motinos Elzbietos iščiose iki kankiniškos mirties, buvo sutelktas į vieną tikslą: paruošti kelią Atpirkėjui. Jonas Krikštytojas privalėjo paruošti žmones Mesijo atėjimui, Kristaus sutikimui, rodyti jį, paskui pasitraukti ir leisti veikti Kristui. Būdamas pranašas ir pamokslininkas, jis tarsi gyveno tam, kad kartą ištartų vieną labai reikšmingą frazę: „Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę!“ (*Jn 1, 29*).

Kur Jonas Krikštytojas sužinojo tiesą, kaip jis turėtų gyventi? Dykumoje. Jis ten gyveno tyloje ir vienumoje. Gyveno ten, kur girdimas Dievo ir savosios sąžinės balsas. Dykumoje, o ne miesto triukšme jis susitiko su Išganytoju, kurio taip laukė. Tai gal ir mums, jūs paklauskite manęs, reikia keliauti į dykumą? Atsakyčiau, taip. Tai nereiškia, kad turime palikti savo šeimas, darbą, pareigas ir išvažiuoti į Sacharą. Ne kiekvienas yra pašauktas visą savo gyvenimą praleisti vienuolyne. Bažnyčią sudaro žmonės, kurie yra gavę iš Dievo daug skirtingų pašaukimų ir talentų. Tačiau privalome pasirūpinti rasti laiko ir vietą, tinkamus tyliai maldai. Būtent tyliai maldai. Labai svarbu, kad mūsų gyvenime būtų tylos momentų, kada būtume pajėgūs klausyti Dievo balso, kalbančio į mus per sąžinę.

Tad nebijokime, kartais išjungdami televizorių, atsisakydami susitikimų su draugais, mes netapsime laukiniai. Tapsime išmintingesni. Jonas Krikštytojas, vilkėjęs kupranugario vilnų apdaru, strėnas susijuošęs odiniu diržu, valgęs skėrius ir lauko bičių medų ir šaukęs ant fariziejų ir sadukiejų, nebuvo pamišėlis. Jo drabužiai – pranašo drabužiai, maistas – išminčių maistas. Jo žodžiai: „Angių išperos, kas jus pamokė bėgti nuo besiartinančios rūstybės? Duokite tikrų atsivertimo vaisių!“ – tai griežtas kreipimasis, bet tuose žodžiuose skambėjo ir Dievo meilė žmonėms. Elzbieta, Jono Krikštytojo motina, išgirdusi Marijos pasisveikinimą, prisipildė Šventosios Dvasios ir džiaugsmingai sušuko: „Tu labiausiai palaiminta iš visų moterų ir palaimintas tavo iščių vaisius! Iš kur man ta garbė, kad mano Viešpaties motina aplanko mane?! Štai vos tik tavo pasveikinimo garsas pasiekė mano ausis, šoktelėjo iš džiaugsmo kūdikis mano iščiose“ (*Lk 1, 41–44*). Kas gi ten šoktelėjo iščiose, jei ne mažasis Jonas Krikštytojas?

Brangūs tikintieji, tylos ir vienatvės momentas padės mums rasti mūsų gyvenimo teisingąją kryptį, kurią galbūt esame pametę tarp daugybės reikalų, pareigų ir šiandienio pasaulio sąmyšio. Tyla mums duos galimybę pažinti savo širdį ir prisitarti prie klausyklos langelio. Tada mūsų gyvenimas taps dvasiškai turtingesnis ir gražesnis. Mes pamatysime mūsų kasdienį gyvenimą

kitokioje šviesoje, ir net patys mažiausi mūsų darbai ir įvykiai prisipildys antgamtinės prasmės.

Kaip dažnai sakome, jog mūsų gyvenimas nuobodus ir bespalvis. Deja, tai tiesa. Kaip maža kartais turime tikėjimo ir dvasingumo. Mes, kuriuos Dievas sukūrė amžinybei, mažai turime, kadangi mažai norime, o

mažai norime todėl, kad nežinome, ko norėti. Nežinome, nes neklausome Dievo balso, kuris skamba mūsų širdies gelmėje.

Tad pažvelkime šiandien į Joną Krikštytoją ir leiskime Dievui mus vesti į adventinę dykumą – tylą, kurioje skamba Dievo ir sąžinės balsas.

„VISUOMET DŽIAUKITĖS VIEŠPATYJE!“

III advento sekmadienis (C)
Sof 3, 14–18a; Fil 4, 4–7; Lk 3, 10–18

„Visuomet džiaukitės Viešpatyje! Ir vėl kartoju: džiaukitės!“ (*Fil 4, 4*). Šie apaštalo Pauliaus žodžiai iš Laiško filipiečiams išreiškia pagrindinę šio sekmadienio liturgijos mintį. Jie skambėjo antrajame skaitinyje, taip pat ir Ižangos priegiesmyje. Šiuo šiltu kvietimu džiaugtis pradedamas trečiasis advento sekmadienis, kuris lotyniškai vadinamas *Gaudete* – džiaukitės. Šiandien Bažnyčia mums dar kartą primena, jog Kristaus laukti reikia džiaugsmingai. Idant šią mintį suprastume teisingai, kad šis džiaugsmas mums neatrodytų lengvabūdiškas ir naivus, šv. Paulius kvietimą džiaugtis sieja su raginimu, kad būtume meilūs, pamaldūs ir ramūs. Tai tikrojo krikščionio paveikslas. Jei taip, tai ar esame panašūs į šv. Pauliaus aprašytus krikščionis? Deja, ne daugelis atpažintų šv. Pauliaus paminėtus bruožus – džiaugsmingumą, meilumą, ramumą ir pamaldumą. Juk tiek daug turime priežasčių liūdėti ir nerimauti! Kaipgi mums džiaugtis? Jau vien tai, kad adventas, kad ir koks jis džiaugsmingas būtų, yra laikas sąžinei pabudinti ir atsiversti, – šitie dalykai kelia ne vienam nerimą. Ne todėl, kad atsivertimas reikalauja iš mūsų pastangų, bet kad pasikeisti yra labai sunku. Sielvartaujuame, matydami savo bejėgiškumą. Kai galiausiai nusprendžiame atsiverti, prieš mus iškyla nauja problema. Pamatome, kas dedasi pasaulyje, ir nuo to mūsų gyvenimas nepasidaro lengvesnis, o mūsų širdis meilesnė. Kiek nuodėmių, skausmo, neteisybių aplinkui. Sunku priimti tokį pasaulį, ir matome, jog mums reikia visos visuomenės atsivertimo. Be to, daugelis turi karčios patirties – atsivertimas apsunkina mūsų santykius su tais žmonėmis, su kuriais neseniai ėjome viena kryptimi, netgi darydami nuodėmes. Jiems juokingas mūsų atsivertimas, mums skaudus jų pasilikimas nuodėmėse. Atsitinka, jog žmogus atsiverčia, tačiau atsivertimas vietoj džiaugsmo jo širdį pripildo liūdesio; kitas niekaip negali atsiversti ir būtent tai yra

jo liūdesio priežastis. Kaipgi tada džiaugtis? Štai kodėl daugelio krikščionių paveikslas yra toks nepanašus į apaštalo Pauliaus aprašytą krikščionį. Būname liūdni, susirūpinę, įtariai žvelgiame į kitus bažnyčioje pasirodancius žmones, jau nekalbant apie mūsų nepasitikėjimą netikinčiais žmonėmis.

Tad kaipgi mums džiaugtis? Nejaugi privalome užmerkti akis prieš tiesą apie save ir pasaulį, teigdami, jog viskas gerai? Žinome, kad ne. Jėzus yra Tiesa, ir tik tiesoje galime rasti trokštamą džiaugsmą. Ar gali problemos ir tas blogis, kuris supa mus, trukdyti džiaugtis? Taip. Tačiau dažniausiai mūsų problema visiškai ne ta, kad matome nuodėmę savyje ir mus supančiame pasaulyje. Bėda ta, kad visų pirma matome tik save. Žiūrime į save ir galvojame apie save. Tai mes jaučiame blogio poveikį mums, mes negalime nugalėti savo silpnumo. Esame per daug egoistiški. Net džiaugsmą bandome rasti tik savyje. Mažai tikimės iš Dievo ir Jo teisingumo.

Paulius šiandien mums liepia; džiaukitės Viešpatyje! Apaštalas moko savo tikinčiuosius gyventi džiaugsmu, nepaisant esamo laikotarpio išbandymų ir negandų. Kaip galime gyventi suspausti baimės būdami tikri, jog Viešpats yra arti? Paulius rašo iš kalėjimo, keturis savo laiškus (Efeziečiams, Filipiečiams, Kolosiečiams ir Filemonui) (61–63 m.). Kažkodėl apaštalas neliūdi, priešingai, yra pilnas džiaugsmo. Tame džiaugsmo jis nori pamatyti žydinčią krikščionių bendruomenę. Jo džiaugsmas kyla iš tvirto pasitikėjimo, jog Dievas visada šalia. Jo džiaugsmas yra gaivinamas vilties. Būtent Viešpats yra mūsų džiaugsmas. Tad kaipgi mums vis dėlto atsiversti? Šv. Jonas Krikštytojas šiandien mus kviečia pakeisti savo gyvenimą. Jo pasiūlymai paprasti, kaip paprasti visi evangeliniai patarimai, tačiau mums nepavyksta jais sekti. Neišleiskime iš akių toliau einančių Jono Krikštytojo žodžių: „Ateis už mane galingesnis.“ Štai čia džiugi žinia! Štai džiaugsmo šaltinis! Ateina stipresnis. Už ką stipresnis? Stipresnis už blogį. Ateina stipresnis, kuris mums padės nugalėti silpnumą,

mūsų nuodėmes, ydas. Ateina tas, kuris, be abejonės, atpirks mūsų visų, viso pasaulio kaltes. Jis tai padarys ne žmogiška ar politine jėga. Kristaus karalystė ne iš šio pasaulio. Jis ateina, kad pasaulį išgelbėtų. „Jo rankoje vėtyklė; jis išvalys savo kluoną...“ Išvalys mane, tave ir visą pasaulį. Jėzus ateina kovoti su blogiu. Tai bus kova už kiekvieną žmogų. Štai mūsų džiaugsmo priežastis! Jėzus ateina laimėti. Tad patikėkime jam savo silpny-

bes, apgailėkime nuodėmes, papasakokime, kas mums kelia skausmą ir liūdesį. Tikrai atsiras, kas mus išklaussys ir užjaus, bet tik Kristus gali mus apvalyti nuo kalčių, mūsų sąžinę nuo naštos, tik jis gali mūsų silpnumą pakeisti jėga ir liūdesį – džiaugsmu. Jeigu tai suprasi, jeigu pradėsi daugiau galvoti apie Dievą nei apie save, būsi ne tik pilni džiaugsmo, bet ir tapsime meilūs pasauliui.

BUDĖTI DĖL AMŽINOJO LIKIMO

IV advento sekmadienis (C)

Mch 5, 1–4a; Žyd 10, 5–10; Lk 1, 39–45

Advento laikotarpis, laukimo periodas eina į pabaigą. Mes galėtume pažvelgti į save ir paklausti: kas pasikeitė manėje? Ką atradau naujo santykiuose su Dievu? Ar stipriau pamilau Dievą? Galiausiai ar pavyko įgyvendinti pasiryžimus? Tikriausiai daugelis iš mūsų atsakys, jog pavyko, bet ne viskas, ne viskas sėkmingai. Ką gi, esame kelyje. Vienas teologas yra pasakęs: „Nors Kristus Betliejuje gimtų tūkstantį ar dešimt tūkstančių kartų, tau tai nebus naudinga, jeigu Jis nebus nė karto gimęs tavo širdyje.“ Mūsų siela dažnai panaši į tvartą: tamsu, nešvaru, Dievui, net kaip mažam vaikeliui, čia maža vietos. Advento metu Dievas atkakliai, bet švelniai beldžiasi į žmogaus sielą, idant joje rastų deramą sau vietą. Kaip sakė mūsų tautos filosofas Antanas Maceina: „Krikščioniškasis Dievas ieško žmogaus.“ Krikščionybė visų pirma yra istorinis įvykis, būtent Jėzaus Kristaus įsikūnijimas. Krikščionybė yra Dievo įsiterpimas į istoriją. Krikščioniškojo apreiškimo esmė yra ne supažindinti mus su Dievo buvimu – jį pažįsta ir kitos religijos, – bet atskleisti, kad Dievas veikia laike, kad jis perskverbta žmonių istoriją.

Adventas – tik pradžia, pradžia mūsų pastangų būti geresniems, pradžia budėjimo dėl savo amžinojo likimo. Adventas – tai atsivertimo pradžia. Mes privalome budėti, stengtis labiau mylėti, atverti savo širdį Dievo kvietimui. Tačiau vis dar nesame pasiruošę susitikti su Kristumi. Tačiau Jis tikrai ateis. O jei kam nors pavyko atgaivinti savo dvasią, tas turi nepamiršti padėkoti Dievui. Ką daryti, jeigu nieko gero nepavyko? Jeigu jokių gerų ketinimų per šį adventą neatsirado? Visų pirma reikia neprarasti vilties. Antra, stengtis įsiklausyti į paskutines advento valandas ir savo dvasia persikelti į Betliejų prieš 2000 metų. Mes turime pasirengti švęsti Kristaus gimimo šventę. O pasirengimas prasideda nuo širdies paruošimo. Mūsų širdis alksta tikėjimo. Tokio tikėjimo, kurį turėjo Mergelė Marija. Išgirdusi angelo

žodžius, ji patikėjo, jog Dievas per ją atsiųs žmonijai Išganytoją. Kur mums įsigyti tokio tikėjimo? Pradėkime nuo tikėjimo sąvokos supratimo. Tikėjimas yra Dievo dovana. Ir mes privalome melsti, kad Dievas suteiktų mums tikėjimą. Žinoma, kai kas gali pradėti protestuoti: kaip aš galiu melstis ir kažko prašyti iš To, kurio egzistavimu netikiu. Tai teisingas pastebėjimas, bet ne visiškai. Aš asmeniškai netikiu, kad yra visiškai niekuo netikinčių žmonių. Tačiau kasdien sutinku žmonių, kurių tikėjimas silpnas. Sutinku prarandančių tikėjimą žmonių. Sutinku tokių, kurie dėl kažkurių aplinkybių neišdaigino širdin pasėto mažo tikėjimo grūdėlio. Tas grūdėlis įkrito į gilų širdies plyšį ir laukia progos pradėti augti. O gal aš klystu, gal yra tokių žmonių, kurie visiškai neturi to antgamtinio tikėjimo grūdėlio. Toks žmogus tekartoja kartu su prancūzų vienuoliu: „Viešpatie, jeigu Tu esi, atsiverk man!“ Tekartoja šiuos žodžius, lyg Jonas Krikštytojas tešaukia tyruose, ir Dievas atsilieps. Tikėjimo dovana mus daug kam įpareigoja. Tikėjimas, lyg gležnas augalas, reikalauja pastovaus rūpinimosi. Jeigu nesimelsime, neskaitysime Šv. Rašto, jeigu nesistengsime, kad nebūtų bedugnės tarp mūsų tikėjimo ir mūsų gyvenimo, mūsų tikėjimas kaip augalas pradės greitai nykti. Ką reiškia tikėti? Dažniausiai suprantame, jog tikėti tai reiškia priimti tikėjimo tiesas, dogmas, pavyzdžiui: kad Dievas yra, kad Kristus yra Išganytojas. Tai teisingas supratimas, bet nepakankamas, nes tokiam tikėjimui gresia pavojus atitrūkti nuo gyvenimo. Tvirtinimas, jog yra Dievas, kam nors gali turėti tik tokią reikšmę, kaip kad teiginys, jog Žemė sukasi apie Saulę. Na, ir tegul sukasi, kas mums iš to! Tačiau tikėti reiškia atiduoti save, pasitikėti tuo, kuriuo tiki. Mums Dievas per kūdikėlį Kristų tapo labai arti. Jis dalyvauja mūsų gyvenime, palaiko mus, rūpinasi mumis, moko. Mes pasitikime Juo ir žinome, kad Dievas nori mums laimės. Tai, ką mes tikime, mums turi reikšmę čia ir dabar.

Broliai ir seserys, Kalėdos jau visai čia pat. Ketvirtąjį advento sekmadienį Bažnyčia savo liturgijoje pateikia mums Švč. Mergelės Marijos pavyzdį, kai ji aplanko

Elzbieta, šv. Jono Krikštytojo motiną. Čia mes randame geriausią tikėjimo, pasitikėjimo ir paklusnumo Dievo valiai pavyzdį. Pasimokykime iš Mergelės Marijos, idant ir mes būtume pasiruošę priimti Dievo valią ir jo siunčiamus mums išbandymus. Kalėdos yra arti: Kristus

KALĖDŲ ĖDŽIOS KRYŽIAUS ŠEŠĖLYJE

Kristaus Gimimas (Kalėdos)

Milijonai žmonių visame pasaulyje šiandien švenčia Kristaus Gimimo šventę. Nors kiekviena tauta turi savas nepakartojamas tradicijas, ši diena visur neša daug šilumos, nuoširdumo ir džiaugsmo. Ir tai, be abejo, pati šeimyniškausia šventė. Kūčių šventinis stalas suburia visą šeimą, skamba bendra malda ir artimieji keičiasi dovanomis – visa tai yra neatskiriama šventės dalis. Daugelyje šalių Kristaus gimimą švenčia tiek tikintys, tiek netikintys. Kalėdos ir jų tradicijos tapo tautos kultūros dalis. Tai neabejotinai turi teigiamų savybių. Šilumos ir nuoširdumo niekada per daug nebus. Tačiau tas faktas, jog krikščioniškos šventės tampa liaudies kultūros dalimi, kelia ir tam tikrą pavojų. Per siekimą kuo geriau suorganizuoti šventę, pripirkti daug dovanų, net tikintieji gali pamiršti šventės pačią esmę. Tada kasmet labiau kreipiamas dėmesys į dovanas nei į žmones, nei į savo sielos atgimimą. Taigi ar užteks mums šiandien džiaugsmo ir širdies šilumos, idant padarytume šią šventę savo artimiesiems šviesią ir džiaugsmingą?

Užteks, jeigu suvoksime, kodėl Kristaus gimimas yra tokia žmogiška šventė, jeigu suvoksime įvykių, tapusių šaltiniu daugeliui krikščionių kartų, esmę. Pačią brangiausią dovaną mes gauname šiandien iš Dievo. Jeigu priimsime Ją, gebėsime ir kitus dvasiškai apdovanoti.

Kokia tai dovana? Tai Kūdikelis, gimęs Betliejuje ir paguldytas ėdžiose. Jis atėjo pas mus, gimė mums prieš du tūkstančius metų. Ši džiaugsminga žinia apie Jo atėjimą yra skirta kiekvienam žmogui, ir kiekvienas turi rinktis: priimti Kristų ar nepriimti jo. Kokia nepaprasta Kalėdų nakties paslaptis: Dievas, visatos Kūrėjas, tapo dėl mūsų mažu beginkliu vaikelium. Ką galima rasti meilės už nekaltą kūdikį? Ar atsirastų tokių, kurie nejaustų jam meilės ir užuojautos? Kas galėtų ant jo pykti ar jo bijoti? Priešais tave guli Kūdikelis Jėzus. Kaip ir mes visi, jis kentė skurdą, netgi daugiau nei paprasti vaikai. Argi galėtume Jo nepasigailėti, Jo nemylėti? Argi galėtume Jo bijoti ar Juo nepasitikėti? Gal tai tik pasaka, sukurta

ateina įkurti taikos, teisingumo ir meilės karalystės. Ar tai suteikia mums džiaugsmo, o gal priešingai, jaučiame tam visišką abejingumą? Ar esame pasiruošę dirbti ir aukotis dėl Dievo karalystės išplitimo, sekdami Kristų: „Tėve, štai aš esu pasiruošęs vykdyti tavo valią“?

mums, suaugusiesiems, sujaudinti? Susiedami šių įvykių aprašymą Luko evangelijoje su sudėtingu šv. Jono tekstu, pajuntame Vaikelio, gimusio skurde, realybę. Šioje istorijoje nieko nėra išgalvota. Gyvasis Dievas atiduoda Save į mūsų rankas. Gili šio įvykio prasmė viršija visus mūsų tradicinius prakartėlės su asiliuku ir jaučiu įsivaizdavimus – Dievas atėjo kartu su mumis kentėti žemės nepriteklių. Šie kentėjimai prasidės bėgimu į Egiptą ir galiausiai baigsis mirtimi ant Golgotos. Kalėdų ėdžios visada stovi kryžiaus šešėlyje.

Būtent kryžiaus šešėlis daro Kalėdų naktį dar šviesesnę, nes ši šventė spindi begaline Dievo meile žmogui. Per Išganytojo neturtingumą, pažeminimus ir kančią mums kartoja: „Aš myliu jus, myliu kiekvieną iš jūsų kaip savo Sūnų, kurį atiduodu jums, dėl jūsų išganymo.“ Jeigu mes savo sielon priimsime šiandien gimusį Kūdikį, priimsime Dievo meilę ir sutiksime būti mylimi.

Priimdami Jėzų priimame ir žmogiškąją prigimtį. Jeigu visa širdimi priimsime tiesą apie Dievą, tapusį žmogumi, mums nekils pagundų atmesti tai, kas yra žmogiška gyvenime. Daug krikščionių žiūrėjo ir žiūri įtariai į žmogiškąją kultūrą, į paprastus žmonių džiaugsmus. Tačiau Jėzus priėmė žmogiškąją prigimtį, kad ją išgydytų nuo nuodėmės, o ne kad pasmerktų ar sunaikintų.

Kalėdos yra žmogaus šventė. Gimė Žmogaus Sūnus. Dievas įėjo į istoriją kaip žmogus – vienas iš milijardų, kurie gimė, gimsta ir gims šioje žemėje, bet kartu ir Vie-nintelis. Savo Įsikūnijimu jis suformavo tokią žmogiškosios būties pilnatvę, kokią buvo numatęs suteikti žmogui nuo amžių pradžių. Kiekvieno iš mūsų gimimą užregistravo valstybinės institucijos. Gimus Kristui, taip sutapo, jog Romos imperatorius Augustas (kuris viešpatavo nuo 30 m. prieš Kr. iki 14 m. po Kr.) sumanė suskaiciuoti, kiek jo valdomoje imperijoje yra pavadinimų, t. y. kiek gyventojų. Tuomet gimė dangaus pavaldinys, Dievo Sūnus, karalių Karalius ir viešpačių Viešpats. Žmogus paprastai yra skaičiavimo subjektas, kuris dažniausiai vertinamas kiekybiškai, o ne kokybiškai, kaip vienas iš milijardų. Bet iš tikrųjų žmogus nėra vienas iš milijardų, jis yra vienas,

vienintelis ir nepakartojamas! Žmogus – tai unikumas. Todėl mes, švęsdami mūsų Atpirkėjo Jėzaus Kristaus gimtadienį, liudijame, jog kiekvienas žmogus yra vienintelis, nepakartojamas ir neįkainojamas! Saugokime tad kiekvieno žmogaus gyvybę. Kalėdos atneša nepaprastą šviesą, kurioje suprantame žmogus kilnumą. Žmogaus asmens kilnumas yra didžiausias žmogus gėris, juo jis viršija visas medžiaginio pasaulio vertybes. Visas žmogaus asmens kilnumo grožis pasireiškia tada, kai atsižvelgiama į jo kilmę ir paskirtį. Dievo sukurtas kaip jo atvaizdas ir į jį panašus, žmogus atpirktas švenčiausiuoju Kristaus krauju. Dievas tapo žmogumi. Koks didelis šioje Kalėdų šviesoje tikrasis žmogaus orumas – būti žmogumi. Kai mūsų širdis prisipildys ramybės ir dėkingumo Dievui,

tapšime žmogiškesni. Dievas myli kiekvieną žmogų. Tad ir mes mylėkime žmones, ypač mažus ir neturtingus: jie mums primena Dievo meilę Betliejuje.

Kas yra meilė? Šiandieninė šventė duoda vienareikšmį atsakymą – tai begalinė dovana. Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė sako: „Gyventi meile reiškia save visiškai atiduoti.“ Štai kodėl Viešpaties gimimas yra mūsų dvasiai pati šilčiausia ir žmogiškiausia šventė. Mus džiugina Dievo meilė ir pakylėtas link Viešpaties žmogaus orumas. O kad mūsų džiaugsmui nieko netrūktų ir kad mes jį galėtume perduoti kitiems, neužmirškime – Kalėdų šventės kaina buvo šaltas Betliejaus tvartelis ir nepatogios naujagimiui ėdžios, lyg būsimos kryžiaus kančios šauklys.

KRIKŠČIONIŠKA ŠEIMA – GYVA PRAKARTĖLĖ

Šventoji Šeima: Jėzus, Marija, Juozapas (C)
1 Sam 1, 20–22. 24–28; 1 Jn 3, 1–2. 21–24; Lk 2, 41–52

Kristaus gimimas yra šeimos šventė. Susitikimas šeimos židinyje, apsikeitimas palinkėjimais ir dovanomis pabrėžia abipusės bičiulystės siekimą. Kalėdų dienos – ypatingas laikas pagalvoti apie savo šeimos gyvenimą. Šiandien, vos prabėgus kelioms dienoms po Kristaus Gimimo, švenčiame Šventosios Šeimos šventę, vieną iš pačių gražiausių metų švenčių. Šia švente Bažnyčia nori išskelti šeimos svarbą.

Krikščioniška šeima yra gyva prakartėlė. Bažnyčia greitai po Kristaus Gimimo iškilmių mums padovanota labai brangią dovana – Šv. Šeimos šventę, ją 1892 m. įsteigė popiežius Leonas XIII. Jo apaštališkajame laiške skaitome: „...Dievas taip nusprendė, kad išganymo darbas pasaulyje prasidėtų Dievo įsteigtoje šeimoje. Jis norėjo, kad visi žmonės turėtų šeimos židinį, bendro gyvenimo ir visų dorybių bei šventumo tobulą pavyzdį. Šventąjį Juozapą tėvai turi kaip puikų tėvo ir globėjo pavyzdį; Motiną Mariją – kaip tobulą meilės, drausmės, paklusnumo ir ištikimybės pavyzdį. Vaikai turi Jėzaus, kuris buvo klusnus, pavyzdį...“ Popiežius Jonas XXIII susirūpinęs klausė: „Jeigu šeimoje nėra taikos, vienybės ir santarvės, kaip gali tada būti taika ir vienybė visuomenėje?“ Marija priekaištavo mažajam Jėzui sakydama: „Štai Juozapas ir aš su sielvartu ieškome tavęs“ (*Lk 2, 48*). Šiuose žodžiuose yra paslėpta viena labai svarbi vaikų auklėjimo formulė – tėvas ir motina turi abu kartu auklėti savo vaikus. Kur nėra vieningumo, ten ne auklėjimas, o tik vaikų charakterių gadinimas. Jėzus moko: „Jei na-

mai suskilę, tie namai neišlieka“ (*Mk 3, 25*). Vaikas turi jausti ir matyti vieningą tėvų valią. Šv. Lukas šiandien apie Jėzų sako: „Jėzus iškeliavo su jais ir grįžo į Nazaretą. Jis buvo jiems klusnus“ (*Lk 2, 51*). Ši trumpa pastaba, nurodanti Nazaretą ir pabrėžianti Išganytojo klusnumą savo Motinai ir įstatyminiam tėvui, mums gali netikėtai daug ką pasakyti. Kiekviena šeima išgyvena džiaugsmo, taikos, ramybės ir kartu nerimo, kančios, išbandymų akimirky. Gyvenimo įvykiai kiekvienai šeimai patiekia įvairių pavojingų iššūkių, kuriems nugalėti reikia pasiaukojimo, gebėjimo pamiršti save pačius. Tikėjimas ir meilė padeda įveikti visas kliūtis ir nesusipratimus. Todėl šeima turi ypač saugoti tiek tarpusavio meilę, tiek ir tikėjimo dorybę. Prancūzų rašytoja Fransuaza Sagan sako: „Visos santuokos sėkmingos. Sunkumų atsiranda tik tuomet, kai prasideda bendras gyvenimas.“ Šeima nugalai sunkumus, jeigu stato savo ateitį kaip meilės ir gyvybės civilizaciją ant tikėjimo, pasitikėjimo ir meilės pamatų. Šeima kuria naują meilės civilizaciją tuomet, kai ji rūpinasi meilės dvasia kasdieniame gyvenime, kurdama gėrį, nugalėdama blogį, neapykantą ir kietaširdiškumą; kai puoselėja tarp šeimos narių tiesos dvasią, tarpusavio pagarbą, abipusį supratimą ir evangeliskąjį atleidimą; kai ugdo aukos dvasią, kuri leidžia būti pasiruošusiems pasiaukoti ir dėl šeimos gerovės daug ko atsisakyti.

Rašytojas M. Meschleris, parašęs knygą apie Kristaus gyvenimą, mums primena: „Niekas geriau nežino šeimos svarbos, kaip Viešpats. Iš šeimos kyla Jo šventieji ir persekiotojai bei Bažnyčios naikintojai, iš šeimos išauga geradariai ir žmonių visuomenės gadintojai. Todėl Kristus taip ilgai gyveno šeimoje. Iš Dieviškojo Kūdikėlio

sruveno meilės srovė. Ji persunkė ir suvienijo laimingus tėvus, ir tūkstančiais būdų ta meilė vėl grįžo Jėzui. Nazareto nameliuose viešpataujanti dvasia buvo meilė.“

Tegul Nazareto šeima bus jūsų šeimai šaltinis, iš kurio semsitės pagalbos ir išminties, kaip mylėti vieni kitus, aukotis dėl kitų, auklėti vaikus bendradarbiaujant su mūsų Viešpačiu Kūrėju. Suvokite sutuoktinių ir tėvų pašaukimo didingumą ir didžias šeimos vertybes. Kokia

šeima, tokia ir visuomenė; koks gyvenimas šeimoje, toks žmonijos ir Bažnyčios gyvenimas. Nuo to, kokios bus šeimos, priklausau, ar mūsų visuomenė dvasiškai augs, ar skurs, apimta nusikalstamumo, skrybų ir demoralizacijos. Štai kodėl yra taip svarbu suprasti šeimos vaidmenį visuomenėje ir Bažnyčioje. Štai kodėl taip svarbu padėti šeimai, idant ji gerai įvykdytų savo uždavinius. Šeimų rankoje yra žmonijos likimas, nes jos iš gyvųjų akmenų, šeimos narių, stato tautas, valstybes ir Bažnyčią.

PAŠAUKTI GYVENTI TAIKOJE

Švč. Mergelė Marija, Dievo Gimdytoja (Naujieji Metai)
Sk 6, 22–27; Gal 4, 4–7; Lk 2, 16–21

Sausio 1-oji – Švč. Mergelės Marijos Dievo Motinos iškilmė. Nuo 1967 m. popiežiaus Pauliaus VI iniciatyva sausio 1-oji yra Tarptautinė taikos diena. Nuo ankstyvo Naujųjų Metų ryto švenčiame dievišką Marijos motinystę. Norime padėkoti Viešpačiui už prabėgusius metus ir prašyti Dievo palaimos ir globos prasidėjusiais metais. Mes patikime visus savo prašymus mūsų užtarėjai ir visų Dievo malonių tarpininkei Mergelei Marijai. Tesuteikia Viešpats mūsų žmonijai taiką ir ramybę.

Vienoje bažnyčioje vaikai studijavo katekizmą rengdamiesi pirmajai Komunijai. Atėjęs vyskupas jų paklausė: „Vaikai, koks yra krikščionio ženklas?“ „Kryžius,“ – iškart atsakė vienas iš vaikų. Vyskupas pagyrė jį ir visų akivaizdoje persižegnojo. Tačiau tarp vaikų vežimėlyje sėdėjo berniukas, kuris sirgo poliomiellitu, ir negalėjo pajudinti rankų. Viena mergaitė vyskupo paklausė: „Kaip šis vaikas įrodys esąs krikščionis, jeigu negali ranka persižegnoti?“ Nuo netikėto klausimo vyskupas susimąstęs nuleido akis ir patylėjęs tarė: „Pats tikriausias krikščionio ženklas yra meilė.“

Brangieji, nepasiduokime nevilčiai: argi jau nėra daugiau poezijos ir nuostabios Kalėdų paslapties? Ar nespindi žvaigždės danguje? Ar angelai negieda iš aukštybių? Jei mes visi, maži ir dideli, vaikų akimis pažvelgsime į pasaulį, pamatysime jį visai kitokį ir suprasime, kaip reikia ieškoti tarpusavio meilės ir sugyvenimo. Kad galėtume suprasti savo klaidas ir pasitaisyti, privalome melsti Mergelės Marijos, Dievo Motinos, užtarimo, kad ji suteiktų mums nekaltumu šviečiančias akis, įgalinančias pamatyti kenčiančias kitų šalių motinų akis, pamatyti karo pabėgėlių vargus ir nepriteklus. Gal tada užmiršę savo ambicijas galėsime ištiesti pagalbos ranką kiekvieno karo kankiniams. Maldaukime Mergelės Marijos išmelsti pasauliui

liui atleidumo, gailestingumo ir teisingumo dvasios. Marijos motinystė yra raktas norint suprasti Marijos išaukštinimą ir jos tarpininkavimą dėl žmonijos gerovės. Jėzaus, Taikos Kunigaikščio, gimimas yra visos žmonijos sutaikinimo ir Marijos Taikos Karalienės ženklas. Taika yra Dievo duota sėkla, kuri turi jėgos augti, tačiau privalo aktyviai bendradarbiauti žmogus. Idant įsivyratų pasaulyje taika, pirmiausia ji turi išviešpatuoti mūsų širdyse. Taika – hebrajiškai *šalom* – išreiškia visas Dievo dovanas ir malones: globą, apsaugą, vaisingumą, sveikatą, gerovę. Viešpaties palaima – tai taikos ir gailestingumo, gyvybės ir vaisingumo nešėja.

Marija yra Viešpaties veikimo istorijoje aiškintoja ir apmąstytoja, kaip pavyzdys mums visiems: ir mes esame pašaukti atskleisti Dievo paslaptis ir veiklą kasdieniame mūsų gyvenime. Jėzaus Motina Marija yra dvasinio gyvenimo mokytoja per maldą ir Dievo žodžio klausymą. Ji Dievo žodžio klausė visą savo gyvenimą, nuo pirmųjų angelo žodžių, skelbiančių Ją Išganytojo Motina, iki paskutinių Kristaus žodžių, skirtų Jai nuo kryžiaus. Marija moko mus žiūrėti į gyvenimą širdies akimis, mąstant apie Dievo veikimą mumyse. Ji geriausia Naujojo Testamento mokinė. Žiūrėdami į Mariją, galime išmokti svarbiausios pamokos – visada ištarti Dievo valiai „taip“.

Pasaulio taika remiasi įstatymų galia ir ginklų jėga. O Kristaus ramybė ir taika išplaukia iš tarpusavio meilės ir tiesos. Kur yra tiesa ir meilė, ten yra teisingumas ir taika. Kristaus teikiama ramybė – pasaulio ramybės ir taikos pagrindas, nes taikos šaltinis yra Dievas. Jis sukūrė pasaulį ir pašaukė žmogų gyventi taikoje. Kristus, duodamas naują meilės įsakymą, padėjo pagrindą broliškam sugyvenimui tarp savųjų ir svetimųjų, draugų ir priešų, individų ir bendruomenių. Žvelgdami į Betliejaus prakartėlę, iš jos pajuntame sklindančią meilę, kuri nustelbia mūsų susiskaldymus ir neapykantą. Gimusio dangiškojo Kūdikelio duodama meilė pripildo mūsų sielas ramybės ir suteikia daug vilčių.

Parėngė mons. Artūras Jagelavičius

Kunigų paskyrimai

Vilniaus arkivyskupijoje

Kun. **Algirdas Šimkus** paskirtas Vaikų ligoninės, viešosios įstaigos Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų filialo, kapelionu.

Kun. **Edgaras Vegys** atleistas iš arkivyskupo sekretoriaus ir Vilniaus Šv. Vyskupo Stanislovo ir Vladislavo arkikatedros bazilikos parapijos rezidento pareigų, ir išleistas atlikti pastoracinę tarnystę į Lietuvos Respublikos kariuomenės ordinariatą.

Kun. **Mariusz Maszalek** paskirtas arkivyskupo sekretoriumi.

Kun. **Arūnas Mitkevičius** paskirtas Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo kapelionu.

-Vn-

Kandidatų į diakonystę skyrimai

Spalio 25 d. Vilkaviškio Švč. M. Marijos Apsilankymo katedroje Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila penkiems vyrams suteikė kandidatų į diakonystę skyrimus.

2014 m. gruodžio 29 d. Vilkaviškio vyskupijoje įkurtame nuolatinio diakonų ugdymo centre nuolatiniam diakonui pradėjo rengtis penki vedę vyrai. Pabaigę pasirengimo kursą jie galės būti išventinti nuolatinio diakonato tarnystei.

Iškilmė prasidėjo nuo kandidatų į nuolatinio diakonus liturginio darbužio – albos pašventinimo. Alba kandidatai vilkės patarnaudami liturgijoje savo parapijose.

Per pamokslą Vilkaviškio vyskupijos ganytojas pristatė nuolatinio diakonato tarnystę kaip tą, kuri mus pasiekia iš apaštalų laikų. Vėlesniais amžiais ji buvo kiek primiršta ir vėl atnaujinta po Vatikano II Susirinkimo. Vyskupas pabrėžė, kad nuolatinio diakono pareiga

Aušros Vartų Gailestingumo Motinos Globos atlidai

Nuo lapkričio 15 d. iki lapkričio 22 d. Vilniaus Šv. Teresės bažnyčioje ir Aušros Vartų gailestingumo Motinos koplyčioje vyko tradiciniai Aušros Vartų Gailestingumo Motinos Globos atlidai. Kasmet Didieji Globos atlidai švenčiami aštuonias dienas tą lapkričio savaitę, į kurią patenka 16-oji mėnesio diena.

Lapkričio 15 d. vakarą Aušros Vartų koplyčioje prasidėjo naktinė Švč. Sakramento adoracija. Kasdien Aušros Vartų koplyčioje melstasi Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos novena, malda už kunigus, rožinio malda. Kiekvieną dieną nuo 10.00 iki 21.00 val. (salėje po bažnyčia „Kanoje“) veikė Atlaidų kavinė. Tikintieji buvo kviečiami užteiti ir prie arbatos ar kavos puodelio pasidalyti atlaidų išpūdžiais. Visą savaitę Aušros Vartų koplyčioje ir Šv. Teresės bažnyčioje šv. Mišios buvo aukojamos ne tik lietuvių ir lenkų, bet ir rusų, baltarusių, ukrainiečių, italų, vokiečių, prancūzų, anglų kalbomis. Baigiantis Pašvęstojo gyvenimo metams ir pasitinkant jubiliejinius popiežiaus Pranciškaus paskelbtus Gailestingumo metus, atlaidų tema pasirinkta „Pašvęsti Gailestingumui“. Gailestingumo Motinos Globos atlidai nurodo kelią į Gailestingumo metus – ypatingą maldos, susitaikymo ir atleidimo, piligrimystės ir gailestingumo darbų laiką.

Lapkričio 15-ąją, pagrindinę atlaidų dieną, Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje prie atverto lango šv. Mišias aukojo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, kiti Lietuvos ir užsienio vyskupai. Liturgijos šventimą transliavo LRT. Pamokslą pasakė arkivyskupas Gintaras Grušas.

Lapkričio 16 d. Šv. Mišias aukojo kun. Egidijus Venckus. Popietėje meldėsi pašvęstojo gyvenimo atstovai, šv. Mišias aukojo kun. G. V. Tamošauskas OFM Cap.

Lapkričio 17 d. Šv. Mišias aukojo mons. V. Grigaravičius, o popietėje už ligonius meldėsi Vilniaus ligoninių kapelionai – kun. A. Bylinski, kun. A. Šimkus, kun. R. Šiūlys, kun. A. Smalstys.

Lapkričio 18 d. 11 val. šv. Mišias aukojo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas ir kunigai iš Vilniaus arkivyskupijos bei kitų vyskupijų kartu su Telšių dekanato atstovais. Arkivyskupas homilijoje prisiminė popiežiaus Pranciškaus žodžius pontifikato pradžioje. Šventasis Tėvas, paklaustas, kas esąs, pavadino save nusidėjėliu. Kiekvienas žmogus yra silpnas nusidėjėlis, bet ir Dievo mylimas vaikas, gailestingąjį Viešpaties atvaizdas. Marija, kurią pagerbiame, visiems žmonėms lieka Gailestingumo įrankis, pirmoji Viešpaties mokinė. Kunigai taip pat yra tie gailestingumo įrankiai, pasiryžę teikti ne savo, bet Viešpaties atleidimą, palaikymą, paguodą ir ramybę. Kunigas – Jėzaus užduoties dalininkas, džiaugiasi kiekvieno paklydusio žmogaus sugrįžimu. Svarbu nepavargti, nepristigti kantrybės teikti dieviškąjį gailestingumą. Visi raginami dažnai švęsti gailestingumo sakramentą, nes tai puiki proga pajusti, kaip Dievas myli. Žmogui reikia ištiesti rankas ir širdį ir priimti Dievą. Gailestingumo Motinos atlidai tebūna kvietimas iš naujo atrasti savo krikščioniškąją ir kunigiškąją tapatybę. Ganytojas kvietė melstis už kunigus, kad jie būtų tinkami dieviškojo gailestingumo įrankiai, kad nepristigtume kunigų, o gailestingumo misija būtų tęsiama.

Vakare meldėsi Lietuvos kunigų seminarijų vadovybė ir seminaristai iš Kau- no, Telšių ir Vilniaus. Šv. Mišių šventimui vadovavo Vilniaus Šv. Juozapo

kunigų seminarijos rektorius kun. Hansas Friedrichas Fischeris CO, homiliją sakė Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kun. Ramūnas Norkus. Pamokslininkas sakė, kad visiems reikia Dievo gailestingumo, palaikančio gerumo. Todėl dar nuo Senojo Testamento laikų tikinčio žmogaus lūpose skamba žodis „pasigailėk“. Hebrajų kalba gailestingumas reiškia ir motinos iščias. Kaip motina puola prie vaiko iš visos širdies, taip Dievas iš savo vidaus gelmių pasigaili, rūpinasi kiekvienu parpuolusiu žmogumi, nepaisydamas nuodėmės bjaurumo, apvalo ir sustiprina.

Lapkričio 19 d. šv. Mišias aukojo Panevėžio Šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonas kun. Romualdas Zdanys. Homiliją sakydamas kun. Kęstutis Brilius pabrėžė žmogaus ryšio su kitu asmeniu svarbą. Per asmeninį ryšį patiriama meilė, draugystė, besąlygiškas kito priėmimas. Žmogus silpnas, ribotas, visada stokoja to ryšio su kitu. Gailestingumo ir reikia labiausiai ten, kur žmogus trapus ir silpnas. Svarbu, kad mokėtume padėkoti už tai, ką gauname iš Dievo, ir taptume Jo gailestingos žinios nešėjai kitiems.

Lapkričio 20 d. šv. Mišias aukojo Vilkaviškio katedros klebonas dekanas prel. kan. Vytautas Gustaitis. Tą dieną taip pat buvo meldžiamasi už Lietuvos kariuomenę. Popietės Eucharistijos šventimui vadovavo Lietuvos Respublikos kariuomenės ordinaras arkivyskupas Gintaras Grušas, koncelebravo kariuomenės kapelionai. Homilijoje ganytojas kalbėjo, jog kartais mums atrodo, kad tamsos jėgos nugalai. Marijai po kryžiumi taip pat buvo tamsos laikas, kai matė savo Sūnų mirštantį ir apleistą. Bet Dievas turi savo planą ir galiausiai leidžia gėriui laimėti. Gailestingumas – tai didis priešnuodis savanaudiškumui. Dievas visus žmones kviečia pastebėti kitus, ginti, užstoti skriaudžiamus, matyti kitų skausmą ir padėti. Tai krikščionio užduotis, kad gailestingumas pasiektų kitus žmones ir visi gyventume kupini Dievo ramybės ir palaimos.

Lapkričio 21 d. šv. Mišias aukojo Širvintų parapijos klebonas kun. Leonas Klimas. Vakare tradiciškai vyko jaunimui skirta programa, kurioje dalyvavo ir ateitininkai, jaunimo atstovai iš išeivijos. Jaunimas buvo kviečiamas žiūrėti dokumentinį filmą su įvairiais žmonių liudijimais iš viso pasaulio apie pamaldumą Dievo Motinai „Marijos žemė“, taip pat turėjo galimybę padiskutuoti apie socialinių tinklų įtaką, sėkmę ir vertybes. Vakare buvo aukojamos jaunimui skirtos Mišios, kurioms vadovavo vyskupas Arūnas Poniskaitis. Homilijoje jis sakė, kad nors ir esame tokie skirtingi, mus vienija tas pats tikėjimas. Jaunas žmogus kviečiamas jau dabar statyti Dievo karalystę rinkdamasis Jėzaus pavyzdį, atsiliepdamas į Mergelės Marijos žodžius daryti, ką Jis liepia. Žmogui reikia išmokti ne tik beatodairiškai siekti savo tikslų, bet ir išmokti save apriboti, atsakyti savo kai kurių norų, prisirišimų. Mišiose įžodį iškilmingai davė grupelė moksleivių ateitininkų. Po Eucharistijos šventimo jaunimas vaišinosi arbata ir spurgomis, dalyvavo Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje surengtame šlovinimo vakare.

Lapkričio 22 d. šv. Mišias prie atverto Gailestingumo Motinos koplyčios lango aukojo Vilniaus arkivyskupas emeritas kardinolas Audrys Juozas Bačkis.

Atlaidų metu pamaldose giedojo ne tik Vilniaus, bet ir kitų vyskupijų parapijų chorai.

-ksb-

pagal išgales tarnauti savo parapijoje. Ganytojas padėjo pasiryžusiems eiti šiuo keliu ir paragino kandidatus į diakonystę ir jų šeimas ir toliau pasitikėti Viešpačiu bei paremti vieni kitus malda šioje rengimosi ir tarnystės keliuose.

Po pamokslų prieš vyskupo sostą savo norą būti paskirtiems kandidatais į diakonystę išreiškė Saulius Andriuška iš Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo parapijos, Egidijus Cibauskas ir Alvydas Guzikas iš Garliavos Švč. Trejybės parapijos, Žilvinas Jankauskas iš Aukštotosios Panemunės Švč. Mergelės Marijos Vardo parapijos ir Rolandas Judeikis iš Veisiejų Šv. Jurgio parapijos. Vyskupas, paskyręs juos kandidatais į diakonystę, palinkėjo, kad Dievas, pradėjęs juose gerą darbą, toliau jį tęstų.

-klb-

Vyskupo K. Paltaroko gimimo 140-osios metinės

Spalio 19–23 d. Panevėžyje paminėtos Panevėžio garbės piliečio ir pirmojo vyskupo Kazimiero Paltaroko gimimo 140-osios metinės.

Spalio 19 d. G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje atidaryta leidinių, dokumentų ir fotografijų paroda vysk. K. Paltarokui atminti.

Spalio 22 d. K. Paltaroko gimnazija šventė vysk. Paltaroko gimtadienį ir Paltaroko gimnazijos vardadienį. Ta proga gimnazijoje vyko konferencija „Iš Panevėžio praeities: vyskupas K. Paltarokas ir jo epocha“. Pranešimus skaitė svečiai ir panevėžiečiai. Apie Lietuvą Šventojo Sosto politikoje po provincijos įkūrimo ir konkordato sudarymo kalbėjo dr. Algimantas Kasparavičius. Pasak jo, konkordato sudarymas sustiprino Lietuvos pozicijas tarptautinėje arenoje ir gerokai apkarpė kitų tautų ambicijas. Kaip buvo formuojama vyskupija Panevėžyje nepalankiomis ano meto politinėmis aplinkybėmis, svarstė dr. Regina Laukaitytė. Pokarinio Panevėžio vyskupijos gyvenimo peripetijas narstė doc.

dr. Arūnas Streikus. Dr. Darius Juodis, remdamasis saugumo archyvuose esančia operatyvine medžiaga, nagrinėjo, kaip vysk. K. Paltarokas ėjo ganytojo pareigas Bažnyčios intensyvaus grovimo laikais. Popiet Emilija Juškinė kalbėjo apie Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros biblioteką. Gimnazijos mokytojas Juozas Brazauskas priminė vysk. K. Paltaroko rūpinimąsi vaikų ir jaunimo ugdymu. Albina Saladūnaitė dar kartą pristatė vysk. K. Paltaroko atminimo ženklus Linkuvoje, Surviliškyje, Kaune, Panevėžyje.

Po konferencijos vyskupo Paltaroko statytoje Kristaus Karaliaus katedroje švenčiamoms šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė arkiv. Lionginas Virbalas. Drauge koncelebravo vysk. J. Kauneckas ir dar devyni vyskupijos kunigai. Šv. Mišiose giedojo Algirdo Viesulo vadovaujamas Panevėžio muzikinio teatro choras.

Pamokslo pradžioje arkiv. Lionginas Virbalas priminė, jog šiandien yra minima dviejų ganytojų diena – šv. pop. Jono Pauliaus II ir vysk. K. Paltaroko gimimo 140-osios metinės. Skirtingomis epochomis gyvenusios šios asmenybės suvokė svarbiausius savo laikmečio uždavinius ir jiems atsidėjo.

„Nedrašu kalbėti, – sakė pamokslininkas, – kai yra dar gyvų žmonių, kurie bendravo su vyskupu, iš jo priėmė Suvirtinimo sakramentą, kurie prisimena jį.“ Asmenybės žavi tuo, kad jos yra įvairialypės, Dievo apdovanotos įvairiais talentais, kurie leidžiami į apyvartą, kad neštų naudą visiems. Tai ypač galioja vysk. Paltarokui. Jis ir mokytojas, ir dėstytojas, ir profesorius. Nuo Liepojos iki Kauno ugdė mokinius, seminaristus. Jis vadovėlių ir katekizmų, katalikų tikybos pradžiamokslio autorius. Pradžiamokslis – bene didžiausiu tiražu lietuvių kalba pasklidęs leidinys. Pirmasis Panevėžio vyskupijos ganytojas kreipė dėmesį į socialinius reikalus. Vyskupas Paltarokas statė ne tik katedrą, kaip papastą, bet ir būrė gyvą bendruomenę. Ypač rūpinosi jaunimu. Iš valdžios

Lietuvos ir Lenkijos Vyskupų konferencijų tarpusavio ryšių grupės susitikimas

Lapkričio 13–15 d. Vilniuje vyko Lietuvos ir Lenkijos Vyskupų konferencijų tarpusavio ryšių grupės susitikimas. Jame taip pat dalyvavo Latvijos bei Baltarusijos Vyskupų konferencijų atstovai. Artinantis Gailestingumo jubiliejui, šis susitikimas daugiau dėmesio skyrė gailestingumo temai, kulminaciją pasiekdamas dalyvavimu Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos, Gailestingumo Motinos, atlaidų pagrindinėse iškilmėse.

Lapkričio 13 d. po priėmimo pas Vilniaus arkivyskupą metropolitą Gintarą Grušą svečiai aukėjo šv. Mišias Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovėje. Jų metu homiliją sakė Elko vyskupas Jerzy Mazur SVD. Paskutinius dešimt metų jis buvo šios tarpusavio ryšių grupės pirmininkas iš Lenkijos Vyskupų konferencijos pusės. Taip vyskupų susitikimas buvo pradėtas kaip piligrimystė, kurios pirmas svarbus akcentas – bendra malda prie gailestingojo Jėzaus paveikslo.

Vilniaus arkivyskupijos šeimos centre jo direktorius Algis Petronis supažindino svečius su centro veikla, bendradarbiavimu su partneriais užsienyje. Jis taip pat pristatė Katalikiškų šeimų asociacijų federacijos Europoje (FAFCE) aktualijas.

Sustikime su kardinolu Audriu Juozu Bačkiu buvo pasidalyta mintimis apie neseniai Romoje pasibaigusį Sinodą, skirtą šeimų sielovados klausimams. Sinodo darbe dalyvavo ir kiti du šio susitikimo dalyviai: Minsko arkivyskupas metropolitas Tadeuš Kondrusievič ir Rygos arkivyskupas metropolitas Zbignievs Stankievičs.

Tarpusavio ryšių grupės nariai sustojo pasimelsti prie vysk. Juozo Tunaičio kapo šalia Vilniaus Šv. Kryžiaus Atradimo (Kalvarių) bažnyčios, prisimindami ir pagerbdami jį kaip ilgametį šios grupės narį.

Lapkričio 14 d. vyskupai aukėjo šv. Mišias Vilniaus arkikatedroje, Šv. Kazimiero koplyčioje. Joms vadovavo ir pamokslą pasakė Minsko arkivyskupas metropolitas Tadeuš Kondrusievič. Ganytojas priminė, kad Gardine, pakeliui iš Krokuvos į Vilnių, miręs šventasis karalaitis yra artimas ir brangus ne tik lietuviams, lenkams, bet ir baltarusiams. Po pamokslo lietuvių kalba Minsko arkivyskupas taip pat kreipėsi baltarusiškai į būrį piligrimų iš Gardino vyskupijos, dalyvavusių šiose šv. Mišiose. Vėliau svečiai aplankė Arkikatedros požemius, varpinę ir Bažnytinio paveldo muziejų.

Šilti susitikimai vyko dviejose bendruomenėse, besirūpinančiose žmonėmis, kuriems ypač reikia pagalbos. 15 valandą ganytojai kalbėjo Gailestingumo vainikėlį Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* Priklausomų asmenų bendruomenėje „Aš esu“ kartu su šios bendruomenės nariais. Vėliau susipažino su bendruomenės veikla. Vakare aplankė Pal. kun. Mykolo Sopočkos hospisą.

Vėliau vyskupai aptarė kitas aktualijas, dalijosi sielovadinio darbo patirtimi ir iššūkiais. Ganytojai kalbėjo apie jų kraštuose esantį santykį su islamo išpažinėjais. Šią temą paskatino Europoje išgyvenama krizė. Į ją įvedė Elko vyskupijos augziliaras vysk. Romuald Kamiński, naujai paskirtasis šios grupės pirmininkas iš Lenkijos Vyskupų konferencijos pusės, jis taip pat vadovauja Dialogo su nekrikščioniškomis religijomis komitetui.

Sekmadienį, pagrindinę Aušros Vartų Gailestingumo Motinos Globos atleidų dieną, susirinkusieji drauge su Lietuvos vyskupais aukojo šv. Mišias lietuvių ir lenkų kalbomis. Šv. Mišiose lenkų kalba homiliją pasakė Drohičino vyskupas emeritas Antoni Pacyfik Dydcz OFM Cap.

Kiti šiame susitikime dalyvavę tarpusavio ryšių grupės tarp Lietuvos ir Lenkijos Vyskupų konferencijų nariai yra Lomžos vyskupijos augziliaras vysk. Tadeusz Bronakowski, grupės pirmininkas iš Lietuvos Vyskupų Konferencijos pusės Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, Vilniaus arkivyskupijos augziliaras vysk. Arūnas Poniškaitis, taip pat Kunigų marijonų kongregacijos Lenkijoje provincijolas kun. Paweł Naumowicz MIC bei Marijampolės šv. Jono Pauliaus II parapijos klebonas kun. Marius Rudzinskas.

-vinensis.lt

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Lapkričio 11 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko Vilniaus arkivyskupijos sielovadoje besidarbuojančių kunigų susirinkimas. Po bendros Dieninės liturginės maldos Vilniaus arkivyskupas emeritas kardinolas Audrys Juozas Bačkis pasidalijo iš Romoje vykusio Vyskupų sinodo, skirto šeimos klausimams aptarti. Kardinolas, atstovavęs Lietuvos vyskupams, sakė, kad Sinodas – tai ėjimas kartu, patarimojo pobūdžio susirinkimas, įsteigtas popiežiaus Pauliaus VI pontifikato laikotarpiu, skirtas surinkti, apibendrinti vyskupų požiūrį ir pateikti išvagas popiežiui. Šio Sinodo darbas buvo labai intensyvus, truko apie tris savaites, dalyvavo 270 dalyvių iš įvairių kraštų ir visų Vatikano kongregacijų prefektai. Bendrų pranešimų klausydavo ir popiežius Pranciškus, kasdien iki pietų Sinodo tėvams tekdavo išklausti apie 60 pranešimų skirtingomis kalbomis iš įvairių kraštų, o po pietų vyko diskusijos mažesnėse grupelėse. Jų buvo trylika po 20 vyskupų pagal pasirinktą kalbą. Tuomet parengtas išvadas pateikdavo Sinodo sekretariatui.

Vyskupams svarbiausia buvo išsakyti išvagas, kaip Bažnyčia gyvena skirtinguose kraštuose, koks požiūris į šeimą, kokia tikėjimo patirtis, *sensus fidei* įvairiose bendruomenėse. Sinode aiškiai pabrėžta, jog niekas Bažnyčios mokymo šeimos klausimais nekeis, doktrina apie santuoką nekinta, toliau ištikimai remsimės popiežiaus Jono Pauliaus II apaštališkuoju paraginimu *Familiaris consortio* apie krikščioniškos šeimos uždavinius šiuolaikiniame pasaulyje. Sinodui jau buvo rengiamasi iš anksto: šeimos klausimai svarstyti Kardinolų konsistorijoje, Vyskupų konferencijų pirmininkų susitikimuose, išgilinta į įvairių šeimoms patarnaujančių bendruomenių ir judėjimų išvagas. Svarbiausia užduotis – kaip pagerinti šeimų sielovadą, kaip ją pritaikyti pagal išskylančius poreikius, kad žmonės Bažnyčioje sulauktų deramos pagalbos. Išryškėjo skirtinga padėtis įvairiuose kraštuose. Ten, kur krikščionys patiria persekiojimus, Bažnyčiai svarbu išlaikyti tradicijas, tai palaiko jų tikėjimą. Afrikoje daug poligamijos atvejų, kurie tampa problemiški, kai žmogus atsiverčia į krikščionybę. Indijoje tebegalioja kastų problema, šeimos iš anksto sutaria, su kuo tuoksis jų vaikai. Europos problema – antrąkart sudarytos santuokos. Sunku pateikti visiems vienodas sielovados nuostatas, galima tik siūlyti bendras gaires, kurias vietinės Bažnyčios taikys savo bendruomenėse.

Sinodas parodė, kad Bažnyčia gyvybinga, žadina visų žmonių jautrumą šeimai, nebijo aštrių diskusijų, žvelgia net ir į pačias sunkiausias situacijas ir ieško sprendimų. Popiežius visiems priminė, kad Bažnyčios pareiga skelbti

patyrė spaudimą. Jam taip pat rūpėjo spauda. Pats tardavo tvirtą pamokymo ir padrašinimo žodį. Po karo, kai bandyta fiziškai sunaikinti Bažnyčią, jis stengėsi palaikyti pastoracinę dvasią. Vienu metu vysk. K. Paltarokas liko vienintelis vyskupas Lietuvoje, perėmęs valdyti ir Vilniaus arkivyskupiją. Nepavyko jo palaužti. Nepavyko jam sudaryti bylos.

Įvairias šio ganytojo veiklos sritis vieni-jo nuoširdus tikėjimas, kuris nuosekliai vedė jį per visą gyvenimą. Vysk. Paltarokas buvo drąsus Bažnyčios žmogus, tikėjimo žmogus. Bet tas tikėjimas neuždarė jo į siaurą ratą. Jo gyvenimas parodo, kaip būnant tvirto tikėjimo galima prisidėti prie bendro gėrio ir visuomenės gerovės kūrimo. „Nežinau, ką jis norėtų pabrėžti šiandien. Bet žinau, kad tikrai norėtų, jog būtų skelbiama Evangelija. Būtų laikomasi jos principų ir kad Kristus vestų mūsų gyvenimą, mūsų ateities perspektyvas. Jis tikriausiai ragintų ir toliau mus bėgti mums paskirtose lenktyne. Todėl jo gyvenimas mums šviečia“, – baigdamas homiliją sakė arkiv. L. Virbalas.

-kad-

Seminaras „Atleidimas ir gailestingumas“

Lapkričio 13 d. Kauno arkivyskupijos šeimos centre vyko ugdomasis seminaras „Atleidimas ir gailestingumas“. Iš įvairių Kauno miesto parapijų ir arkivyskupijos dekanatų susirinkusios šeimos – daugiausia sutuoktinių poros, talkinančios rengiant sužadėtinius Santuokai – džiaugėsi galimybe tobulinti savo kompetencijas, pabendrauti tarpusavyje ir susipažinti su Lietuvoje veikiančiomis šeimų bendruomenėmis.

Po bendros maldos Vaidilė ir Dainius Šumskai pristatė Dievo Motinos komandas (*Equipes Notre-Dame*). Tai tarptautinis šeimų judėjimas, 1938 m. įkurtas prancūzų kunigo tėvo Henry Caffarello. Pagrindinis Dievo Motinos komandų tikslas – padėti sutuoktinių poroms siekti šventumo. Komandų nariai patiki save Dievo Motinos globai,

nes, anot judėjimo chartijos, einant prie Dievo, už Mergelę Mariją nėra geresnio vedlio.

Pranešėjai pasidalijo savo asmenine patirtimi, papasakojo apie konkrečias programos priemones. Judėjimas patrauklus savo paprastumu: komandą sudaro 4–7 poros, viena jų yra atsakingoji, ją iš saviškių metams išsirenka patys nariai. Šeimos susitinka kartą per mėnesį pasimelsti, pasivaišinti ir pabendrauti, dalijasi išvalgomis ir diskutuoja pasirinktomis temomis. Šiuose susitikimuose taip pat dalyvauja kunigas. Judėjimas Lietuvoje tapo žinomas 2000 metais Rimvydo ir Claire Bačkių dėka. Šiuo metu mūsų šalyje į kasmetinius susitikimus renkasi 10 Dievo Motinos komandų.

„Sutuoktinių susitikimų“ judėjimą pristatė kunigas Juozas Fakejevas ir kelios šio judėjimo veikloje dalyvaujančios sutuoktinių poros. Savaitgalio rekolekcijų idėja į Lietuvą atkeliavo iš kaimyninės Lenkijos. Nuo 1992 m. šias rekolekcijas organizuoja Lietuvos šeimos centras. Programą veda dvi–trys sutuoktinių poros ir kunigas. Ši komanda savo liudijimais padeda dalyvaujantiems sutuoktiniams apmąstyti tarpusavio ryšį, naujai išgyventi dialogą ir suvokti Dievo planą Santuokai. Paprastai savaitgalio rekolekcijose dalyvauja 10–15 sutuoktinių porų, gyvenančių Santuokoje bent trejus metus. Daugumai apsispręsti padeda padaršinimas, kad dalyviams nereikia viešai kalbėti. Apie „Sutuoktinių susitikimų“ poveikį paliudijo judėjime dalyvaujančios poros.

Po šeimų bendruomenių pristatymo susirinkusius pasveikino Kauno arkivyskupijos augziliaras ir generalvikaras vyskupas Kęstutis Kėvalas. Pirmiausia ganytojas apibūdino gailėstingumo sąvoką, priminė Naujojo Testamento istoriją apie sūnaus palaidūno sugrįžimą ir atkreipė dėmesį į vyresniojo sūnaus poziciją. „Jėzaus pasiūlymas tvarkyti santykius per gailėstingumą buvo revoliucinis. Pirmas žingsnis, vedantis į gailėstingumą, yra keršto atsisakymas,

gailėstingumą, ginti žmogų, skleisti gerumą, ginti nuo reliatyvizmo pavojaus, o ne svaidytis pasmerkimais. Dokumente, kurį patvirtino dauguma Sinodo tėvų, rašoma, jog Bažnyčia atsižvelgia į šeimos padėtį kultūriniam, ekonominiame kontekste. Šeima – Dievo norėta bendruomenė. Tikėjimas padeda kurti tvirtesnes šeimas ir išsaugoti ištikimybę. Išskylantis kultūrinis iššūkis – žmonės nesupranta, ką reiškia visam gyvenimui įsipareigoti išlaikyti ištikimybę ir saugoti vienas kitą. Išskyla didelis poreikis lydėti šeimas po santuokos, ugdyti tikėjimą ir atsakomybę už prisiimtus įsipareigojimus. Kunigams, seminaristams reikėtų dažniau susitikti su šeimomis. Kunigai privalėtų ryžtis telkti šeimas, tapti šeimų judėjimų kapelionais. Šeimų bendruomenės – reali pagalba šeimoms – turėtų daugiau sulaukti Bažnyčios palaikymo. Gyvenantys tik civilinio ryšio būvyje arba be jokių įsipareigojimų, susidėję, turėtų sulaukti supratingumo ir sykiu būti raginami ieškoti išeities iš netvarkingos padėties, rinktis atsivertimo kelią, kad duotų gerą pavyzdį vaikams ir kitoms šeimoms. Dievas tave myli tokį, koks esi, bet jis nenori, kad pasiliktum ten, kur esi. Šeimų, kuriose daug skaudžių problemų, pastoracijoje reikia laipsniškumo, pamažu eiti į tiesą, ugdyti sąžinę tiek, kiek ji gali priimti.

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas priminė apie šių metų gruodžio 8 d. prasidėsiančius Gailėstingumo metus. Pirmąjį advento sekmadienį visose Lietuvos bažnyčiose turėtų būti skaitomas Lietuvos vyskupų laiškas artėjančių Gailėstingumo metų proga. Nacionalinis Gailėstingumo kongresas numatomas Vilniuje, gegužės 6–8 d. Kunigai iš visos vyskupijos kviečiami budėti ir klausyti išpažinčių per visus Gailėstingumo metus trijose Jubiliejui skirtose bažnyčiose: Vilniaus arkikatedroje, Aušros Vartų Gailėstingumo Motinos koplyčioje ir Gailėstingumo šventovėje. Dekanai pateiks konkrečias gaires ir datas. Kunigai kviečiami padėti visiems pasauliečiams suprasti Jubiliejaus prasmę ir pasinaudoti galimybe pelnyti atlydus už save ir savo mirusius artimuosius, taip pat atlikti gailėstingumo darbus, rengtis piligrimystei į šventoves ir melstis prašant gailėstingumo sau ir visiems žmonėms. Mokyklų mokytojai raginami supažindinti mokinį su gailėstingumo kulto tradicijomis ir Dievo malonėmis per šį pamaldumą. Gruodžio 13 d. Jubiliejinės Gailėstingumo metų durys bus atidarytos Vilniaus arkikatedroje.

Vilniaus arkivyskupijos šeimos centro direktorius Algirdas Petronis siūlo pasinaudoti jau parengtomis įvairiomis programomis. Prasideda nauja evangelizacinė programa, skirta mamoms su vaikais. Nuolat renkamos poros, kurios rengtų sužadėtinius. Įvairūs šeimų judėjimai pasirenge atvykti net į atokiausias parapijas. Parapijų klebonams ir administratoriams tereikia kreiptis į Šeimos centrą. Skyrybas patyrusiems žmonėms pagalbą teikiantis centras „Bendrakeleiviai“ jau parengė programą ir ugdo atsakingus žmones, kurie parapijose padėtų telkti skyrybas patyrusių žmonių savigalbos grupes.

Vilniaus arkivyskupas priminė, kad nuo advento prasideda akcija „Gerumas mus vienija“, žmonės kviečiami įsigyti *Caritas* žvakutę ir taip paremti vargstančius. Trečio advento sekmadienio rinkliava skiriama *Caritas* reikalams. Taip pat Vilniaus Šv. Kotrynos bažnyčioje lapkričio 29 d. rengiamas labdaros koncertas, kurio metu surinktos lėšos bus skiriamos *Caritas* veiklai.

Susirinkimo pabaigoje Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas keliems kunigams įteikė naujus paskyrimus.

-ksb-

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimai

Spalio 28-ąją Kauno arkivyskupijos kunigai gausiai dalyvavo nuolatinio ugdymo konferencijoje. Jai pirmą kartą vadovavo arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas. Šį kartą konferencija, greta kitų sielovados aktualijų, buvo skirta *Caritas* tapatybei, šios organizacijos šiandienai misijai Bažnyčioje ir konkrečiai parapijos bendruomenėje apmąstyti. Mintimis apie tai pasidalijo konferencijos svečias Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* direktorius Linas Kukuraitis.

Konferencijos pradžioje arkiv. L. Virbalas atkreipė dėmesį į artėjančius Gailestingumo jubiliejaus metus. Jau vyksta susitikimai svarstant, kaip jie bus švenčiami arkivyskupijos mastu; lapkričio konferencijoje su kunigais bus aptariama, kaip juos švęsime dekanatuose ir parapijose. Programoje bus svarbūs trys aspektai: šventimo bei maldingumo, Sutaikinimo ir konkrečių gailestingumo darbų. Be kita, arkivyskupas išsakė mintį, jog svarbu ne žvelgti į praeitį, bet žvelgti į Dievą, o žvelgiant į jį – atlikti tai, kam esame pašaukti. Pasak ganytojo, Bažnyčiai svarbu būti ne patarnavimus teikiančia institucija, o tuo, kam Viešpaties ją siunčia, – eiti prie žmonių. Be to, turima tikėjimo dovana skatina troškimą dalytis ja su kiekvienu sutinkamu žmogumi. Arkivyskupas Lionginas padėkojo kunigams, kurių tarnystė, ganytojo žodžiais tariant, nelengva nei fiziškai, nei emociškai, nei sielovadiškai, ir ne už tai, kad yra tobuli ar šventi, bet už tai, kad ištvėria, yra ir nori būti Viešpaties kunigai.

Pristatydamas konferencijos svečią L. Kukuraitį, Kauno arkivyskupijos augziliaras bei LVK Socialinių reikalų tarybos primininkas vyskupas Kęstutis Kėvalas sakė, jog Vilniaus *Caritas* šiandien yra šios organizacijos lyderis Lietuvoje, ir pakvietė pasidalyti mintimis apie atnaujinimo laukiančią Bažnyčios tarnystę dabarties iššūkių akivaizdoje.

Padėkojęs už pakvietimą ir pavadinęs Kauno arkivyskupiją daugeliu atžvilgiu esančią „pastoracijos širdimi“, Vilniaus *Caritas* vadovas atkreipė dėmesį į esamą situaciją Lietuvoje. Dažnai *Caritas* šiandien nepadedą žmonėms ištrūkti iš paramos liūno, stokoja aiškios idėjos apie žmogų, Bažnyčią ir savo misiją; stokoja savo unikalumo ir suvokimo to, ką daro geriausiai, palyginti su kitomis socialinėmis iniciatyvomis bei organizacijomis.

Paminėjęs didžiulį proveržį Atgimimo pradžioje, kai nuo katalikių moterų sambūrio 1989 metais *Caritas* pasklido visoje Lietuvoje, išplėtojo švietimo veiklą (iš to kilo kitos veiklos, pvz., šeimos centrai), konferencijos svečias sakė, jog *Caritas* sambūrio virsmas bažnytine struktūra 1995 metais nesukėlė naujo proveržio, pritrūka lyderių, nebetekta ir raugo – šviečiamosios veiklos. *Caritas* sunkiai atsinaujina kartu su visos Bažnyčios atsinaujinimu. *Caritas*, pasak L. Kukuraičio, negali apsiriboti „institucijos“ sąvoka, turi ieškoti būdų, kaip tapti autentiška ir integralia Bažnyčios misijos dalimi, reflektuoti savo tapatybę, tai, kas skiria *Caritas* nuo įprastos socialinės veiklos, kas yra jo veikimo teologinis ir pastoracinis pagrindas. Pirmas žingsnis, *Caritas* virsmas Bažnyčioje, pasak svečio, būtų savo misijos parapijoje apmąstymas ne organizacine, bet diakonijos parapijos bendruomenėje prasme.

Savo pranešime L. Kukuraitis atkreipė dėmesį į siekimą naujos savo veiklos motyvacijos Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* organizacijoje, taip pat žvelgiant ir į patirtį kitose šalyse. Jis ypač atkreipė dėmesį į pal. pop. Pauliaus VI 1971–1972 metais padarytą didžiulį perversmą pristatant visiškai naują *Caritas* misijos formuluotę: *Caritas* yra pastoracinis kūnas – Bažnyčia; jis išreiškia ir gimdo

toliau yra įsijautimas. Kito kalbą reikia „atkoduoti“, pamėginti suprasti, įsijauti į jo būseną. Tačiau atleidimas nėra nuolaidžiavimas. Meilė be tiesos yra pavojinga. Didžiausias sužeidimas yra neištikimybė. Kad užgytų žaizda, reikia laiko – tai tarsi ėjimas per tamsų slėnį, – savo įžvalgomis dalijosi ganytojas.

Vysk. K. Kėvalas patarė, kaip kalbėti apie išpažintį sužadėtiniams, besirengiantiems Santuokai. Ši tema yra viena sunkesnių sužadėtuvių rengėjams, nes dažnai iškyla priešiškas nusistatymas Bažnyčios, sakramentų ir kunigų atžvilgiu. Nepakanka psichologinio paaiškinimo – turi būti žvilgsnis į Dangų. Vyskupas pateikė daug praktinių pavyzdžių, šmaikščių pasakojimų ir atsakė į susirinkusių klausimus, drąsino patirti krikščionybės nuotykių ir visada turėti santykį su Dievu. Seminaras baigėsi bendra malda ir vyskupo palaiminimu. Seminarą parėmė Lietuvių katalikų religinė šalpa. -kašc-

Katalikų žiniasklaidos atstovų susitikimas

Lapkričio 18–19 d. Birštone, Kaišiadorių vyskupijos svečių namuose, vyko jau antras šiais metais „Bažnyčios kronikos“ fondo organizuotas katalikų žiniasklaidos priemonių atstovų susitikimas, kuriame buvo žengti tolesni žingsniai kuriant bendro veikimo asociaciją. Principinis siekis kurti tokią asociaciją buvo išreikštas jau ankstesniame, gegužės pradžioje vykusiame panašiam susitikime.

„Bažnyčios kronikos“ fondo valdybos pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius įžangos žodyje dėkojo susitikimo dalyviams, atstovavusiems beveik dviem dešimtims įvairių leidinių, portalų bei kanalų. Jis atkreipė dėmesį, kad šiandien per maža būti tiesos nešėjais; reikia būti meilės, vilties, ypač džiaugsmo nešėjais aplinkoje, kurioje trūksta šių dalykų.

Žurnalistas ir visuomenės veikėjas Mykolas Drunga pranešime kalbėjo apie

profesionalios žurnalistikos pagrindus, iliustruodamas darbo patirtimi bei pavyzdžiais iš JAV lietuvių išeivijos leidinių, taip pat „Laisvosios Europos“ radijo. Jis plačiau pristatė lietuvių jėzuitų Čikagoje leistą žurnalą „Laiškai lietuviams“ ir atskleidė jo indėlį ugdant išeivijos bendruomenę sudėtingu laikotarpiu po Vatikano II Susirinkimo. Prelegentas priminė aktualias to laikotarpio diskusijas (pvz., dėl bendravimo su tėvynainiais sovietų okupuotoje Lietuvoje), čia pat atskleidamas leidinio redaktorių nuostatą vengti kategoriškų direktyvų, pateikti orientyrus, padedančius sąmoningai apsispręsti moralės klausimais.

leva Urbonaitė-Vainienė, šiuo metu dirbanti portale „Delfi.lt“, turinti taip pat darbo katalikų žiniasklaidoje patirtį, kalbėjo tema „Kaip padaryti krikščionišką žinią aktualią visuomenei“. Ji vaizdžiai išryškino, kad pelno siekiančioje žiniasklaidoje religinė tematika užima tik palyginti nereikšmingą vietą, skirtą ypatingai vartotojų grupei. Prelegentė taip pat pabrėžė būtinybę kalbėti auditorijai suprantama kalba, sistemingai stebėti jos poreikius, – tai rodo tiksliai matuojami skaitomumo, klausomumo ar žiūrimumo duomenys.

ISM Vadybos ir ekonomikos universiteto dėstytojas dr. Vincentas Vobolevičius aptarė katalikiškosios žiniasklaidos misiją, šioje srityje įveiktinas kliūtis ir išankstines nuostatas. Prelegentas sakė, kad sparčiai kintančioje Lietuvos visuomenėje gyvenseną ir mąstyseną vis mažiau lemia tradicinė kultūra, stiprėja individualizmo tendencijos; tačiau Lietuvos visuomenėje, kitaip negu Vakarų šalyse, dar tebevyksta virsmas iš modernybės į postmodernybę. Jis taip pat ragino dalyvauti dialoge su sekularia visuomene, dalijosi mintimis, kaip veiksmingiau pasiekti tikslinę auditoriją, iliustruodamas „Laisvos visuomenės instituto“ patirtį bendradarbiaujant su viešųjų ryšių specialistais.

Baigiant pirmąją darbo dieną Mišių homilijoje arkivyskupas Lionginas Virbalas komentavo Evangelijos skaitinį apie

Kristaus Kūną – Bažnyčia. Iš šio pastoracinio pagrindo kyla solidarumo žinia – būti vienu kūnu su tais, kurie yra varge ir kančioje, kasdien išgyvenant savo Kūną dovanojančio Dievo patirtį. Bažnyčios misija – atskleisti gailėstingąjį Tėvo Veidą, tad ir *Caritas* priskirtina ne socialinė, bet pastoracinė misija – būti pačioje Bažnyčios širdyje, o būnant su Bažnyčia vienu kūnu padėti atlikti misiją – gailėstingosios meilės liudijimą.

„Tai įspūdinga misija mums visiems, kurie tarnaujame *Caritas*“, – sakė Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* vadovas. Svečias vėliau konkrečiai pasidalijo su kunigais karitayvinio veikimo principais ir gairėmis, išskirdamas autentišką meilės santykį; ne pavienį, bet bendruomeninį veikimą, tampantį stiprių meilės liudijimu; lygiavertį susitikimą su vargšais (o ne atsiribojant nuo jų, kaip yra dirbant socialinį darbą); ne vadybos, bet pirmiau asmeninės ir bendruomeninės atsakomybės skatinimą etc.

Pagrindine karitayvinės tarnystės misija parapijose svečias įvardijo pagalbą kuriant jas kaip meilės ir tarnavimo bendruomenes. Tai reiškia: 1) būti bendruomenės gyvybe, kvėpavimu – gaivinti jos narių sąžinę, motyvaciją, padėti atpažinti artimo meilės poreikius, prisidėti prie jų karitayvinio išipareigojimo vargšams ir atskirtiesiems, skatinti krikščioniškąjį dalijimąsi, organizuoti *Caritas* kaip diakonystę; 2) ugdyti, mokyti, nuolat lydėti tuos, kurie prisiima gailėstingosios meilės tarnystę; 3) siekti ir kurti bendruomenėje naują gailėstingumo kultūrą – faktais, o ne žodžiais; 4) dėti pastangas, kad vargšai iš tiesų būtų Bažnyčios centre (plg. popiežiaus Pranciškaus encikliką *Evangelii gaudium*, jog „naujoji evangelizacija yra kvietimas pripažinti vargšų egzistencijos išganomąją galią bei pastatyti juos į Bažnyčios kelio vidurį“) – įtraukti vargšus į bendruomenę, palaikyti lygiavertį santykį su jais, mokytis iš vargšų, leisti „būti jų evangelizuojamiems“.

Padėkojęs svečiui L. Kukuraičiui, arkiv. L. Virbalas užbaigė konferenciją kunigų pakvietimu į laidotuvių šv. Mišias Kauno arkikatedroje, palydint į amžinybę brolių kunigą mons. Petrą Meilų (1932–1963–2015).

Lapkričio 18-ąją Kauno arkivyskupijos kunigai kurijoje surengtoje nuolatinio ugdymo konferencijoje aptarė Gailėstingumo jubiliejus šventimo gaires. Konferenciją brolių kunigų pasveikinimu ir pakvietimu į bendrą maldą pradėjo Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas.

Vėliau vyskupas augziliaras Kęstutis Kėvalas pristatė kunigams sielovadinius pasiūlymus, kurie jau buvo svarstyti keliuose dekanų bei naujai įkurto Gailėstingumo jubiliejaus šventimo arkivyskupijoje komisijos posėdžiuose, pakvietė nedidelėse grupelėse juos apsvarstyti, padiskutuoti, ką būtinai reikėtų įgyvendinti visose be išimties parapijose, kas įgyvendintina tik miestų, mažesnių miestelių parapijose, o kas būtų rekomenduojama ir galėtų vykti pagal vietos sąlygas ir galimybes.

Antroje konferencijos dalyje arkivyskupas L. Virbalas apibendrino kunigų nuomones dėl 22 punktų sielovadinių pasiūlymų ir pakomentavo, kaip Jubiliejų siūloma švęsti dekanatuose ir parapijose.

Visose Kauno arkivyskupijos parapijose kaip būtinybė numatyta rūpintis informacijos apie Gailėstingumo jubiliejų sklaidą. Daugiau dėmesio nuspręsta skirti Atgailos ir Sutaikinimo sakramentui, padedant žmonėms atsiverti gydančiam Dievo gailėstingumui: sudaryti kuo geresnes galimybes išpažintims,

skleisti informaciją apie išpažinčių klausymo laiką. Pagal LVK nutarimą, sekmadienio šv. Mišių prasmingas įvadas bus trumpos katechezės, Gailestingumo metų mintį atspindinti Visuotinė malda.

Iš būtinų įgyvendinti miestų ir miestelių parapijose sielovadinių gairių arkivyskupas minėjo kad ir nedidelius gailestingumo žygius, gerus darbus ar didesnes akcijas gydančią žmonių vargo žaizdą savo artimiausioje aplinkoje, taip pat *Caritas* tarnystės stiprinimą, ligonių lankymą su šv. Komunija (pasitelkiant ir ekstraordinarius Komunijos dalytojus). Skatintinos piligriminės kelionės į arkivyskupijos jubiliejines šventoves – Kauno arkikatedrą ir Šiluvos baziliką, į kitas šventoves Lietuvoje ir Romoje bei piligrimystes į Šventąją Žemę, parapijos klebonui rekomenduojama keliauti drauge su savo parapijų žmonėmis. Parapijose daugiau dėmesio skirtina evangelizacinei misijai (pvz., rengiant *Alfa* kursą, Katechumenato programas, Atsinaujinimo dienas, gatvės evangelizacijas) gailestingumą suvokiant kaip rūpinimąsi išganymu tų, kurie netiki ar yra atšalę, nutolę nuo bažnytinės bendruomenės. Minėtas ir popiežiaus Pranciškaus kvietimas, kur tik įmanoma, atverti bažnyčių duris dienos metu. Ypač miestų, miestelių parapijos kviečiamos surengti vieną didesnę Gailestingumo šventę ir būtinai įgyvendinti paveikiausią „programą“ – galimybę žmonėms susitikti su Viešpačiu Švč. Sakramento adoracijoje.

Iš arkivyskupo L. Virbalo paminėtų rekomendacijų pagal galimybes visos parapijų bendruomenės kviečiamos organizuoti ir vienyti į sekmadienę bendrą Gailestingumo vainikėlio malda, kartu su visa Bažnyčia kovo 3–4 dieną rengti „24 val. Viešpačiui“, Gailestingumo vakarus su vidinio išgydymo pamaldomis, Sutaikinimo pamaldas su gyvais liudijimais, siūloma gaivinti bendruomenėse Gyvąjį rožinį ir kitas sielovadines veiklas.

Kauno arkivyskupas L. Virbalas, be to, pristatė kunigams didesnius arkivyskupijos renginius, kurie derinami su nacionaliniu Gailestingumo jubilėjaus kalendoriumi. III advento sekmadienį, gruodžio 13-ąją, Kauno arkikatedroje ir Šiluvos bazilikoje (kaip ir visose pasaulio katedrose) – iškilmingas Šventųjų durų atidarymas. Tarp kitų renginių – Gailestingumo jubiliejus sutvirtinamiesiems, Jubiliejus kunigams, Jubiliejus ligoniams ir neįgaliesiems (Šiluvoje), Jubiliejus kaliniams, piligriminė kelionė į Šventąją Žemę aktyviai įsipareigojusiems rengiant Gailestingumo jubiliejų arkivyskupijoje. Arkivyskupas, be kita ko, pranešė, jog 2016 metai ypatingi ir tuo, kad švenčiame Lietuvos bažnytinės provincijos ir sykiu Kauno metropolijos įkūrimo (1926 metais) 90-metį. Jį minėsimė švęsdami arkivyskupijos dangiškojo globėjo Šv. Jono Krikštytojo gimimą.

Konferencijoje kunigai pasidalijo pasiūlymais, kaip minėti šią sukaktį, aptartos ir kitos sielovados aktualijos, paraginta įsigyti Gailestingumo metų plakatus, rūpintis 2016 m. vyskupų vizitacijomis bei Sutvirtinimo sakramento teikimu ir, žinoma, kunigai pakviesti gruodžio 16 dieną atvykti į jau prieškalėdinį susitikimą su ganytojais arkivyskupijos kurijoje.

-kait-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimai

Spalio 19-ąją Telšių vyskupijos kunigai, diakonai, seminaristai rinkosi į kasmetinę ugdymo konferenciją, kuri pradėta bendra malda – Rytmetine. Tą dieną į Telšius atvyko ir į susirinkusiuosius kreipėsi apaštališkasis nuncijus Baltijos šalims arkivyskupas dr. Pedro López Qvintana. Atvykusį svečią pasveikino ir pristatė Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ, konfer-

talentus. Žmonėms talentus patikėjęs Viešpats „pasitraukia“; pasak ganytojo, čia galime įžvelgti padaršinimą kūrybingai veikti ir rizikuoti.

Antrąją susitikimo dieną aptarti organizaciniai klausimai, kalbėta apie „Bažnyčios kronikos“ fondo ir steigiamos asociacijos bendradarbiavimą, numatyti būsimosios asociacijos steigimo terminai. Steigiant asociaciją jos moderatoriumi įsipareigojo būti dr. Vincentas Vobolevičius. -kl-

Konferencija „Pabėgėliai ir Lietuva“

Lapkričio 16 d. Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje vyko konferencija „Pabėgėliai ir Lietuva“, kurioje mintimis dalijosi visuomeninių organizacijų atstovai, Bažnyčios ganytojai, politikos veikėjai. Nors konferencija buvo suplanuota anksčiau, jos tematiką aiškiai paveikė prieš kelias dienas įvykdyti teroro išpuoliai Paryžiuje. Arkivyskupas Lionginas Virbalas sveikinimo žodyje kvietė malda kreiptis į Gyvybės Viešpatį, kad „gyvybės ar mirties klausimu“ paženklinta dabartinė pabėgėlių krizė taptų „gyvybės klausimu“.

Karinis ekspertas, buvęs Karinių oro pajėgų vadas Zenonas Vegelevičius, kalbėjo apie migracijos įtaką valstybės saugumui ir pastebėjo, kad valstybės saugumo situaciją blogina tiek emigracijos srautai, tiek į šalį atvykstantys, bet į jos gyvenimą menkai integruojami žmonės.

Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* Užsieniečių integracijos programos vadovė Ilma Skuodienė dalijosi pabėgėlių socialinės integracijos Lietuvoje patirtimi bei iššūkiais. Ji, be kita ko, atkreipė dėmesį, kad Vilniuje ir Kaune jau gyvena keli šimtai pabėgėlių statusą turinčių žmonių, bet jie paprastai nenori to akcentuoti ar būti tapatinami su pabėgėliais. Prelegentė tai iliustravo visuomenės apklausų duomenimis, rodančiais palyginti nepalankų Lietuvos gyventojų požiūrį į pabėgėlius.

Ambasadorius ypatingiems pavedimams Žygimantas Pavilionis kalbėjo apie Vakarų demokratijos krizę, išryškėjusią politikai praradus prasmės orientyrus. Jis sakė, kad virsmas įvykęs 2007 m. pasirašius Lisabonos sutartį, kurioje nebuvo deramai įvardytos krikščioniškosios Europos šaknys. Tiesos ir prasmės klausimai šalinami iš svarbiųjų politinių sprendimų centrų, o vadovaujama pragmatiniais motyvais, pamiriant žmogaus laisvę ir orumą. Politikas ir diplomatas ragino Lietuvą vienyti su išlikusia mažuma šalių (pirmiausia Lenkija), kur tebėra svarbi vertybėmis grindžiama politika. Žygimantas Pavilionis ragino pirmiausia sutelkti dėmesį į „vidinius pabėgėlius“: globos namuose augančius našlaičius, taip pat mažinti emigracijos srautus kuriant palankesnę aplinką smulkiam verslui.

Politologas Laurynas Kasčiūnas kalbėjo apie klaidingas multikultūrinės visuomenės vizijas ir, deja, nesėkmingas atvykėlių musulmonų integravimo strategijas Prancūzijoje ir Švedijoje.

Pasak vyskupo Kęstučio Kėvalo, šiandienė Europa laiko „išmintingos meilės egzaminą“. Jis minėjo jau Senajame Testamente diegiamą pagarbos svetimšaliams nuostatą, taip pat krikščionybės suformuotą švietimo bei labdaros institucijų paveldą. Vyskupas taip pat priminė popiežiaus Pranciškaus raginimą parapijoms ir bendruomenės priimti po pabėgėlių šeimą: tai ne tik kvietimas parodyti evangelinį svetingumą, bet ir įspėjimas nekurti atvykėlių getų. Vysk. Kęstutis Kėvalas pabrėžė, kad laisvė, atsietą nuo tiesos, išsigimsta į savivalę, o tai savo ruožtu gimdo radikalizmą.

Konferenciją organizavo Lietuvos sąjūdžio Kauno Taryba, Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacija.

-kl-

Vilniuje sodinti „Vilties laukai“

Spalio 14 d. jau antrą kartą Pal. kun. Mykolo Sopočkos hospisas organizavo kampaniją „Vilties laukai“. Šiais metais

encijoje dalyvavo ir Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM. Vyskupas J. Boruta SJ paprašė apaštališkojo nuncijaus pasidalyti savo išvalgomis apie šiuos Dievui pašvęstųjų metus. Popiežiaus atstovas pasveikino visus ir padėkojo Telšių vyskupijos vyskupams J. Borutai SJ ir L. Vodopjanovui OFM už pakvietimą į dvasininkų susirinkimą. Nuncijaus kalbą į lietuvių kalbą vertė Telšių vyskupijos katedros administratorius kun. dr. Darius Trijonis.

Popiežiaus atstovas kalbėjo apie džiaugsmą būti pašauktuoju – kunigu ar vienuoliu. „Esame pakviesti būti tikrais kunigais“, – sakė nuncijus. Kunigo kasdienybė – tai nuolatinis ryšys su Dievu, su Kristumi, ir nuoširdi tarnystė žmonėms. Kunigystės pašaukimas kyla iš Dievo meilės, ir tai esame pašaukti suprati ir išgyventi. Tą patirtį pašauktieji raginami išgyventi per bendrystę. Viešpats kiekvieną šaukia asmeniškai, siunčia kunigus į bendruomenes ir įgalina juos būti mokytojais ir misijos tęsėjais. Mes pakviesti būti Bažnyčios ir Bažnyčioje. Viešpats aiškiai mums nurodo, koks turi būti kunigas, nes būtent jis yra mūsų Mokytojas. Pirmiausia kunigas pašauktas dalytis su kitais Dievo žodžiu. Kunigo užduotis – skaityti, medituoti ir perduoti kitiems Dievo žodį. Perteikiant Dievo žodžio prasmę pašauktajam būtina malda, meditacija, studijos ir gyvenimas juo. Homilijos turi būti konkrečios, trumpos ir įdomios, nes būtina tikėti tuo, ką skelbiame, gyventi tuo, kuo tikime. Pasaulyje tokiu būdu pašauktieji atlieka kilnią ir svarbią misiją – skelbia Dievo žodį ir taip pašventina pasaulį. Kitas svarbus pašauktojo uždavinys – šv. Mišių aukojimas. Kunigas įgaliotas aukoti Eucharistijos auką ir giliai įsimąstyti į tai, ką atlieka. Šv. kardinolas Karolis Boromiejus nuolat pabrėždavo, jog būtina įsimąstyti į tai, ką darome, kad iš esmės suvoktume, kas vyksta šv. Mišių metu. Kiekvieną kartą aukojant šv. Mišių auką būtina nurimti, susikaupti, pasirengti, įsimąstyti. Nedaryti šventų dalykų formaliai, o su meile, pasiaukojimu ir atsidavimu. Kunigas – Krikšto bei kitų šventųjų sakramentų teikėjas ir jo misija stengtis pašalinti kliūtis, trukdančias plėsti krikščionybę. Pašauktieji savo gyvenimu ir ištikimybe Dievui bei Bažnyčiai tampa Dievo malonių dalytojais. Taip pat jie Dievo gailestingumo kanalai, per kuriuos teka Dievo malonė. Kunigas – klausyklos žmogus. Jis pats patiria Dievo gailestingumą ir tuo dalijasi su kitais. Kunigo stiprybės šaltinis – Eucharistija ir Švč. Sakramento adoracija bei nuolatinė malda. Kunigai ir visi pašauktieji yra pakviesti gyventi džiugiai ir nuolatinėje bendrystėje Bažnyčioje – tiek su Dievu, tiek ir vieni su kitais.

Apaštališkasis nuncijus taip pat kalbėjo apie šeimų pastoraciją. Būtina drąsinti, stiprinti šeimas, leidžiant joms patirti artimą Dievo malonę. Dievo artuma yra mūsų stiprybės šaltinis. Mes pakviesti vieni kitiems padėti suprati, kad Dievas su mumis, ir Jį liudyti pasauliui. Po konferencijos arkivyskupas dr. Pedro López Qvintana popiežiaus vardu visiems suteikė apaštališkąjį palaiminimą.

12 val. šv. Mišioms Telšių vyskupijos katedroje vadovavo apaštališkasis nuncijus, koncelebravo abu Telšių vyskupijos vyskupai, kunigai, liturgijoje patarnavo diakonai ir Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai, giedojo Katedros vargonininkė Dalia Pleškienė, meldėsi būrys tikinčiųjų. Šv. Mišių pradžioje *Valandų liturgijos – Dieninės* maldai vadovavo vyskupas L. Vodopjanovas OFM. Po šv. Mišių padėkos žodį svečiui tarė Telšių vyskupijos ganytojas J. Boruta SJ, buvo įteiktos gėlių puokštės, sugiedota „Ilgiausių metų!“ Po šv. Mišių ir vyskupų palaiminimo buvo aplankyti Telšių vyskupijos vyskupų kapai Katedros kriptoje, o prie ten palaidojo vyskupo kankinio, Dievo tarno Vincento Borisevičiaus kapo melstasi, kad jis būtų išskeltas į altorių garbę.

Lapkričio 18-ąją Telšiuose surengto šios vyskupijos dvasininkų susirinkimo pradžioje visi kartu meldėsi Valandų liturgijos Rytmetinės malda, kuriai vadovavo Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras ir generalvikaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM. Po bendros maldos visus susirinkusiuosius pasveikino Telšių vyskupijos ganytojas Jonas Boruta SJ. Jis pradėjo konferenciją primindama, jog lapkričio 14 d. pirmajam Telšių vyskupijos vyskupui Justinui Staugaičiui būtų sukakę 149 metai ir 125-osios kunigystės metinės. Ši iškilė asmenybė, garsus Lietuvos politikas ir dvasininkas bei valstybės veikėjas, yra 1918 m. vasario 16-osios akto signataras. Garbusis pirmasis Telšių vyskupijos vyskupas Just. Staugaitis mirė 1943 m. ir yra palaidotas Telšių vyskupijos katedros kriptoje. Vyskupas J. Boruta SJ kalbėjo apie šio ir kito signataro, kilusio iš Telšių vyskupijos, Švėkšnos parapijos, prel. Kazimiero Šaulio atminimo įamžinimo būtinybę ir svarbumą artinantis Lietuvos valstybingumo ir nepriklausomybės atkūrimo šimtmečiui.

Telšių vyskupijos vyskupas toliau kalbėjo apie itin taurią asmenybę, antrąjį Telšių vyskupijos vyskupą ordinara, Dievo tarną, kankinį Vincentą Borisevičių. Būtent šią dieną – 1946 metų lapkričio 18-ąją jis buvo žiauriai nukankintas – sušaudytas Vilniaus KGB kalėjime ir palaidotas kartu su kitais nužudytais kaliniais Tuskulėnuose. Vyskupas kankinys gimė 1887 m. lapkričio 23 d., taigi šiais metais vyskupui būtų sukakę 128-eri, Bebrininkų kaime, Paežerių valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje, 13 vaikų šeimoje. Anksti patyrė našlaičio dalia. 1903 m. įstojo į Seinų kunigų seminariją, kurią baigė 1909 m. Baigęs studijas išsiųstas tęsti mokslus į Friburgo katalikų universitetą Šveicarijoje. 1910 m. už mokslinį darbą „Kristus – Dievas“ igijo teologijos licenciato laipsnį ir tais pačiais išventintas į kunigus. Grįžęs į Lietuvą paskirtas dirbti Kalvarijos parapijos vikaru. Pirmojo pasaulinio karo metais buvo priverstas pasitraukti į Rusijos gilumą, išėivijoje dirbo pastoracinį darbą su kitais lietuvių pabėgėliais. 1918 m. grįžo į Lietuvą ir iškart paskirtas Marijampolės gimnazijos kapelionu. 1922–1926 m. Seinų kunigų seminarijos profesorius, dėstė moralinę ir pastoracinę teologiją. 1926 m. vyskupo Justino Staugaičio prašymu Vilkaviškio vyskupijos vyskupas Antanas Karosas kunigą V. Borisevičių išleido į Telšių vyskupiją. Čia jis dirbo kurijoje, o 1927 m. įsteigus Telšių kunigų seminariją, tapo pirmuoju jos rektoriumi. 1940 m. popiežiaus Pijaus XII paskirtas vyskupu augziliaru ir Telšių katedroje konsekruotas. Sovietams okupavus Lietuvą kategoriškai atsakė bendradarbiauti su sovietų valdžia. 1946 m. suimtas, kalinias ir kankintas, galiausiai nuteistas mirti. 1999 m. rugsėjo mėn. vyskupo kankinio palaikai surasti ir perkelti į Telšių katedros kriptą. Šiuo metu visoje Telšių vyskupijoje nuolat meldžiamasi, kad Dievo tarnas, kankinys vyskupas V. Borisevičius visuotinėje Bažnyčioje būtų iškeltas į altorių garbę.

Susirinkime apie Telšių vyskupijos šeimos centro veiklą ir įvairius einamuosius reikalus kalbėjo šio centro vicedirektorius, Klaipėdos dekanato šeimos centro vadovas kun. dr. Andrius Vaitkevičius. Savo pranešime kunigas supažindino su neseniai įvykusio Telšių vyskupijos šeimos centro tarybos posėdžio priimtais sprendimais. Kalbėta apie finansinius Šeimos centro reikalus. Buvo analizuojamas kunigų ir šeimos centrų vadovų ir savanorių bendradarbiavimas, veiklos strategavimo būtinybė, programų įgyvendinimas, veiklos kryptių paieška ir gebėjimas surasti naujų projektinių formų. Lektorius kalbėjo apie naują Šeimos centro internetinę svetainę, kurioje galima rasti daug naudingos ir reikalingos informacijos bei visus dokumentų, reikalingų santuokai, blankus bei jų užpildymo formas. Taip pat atidaryta ir socialinio tinklo Facebook paskyra. Visa reikalinga informacija nuo šiol randama internetinėje svetainėje zemaiciukalvarija.lt. Kunigas A. Vaitkevičius išsamiai pristatė

geltonieji narcizai – tarptautinis vilties simbolis buvo pasodinti ne tik šlaite prie ligoninės pastato, bet ir prie keturių ženklų „Vilnius“, ties įvažiavimu į Lietuvos sostinę iš pietų, šiaurės, rytų ir vakarų. Taigi tarptautinė „Vilties laukų“ kampanija, kurios tikslas atkreipti sveikų žmonių dėmesį į šalia esančius sunkius ligonius, kuriems reikia mūsų pagalbos, bus labiau matoma. Pavasarį, kai pievelėse prie Gailestingumo miesto riboženklių pražys geltonieji narcizai, kiekvienas vairuotojas ar keleivis atkreips į juos dėmesį.

Šios gėlės simbolizuoja viltį, gyvybę, taip pat norą padėti sergantiems žmonėms. Tokia yra „Vilties laukų“ žinia vilniečiams ir miesto svečiams.

Pal. kun. Mykolo Sopočkos hospisas, pirmoji tokia įstaiga Lietuvoje, nuo pat gyvavimo pradžios įsitraukė į pasaulinę „Vilties laukų“ kampaniją. Šios įstaigos misija ne tik padėti nepagydomai sergantiems žmonėms, bet ir skleisti paliatyvosios slaugos idėją mūsų šalyje. Šioje srityje ligoninė yra nemažai pasiekusi. Jos direktorė s. Michaela Rak apdovanota Šv. Kristoforo statulele. Šį apdovanojimą Vilniaus miesto valdžia skiria už ypatingus įvairių gyvenimo sričių nuopelnus. Kampanija „Vilties laukai“ taip pat kviečia finansiškai paremti įstaigos veiklą.

-vilnensis.lt

Konferencija „Sek paskui mane“

Spalio 23 d. Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto Didžiojoje auloje vyko 9–12 klasių mokinių ir mokytojų projektinės-educacinės veiklos konferencija „Sek paskui mane“, skirta Pašvęstojo gyvenimo metams. Dar pavasarį vyresniųjų klasių mokiniai kartu su tikybos mokytojais buvo raginami aplankyti Lietuvos vienuolijas, susipažinti su jų bendruomenėmis, jų gyvenimo būdu ir ritmu, pašaukimu iš arčiau. Rudenį jaunuoliai rinkosi į konferenciją pasidalyti savo patirtimi, pristatyti, kokį gyvenimą pajuto apsilankę

vienoje ar kitoje Pašvęstojo gyvenimo bendruomenėje.

Konferencijoje sveikinimo žodį jaunuoliams tarė VDU Katalikų teologijos fakulteto dėstytojas ir Kauno arkivyskupijos katechetikos centro vadovas doc. dr. Artūras Lukaševičius. 9–12 klasių mokiniai susirinko iš visos Kauno arkivyskupijos, pranešimus skaitė Kėdainių r. Josvainių, Akademijos bei Šėtos gimnazijų, Kėdainių „Atžalyno“ gimnazijos, Jonavos Jeronimo Ralio gimnazijos, Kauno Juozo Urbšio katalikiškos pagrindinės mokyklos, VDU „Rasos“ gimnazijos, Kauno Antano Smetonos bei „Varpo“ gimnazijų mokiniai ir mokytojai. Konferencijoje buvo pristatyta 12 pranešimų apie įvairias vienuolijas, gyvuojančias tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų. Jaunuoliai pašvęstąjį gyvenimą, su kuriuo susipažino, pristatė gyvai ir vaizdžiai. Visus žavėjo pranešimų jaunatviškumas, dinamika, muzikiniai intarpai, žinios, susipynusios su jauno žmogaus patirtimi.

Savo pašaukimu ir gyvenimu bendruomenėje šioje konferencijoje su jaunimu taip pat dalijosi brolis kun. Tomas Pilchas OFM Cap. bei seserys Celina Galintė OSB ir Liucija Grybaitė FMA.

-kakci-

Seminaras tikybės mokytojams

Spalio 28 d. Vilkaviškio vyskupijos tikybės mokytojai turėjo puikią galimybę atnaujinti savo pedagogines žinias, prisiminti, kas primiršta, pasidalyti savo atradimais, pasisemti kolegų patirties bei praplėsti savo pedagoginę kompetenciją seminare „Metodai (praktiniai elementai). Klasės valdymas. Vertinimas ir įsivertinimas“, kurio lektorė – vadovėlių ir pratybų autorė, tikybės mokytoja ekspertė Erika Margytė.

Kiekvienam mokytojui aktuali ir svarbiausia jo darbe veikla – pamoka, o pamokos sėkmė priklauso ne tik nuo tinkamo planavimo ir organizavimo, bet ir nuo gebėjimo valdyti klasę. Kalbėdama apie mokytojo laikyseną per

nuotolinę jaunavedžių, esančių užsienyje, rengimo santuokai programą, kalbėjo apie rengimui svarbius terminus ir jų tikslų laikymąsi. Buvo raginama, kad kunigai aktyviai įsitrauktų į šeimų centrų veiklą. Būtinai asmeninis kontaktas, darnus darbas, veiklų derinimas ir nuolatinis bendradarbiavimas. Tik tada galima pasiekti atitinkamų gerų rezultatų. Konferencijos metu pristatyta knyga „Dievas sukūrė vyrą ir moterį“, kalbėta apie šeimų sekmadienius, drašinta įkurti bažnyčiose vaikų kampelius, kur tėvai, atėję į šv. Mišias, galėtų leisti jiems netriukšmaujant žaisti. Taip pat buvo priminta skaudi data – lapkričio 23-ioji – Negimusio kūdikio diena. Ją kviesta paminėti malda, susikaupti bei tam skirtais renginiais parapijose ir šeimų centruose.

Į susirinkusiuosius taip pat kreipėsi Telšių vyskupijos šeimos centro direktorius, Žemaičių Kalvarijos bazilikos rektorius kan. Jonas Ačas. Jis kalbėjo apie atskirų šeimų centrų veiklą, pasidžiaugė dekanatų centruose vykdoma veikla – išskyrė Klaipėdos ir Kretingos šeimos centrus, kurie aktyviai įgyvendina įvairias programas bei projektus, pasidžiaugė atsinaujinančiais Akmenės ir Skuodo dekanatų šeimos centrais bei naujais, į veiklą aktyviai įsitraukiančiais savanoriais. Direktorius priminė ir dar vieną svarbų dalyką – šeimų centrai turi tapti save išlaikantys, nes parama, gaunama iki šiol, artimoje ateityje, deja, bus nutraukta. Būtina viešinti veiklą, eiti pirmyn ir dalytis gera patirtimi ir veiklos rezultatais viešojoje erdvėje – tiek interneto svetainėse, tiek spaudoje.

Šv. Mišioms Telšių katedroje vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo jo augziliaras ir generalvikaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM bei Telšių vyskupijos kunigai, liturgijoje patarnavo du diakonai ir Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai. Per pamokslą Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM pabrėžė Makabiejų knygoje pasakojimo apie drąsą išliekant ištikimais savo tikėjimui aktualumą šiandienos kontekste, o visa tai puikiai patvirtina vyskupo V. Borisevičiaus ištikimybė Dievui ir Bažnyčiai. Vyskupas kalbėjo, kaip svarbu pasitikėti Dievu vykdamą jo valią ir išlikti ištikimam savo pašaukimui. Po šv. Mišių dvasininkai ir tikintieji meldėsi Telšių katedros kriptoje.

-kasab-

Panevėžio vyskupijos kunigų susirinkimas

Lapkričio 11 d. Panevėžio kurijoje paskaitą apie piligrimystės sampratą, istoriją ir reikšmę skaitė LVK generalinis sekretorius kun. Kęstutis Smilgevičius. Joje dalyvavo arkiv. Lionginas Virbalas, vysk. J. Kauneckas ir vyskupijos kunigai. Pradžioje melstasi Valandų liturgijos – Dieninės malda.

Kun. K. Smilgevičius savo pranešimo įžangoje priminė, kad Šventasis Tėvas nurodo ypatingąjį Gailestingumo metų ženklą – piligriminę kelionę, pabrėždamas, jog „gailestingumas yra siektinas tikslas, reikalaujantis išipareigojimo ir aukos“. Ir „piligriminė kelionė turi skatinti atsiversti“. Išdėstęs piligrimystės sampratą, etimologines prasmes, jis apibrėžė piligrimystę kaip „vidinę tikinčio asmens kelionę link Dievo“. Ir atitinkamai tai – žmogaus „fizinė kelionė į vietą, kuri yra laikoma šventa“.

Istoriškai plėtodamas piligrimystės supratimą, kunigas Kęstutis priminė, kad ji jau klestėjo senovės graikų civilizacijoje. Pirmieji krikščionys „noriai perėmė tas religines raiškos formas, kurios derėjo su naujuoju Jėzaus Nazariečio odo (keliu)“. Pirmaisiais piligrimais galima laikyti tris astrologus, aplankiusius kūdikėlį Jėzų, o tikrasis piligrimas yra pats Jėzus. Jėzaus šeima

atliko žydams priklausančią kelionę į Jeruzalę. Ir jo visas viešasis gyvenimas buvo kelionė skelbiant išsipildymo ir malonės metą. Galop jo kelionė į Jeruzalę, į savąsias Velykas – „piligrimystė Tėvo link“. Jono evangelijoje gausu dvasinės piligrimystės tekstų: *Jn* 7, 36–38; *Jn* 16, 5. Jono 14 skyriuje nuskamba programiniai Jėzaus žodžiai: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas.“ Krikščioniškoji piligrimystė, prasidėjusi II a., sėkmingai plėtotis galėjo tik po persekiojimų ir nusistovėjus ramesniems laikams. Imperatoriaus Konstantino motina Elena 326 m. keliavo į Palestiną, o jos sūnus ten pastatė baziliką. Po kelerių metų krikščionių piligrimų Jeruzalėje buvo tiek daug, jog reikėjo naujų piligrimų namų ir sukurti infrastruktūrą. Pirmieji raštiški piligrimystės liudijimai mus pasiekė 333 m.

Prelegentas atkreipė dėmesį, jog „Bažnyčios istorija – tai nuolatinio gilinimosi į Dievo gailestingumo slėpinį istorija“. Jau Ambraziejaus laikais buvo gerai žinoma vieša atgaila, o Viduramžiais ėmė plisti atlaidų praktika, kai už „tam tikrus dvasinius ir fizinius darbus, atgailaujantiems žmogui būdavo siūlomi daliniai arba visuotiniai atlaidai“. Kryžiaus karų epochoje visuotiniai atlaidai teikti sudalyvavus karinėje piligrimystėje. Popiežiaus Bonifaco VIII paskelbtas pirmasis Jubiliejus 1300 m. pradėjo naują – taikios piligrimystės erą.

Dėl anuometinio islamo valdovų uždėtų nemažų mokesčių, vis didesnę vaidmenį piligrimystės istorijoje ima vaidinti Roma – apaštalų Petro ir Pauliaus miestas. „Piligrimų į Romą ima plūsti tiek daug, kad Romos vyskupai pradeda kurti piligrimų priėmimo struktūras, vadinamąsias piligrimų prieglaudas. „IV–VI a. (t. y. iki atsirandant islamui) parašomi pirmieji piligrimų vadovai po Jeruzalę ir Šventąją Žemę, o nuo VII a. atsiranda panašūs specializuoti Romos miestui skirti piligrimų vadovai. Jie buvo trijų rūšių: *itineraria* (kelionės), *cataloghi* (sąrašai) ir *sillogi* (kapinių ir bazilikų įrašai)“.

Europoje viena garsiausių piligrimystės vietų iki šiol yra Santjago de Kompostela, kur, kaip tikima, palaidotas apaštalas šv. Jokūbas Vyresnysis. (Šv. Jokūbo kapas atrastas apie 830 m., kai čia iškilo puošni bazilika.) Kelionės čionai prasidėjo XI a. Naujaisiais laikais iš esmės keitėsi požiūris į šventumą ir šventuosius, pradedant XVI a. pirmąją pusę ir baigiant Tridento Susirinkimu. Daugybė Marijos šventovių tampa „žinomomis ir lankomomis“ po Tridento Susirinkimo. Suaktyvėja ir įvairių religinių ordinų veikla. XVIII a. piligrimystės politikoje įsivyrąja sumaištis, nes šiuo Apšvietos laikotarpiu imamasi represijų arba sėjamas skeptiškumas jų atžvilgiu.

Lietuvoje piligrimystė prie šventojo Kazimiero kapo senojoje Karališkojoje kopyčioje Vilniaus Katedroje išplinta jau XVI a. pradžioje, jei ne anksčiau. Lietuvos didysis maršalka Mikalojus Kristupas Radvila Našlaitėlis 1582–1584 m. keliauja į Šventąją Žemę, po to dar aplanko Egiptą ir Siriją. O apie 1595 m. Mikalojus Kristupas lenkų kalba išleidžia savo kelionės aprašymą. 1601 m. knyga buvo išversta į lotynų kalbą ir išleista Antverpene 1614 m. XVII a. LDK plito Kryžiaus kelio maldos praktika, o netrukus imta statyti ir vadinamąsias Kalvarijas, siekiant sukurti sunkiai pasiekiamos Šventosios Žemės piligrimystės pakaitalą. Aušros Vartai žinomesniu piligrimų tikslu tampa XVIII a., o Šiluva kaip piligrimystės malonių vieta pagarsėja XVI a. Į tuos atlaidus atkeliaudavo maldininkai ir iš protestantiškų Rytprūsių.

1858 m. Švč. M. Marija savo apsireiškimu išgarsina Pirėnų miestelį Lurdą, o 1917 m. – Fatimą. Prasideda nauja masinių piligrimų era. Lietuvoje nuo

pamoką, kodėl mokiniai netinkamai elgiasi, kaip pažadinti jų susidomėjimą, įveikti motyvacijos trūkumą, ką daryti, kad pamokos nebūtų nuobodžios, lektorė labai paprastai priminė: „Atlikdami suaugusiojo – mokytojo vaidmenį, nepamirškite, kaip jautėtės vaikystėje. Kartais vaikai kelia sumaištį klasėje vien dėl to, kad jie yra vaikai. Nuo pat pirmųjų mokyklų įkūrimo mokiniams paprastai patikdavo paerzinti mokytojus“.

Antroje seminaro dalyje aptarta taip pat labai svarbi ir aktuali pamokos dalis – vertinimas ir įsivertinimas. Lektorė pateikė įvairių įsivertinimo metodų.

Seminaro dalyviai, aptardami tiek klasės valdymo būdus, tiek vertinimą ir įsivertinimą, dirbo grupelėmis – dalijosi savo patirtimi, atliko konkrečias užduotis, pasigamino keletą metodinių priemonių. Tai buvo gera proga susipažinti, ką patiria vaikai, atlikdami mokytojų skirtas užduotis.

-vkc-

Sužadėtinių rengėjų Santuokai mokymai

Lapkričio 4–5 d. Kauno arkivyskupijos šeimos centre vyko sužadėtinių rengėjų mokymai (supervizijos). Juos vedė VDU dėstytoja doc. dr. Nijolė Liobikienė ir Vilniaus arkivyskupijos šeimos centro bendruomenių koordinatorė, viena iš Sužadėtinių rengimo Santuokai programos sudarytojų Vijoleta Vitkauskienė.

Iš Kauno miesto parapijų ir Kauno II dekanato atvykę savanoriai – sutuoktinių poros – diskutavo apie problemas, kylančias vedant grupes sužadėtiniams, o supervizijų metu buvo bandoma pažiūrėti į jas tarsi iš kito kampo, paieškoti įvairių šių sunkumų sprendimo būdų. Vieni sužadėtinių rengėjai jau skaičiuoja antrą vedamų grupių dešimtį, kiti – vos kelias. Buvo ir tokių, kurie dar tik apšyla kojas savo parapijoje ir su jauduliu ruošiasi pirmajam susitikimui.

Abu susitikimai, kuriuose dalyvavo skirtingos sužadėtinių rengėjų poros,

prasadėjo bendra malda. Po to dalyviai kėlė jiems aktualius klausimus: kaip didinti programos veiksmingumą? Kaip sužadėtinius įtraukti į procesą ir išlaikyti grupės narių aktyvumą? Ar reikėtų didinti susitikimų skaičių? Kiek laiko skirti namų darbams aptarti? Kaip sudominti lytiškumo ir natūralaus šeimos planavimo (NŠP) temomis? Kiek bendrauti su parapijos klebonu ir kokius lektorius kviesti? Kokiū būdu motyvuoti sužadėtinius tęsti užsiėmimus po Santuokos? Dalyviai pasidalijo savo baimėmis pradedant vesti grupę, kylančiais jausmais, nusivylimu dėl neigiamos kai kurių sužadėtuosiu nuostatos Bažnyčios, sakramentų atžvilgiu.

Visi akcentavo poros liudijimo, grupės dinamikos, taip pat maldos už sužadėtinius svarbą. Ką reiškia, kai visi grupės nariai tyli? Galbūt jie susimąstę, o gal bijo, yra atsiriboję, nepasitiki, nesupranta, o gal paprasčiausiai yra pavargę? Lektorės supažindino su keliais grupės „išjudinimo“ metodais, pasidalijo patyčiais iš savo praktikos.

Pertraukėlių metu dalyviai vaišinosi, diskutavo mažose grupelėse. Supervizijose netilo ir mažųjų klegesys. Netoliese žaidžiantys vaikai vis „patikrindavo“ tėvelius, o patys mažiausieji ramiai klausėsi įsitaikę mamoms ir tėčiams ant kelių.

-kašc-

Vysk. E. Bartulio kalendorius

Lapkričio 8 d. Šiaulių vyskupijos pastoracijos centre pristatytas Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio 2016-ųjų kalendorius „Eucharistijos stebuklai“, taip pat bendrauta su piligrimų grupe, daugiau nei penkis mėnesius pėsčiomis keliausia iš Žagarės į Santjago de Kompostelą.

11 val. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis katedroje aukojo šv. Mišias už visą vyskupiją ir ypač kvietė melstis už laimingai sugrįžusius piligrimus, kurie gegužės 5–spalio 16 d. keliavo iš Žagarės į Santjago de Kompostelą.

XIX a. antrosios pusės atsiranda nauja piligrimystė į Kryžių kalną. Galiausiai Jėzaus apsireiškimai seseriai Faustinai Vilnių paverčia vienu garsiausių pamaldumo Dievo Gailestingumui centrų. „Nors tai – dar ne istorija, tačiau jau mums tenka rūpintis išsaugoti ir perduoti šią Dievo dovaną ateinančioms kartoms“, – sakė kun. Kęstutis Smilgevičius.

Baigdamas konferenciją kun. Kęstutis sakė, kad piligrimystė kaip vidinė kelionė milijonams ieškančiųjų gali tapti vertybių atradimo įrankiu, galimybe išgirsti Dievo kvietimą ir pajusti jo prisilietimą. Piligriminėje kelionėje yra patikrinamas savasis tikėjimas. Taip pat piligrimystė yra puiki galimybė suvokti, kad kiekviena kelionė neišvengiamai priveda mus prie pasirinkimo kryžkelės. Ir pagaliau, kol keliaujame, esame piligrimai, keliaujantys per šį pasaulį, bet niekad neišklystantys iš dieviškojo gailestingumo zonos ribų.

-kad-

Mirė monsinjoras Petras Meilus (1932–2015)

Spalio 26 dieną, eidamas 84-uosius metus, Marijampolėje mirė monsinjoras Petras Meilus. Mons. P. Meilus gimė 1932 m. sausio 1 d. Rokiškio apskrityje, Skapiškio valsčiuje, Šeriškių vienkiemyje, mažažemių valstiečių Kazimiero ir Albinos Meilų šeimoje. 1939 m. pradėjo lankyti Šiurpiškių pradžios mokyklą, kurioje 1944 m. baigė penkis skyrius. Po karo, kadangi arti nebuvo jokios mokyklos, metus Petras niekur nesimokė, o 1945 m. įstojo į Skapiškio progimnaziją. 1949 m. pradėjo mokytis Kupiškio vidurinėje mokykloje, tačiau susirgo tuberkulioze ir teko mokslus vėl atidėti. 1950 m. Vilniuje pakėlė skaudžią plaučių operaciją, o po metų sustiprėjęs toliau tęsė mokslus Pandėlio vidurinėje mokykloje..

1954 m., vėl atsinaujinus tuberkuliozei, labai sunkios būklės išvežtas į Rokiškio tuberkuliozės dispanserį. Po trijų mėnesių, kiek sustiprėjęs, išsiųstas į Kauno Raudonojo Kryžiaus sanatoriją. Praėjus kritinei būklei dar penkiolika mėnesių gydėsi ligoninėje. Ligos padarinius jautė visą gyvenimą.

1958 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją. Studijuodamas seminarijoje, toliau gydėsi, privalėjo nuolat vartoti paskirtus vaistus. 1963 m. balandžio 10 d, Kauno arkikatedroje vyskupo Petro Maželio kartu su kitais septyniolika kurso draugų išventintas kunigu.

1963 m. gegužę paskirtas Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) parapijos vikaru, 1968 m. gruodį – Kauno Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos vikaru, 1969 m. rugsėjį perkeltas vikaru į Šiaulių Šv. Petro ir Povilo parapiją. Šiauliuose didelis darbo krūvis sekino ligoto kunigo jėgas. Todėl 1973 m. paskirtas Ukmergės Šv. Petro ir Povilo parapijos vikaru. 1981 m. gegužę paskirtas Eržvilko parapijos administratoriumi, 1985 m. jam pavesta administruoti ir Paupio parapiją. 1990 m. kovą kardinolo Vincento Sladkevičiaus paskirtas Kauno arkikatedros bazilikos administratoriumi. 1992 m. balandį tapo Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos klebonu. 1992–2000 m. ėjo Kauno arkivyskupijos tribunolo notaro pareigas, buvo Kauno I dekanato dekanas. 1998 m. kovo 26 d. šventasis popiežius Jonas Paulius II kunigą Petrą Meilų pakėlė Jo Šventenybės kapelionu (monsinjoru).

Vis labiau silpstant sveikatai, 2000 metų kovą monsinjoras Petras Meilus atleistas iš tribunolo notaro ir Kauno I dekanato dekanato pareigų, o dar po

metų – iš Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos klebono pareigų ir grįžo į arkikatedrą baziliką altaristu. Ten ir liko tarnauti tikintiesiems beveik iki mirties. Daugiausia laiko skyrė tarnystei klausykloje, kol pajėgė, praktiškai ėjo vikaro pareigas: budėjo raštinėje, priiminėjo interesantus, laidojo tikinčiuosius, visuomet gyvai rūpinosi parapijos reikalais. 2015 m. rugpjūtį, dar labiau susilpnėjęs sveikatai paprašė leisti apsigyventi Marijampolės specialiuosiuose globos namuose. 2015 m. spalio 26 d. iškeliaavo pas Kūrėją.

Mons. P. Meilus buvo aštraus proto, draugiškas su konfratrais ir parapijiečiais kunigas, pamaldus, geras pamokslininkas. Mons. P. Meilaus žemiškieji palikai buvo pašarvoti Kauno arkikatedroje bazilikoje.

Spalio 28 d. laidotuvių šv. Mišioms vadovavęs Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas pasidžiaugė, jog kaip viena gausi šeima gali kartu melstis už arkikatedroje ilgus metus tarnavusį kunigą, kad jis būtų Viešpaties šventųjų šeimoje. Mišias koncelebravo arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, taip pat Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis bei Kauno arkivyskupijos kunigai, kaip tik tądien susirinkę į iš anksto planuotą kunigų konferenciją Kaune.

„Atsisveikiname su kunigu Petru, kuris sekė Jėzumi ir visą gyvenimą ištikimai tarnavo Dievo tautai. Kai kunigas perkopia 80 metų gyvenimo kalną ir kai už pečių lieka daugiau kaip 50 metų ištikimos tarnystės Dievui ir žmonėms, norisi ne liūdėti, o džiaugtis ir dėkoti Dievui, kad turėjome kunigą, kuris savo gyvenimo kertiniu akmeniu buvo pasirinkęs Jėzų Kristų ir labai tiesiai ėjo kunigystės keliu, kuriuo susižavėjo ankstyvoje jaunystėje“, – sakė savo homilijoje arkivyskupas emeritas S. Tamkevičius. Ganytojas atkreipė dėmesį, jog kun. Petras gimė gausioje šeimoje, vėliau troško ir siekė tik kunigystės. Priminęs gyvenimo kelią, ištikimą tarnystę, arkivyskupas emeritas atkreipė dėmesį, jog mons. Petras gerai suprato katalikiškos spaudos reikšmę, ypač rėmė „Artumos“ žurnalą. Jis niekada nepriėjo savo širdies prie mamonos. Daugelis žmonių pasirinkdavo jį savo nuodėmklausiu, nes jausdavo jo mylinčią širdį. „Viešpatie, siųsk Lietuvai gerų kunigų“, – sakė arkiv. emer. S. Tamkevičius, baigdamas laidotuvių Mišių homiliją.

Pasibaigus Mišioms, mons. P. Meilus buvo palaidotas arkikatedros šventoriuje. Prie kapo duobės atsisveikinimo žodį sakydamas prel. prof. Vytautas Steponas Vaičiūnas. Monsinjoro atminimas pagerbtas geduliniais pietumis kurijoje.

-kait-

Pastoracijos centre paprašyta piligrimų pasidalyti kelionės į Ispaniją pėsčiomis įspūdžiais. Grupės vadovas Gintaras Naudžiūnas pasidžiaugė, jog šia piligrimine kelione nutiestas naujas Šv. Jokūbo kelias nuo Žagarės, pro Kryžių kalną, iki Santjago de Kompostelos. Naujajį Šv. Jokūbo kelią sudaro 4500 km. Sunku buvo ryžtis tokiai ilgai kelionei, tačiau Dievas po truputį tam augino. Vadovas džiaugėsi didele Šiaulių vyskupo parama. Jis dažnai skambino, teiraudavosi, kaip sekasi, stiprino padaršinimo žodžiu.

Kelionėje, anot, piligrimų, būta visko. Lietuvoje ir Lenkijoje, kurioje vadovaujama nuostata „piligrimas į namus, Dievas į namus“, lydėjo didelis dėmesys ir parama. Vokietijoje ir Prancūzijoje buvo sunkiau. Europiečiai išgyvena dvasinę krizę. „Buvo dienų, kai net kelis šimtus kilometrų teko važiuoti, kad galėtume dalyvauti šv. Mišiose“, – sakė Gintaras Naudžiūnas. Piligrimai tradiciškai nešė kryžių, Švč. M. Marijos, šventųjų statulėles, į šią kelionę buvo pasiėmę ir Dievo tarnaitės Barboros Žagarietės paveikslą. „Dabar turime *fix idėja*“, – sakė kartu ejęs br. Vincentas Tamošauskas OFM Cap., – apnešti kryžių aplink pasaulį.“

Padėkojus piligrimams, naujajį savo nuotraukų 2016 m. kalendorių „Eucharistijos stebuklai“ pristatė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. „Mūsų gyvenimo šaltinis yra Eucharistija“, – sakė Šiaulių vyskupas. Yra minimi 153 pasaulyje įvykę Eucharistijos stebuklai, kai Dievas vienaip ar kitaip patvirtino realų Kristaus Kūno ir Kraujo buvimą konsekrucijoje Ostijoje ir Vyne. Dvylikos šių stebuklų liudijimų fragmentai užfiksuoti naujojo kalendoriaus nuotraukose. Šiaulių vyskupas šias vietas lankė ir fotografavo piligriminių kelionių metu. Vienoje iš stebuklo vietų Orviete (Italija) vyskupas sakėsi buvęs net tris kartus, paskutinį kartą – šių metų spalį. Pasidalijęs kelionių įspūdžiais, ganytojas pabrėžė Eucharistijos reikšmę sakydamas, kad šis stebuklas vyksta kiekvieną kartą, kai aukojamos šv. Mišios.

-irat-

Baigėsi Vyskupų sinodo asamblėja

(KAI) Spalio 4–25 d. Vatikane vyko Vyskupų sinodo asamblėja tema „Šeimos pašaukimas bei misija Bažnyčioje ir šiuolaikiniame pasaulyje“. Spalio 24 d. Sinodo tėvai patvirtino asamblėjos darbo rezultata, baigiamąjį dokumentą *Relatio finalis*. Jie balsavo už kiekvieną iš 94 dokumento punktų atskirai. Procedūroje dalyvavo 265 Sinodo tėvai, taigi reikalinga dviejų trečdalių dauguma sudarė 177 balsus. Visi punktai priimti didele balsų dauguma; nedidele balsų dauguma priimti 84–86 punktai. Baigiamasis dokumentas susideda iš įžangos, trijų dalių po 12 skyrių, kurie savo ruožtu padalyti į punktus. Nors dokumentas skirtas popiežiui, jis, panašiai kaip po pernykštės asamblėjos, nurodė jį viešai paskelbti drauge su balsavimo rezultatais. *Relatio finalis* baigiamas malda Šventajai Šeimai, taip pat Sinodo tėvų prašymu, kad popiežius savo nuožiūra parengtą dokumentą šeimos tema. Lietuvos Vyskupų Konferencijai Sinode atstovavo kardinolas Audrys Juozas Bačkis.

Asamblėjoje taip pat paskelbtas pareiškimas dėl padėties Artimuosiuose Rytuose, Afrikoje ir Ukrainoje. Vykstant Sinodo asamblėjai spalio 17 d. buvo paminėtos 50-osios Vyskupų sinodo institucijos įsteigimo metinės. Spalio 18 d. Šv. Petro aikštėje popiežius kanonizavo šventosios Kūdikielio Jėzaus Teresės tėvus, sutuoktinius Liudviką Martin ir Mariją Azeliją Guerin. Toje pačioje iškilmėje kanonizuoti taip pat vargšams tarnavę kunigas ir vienuolė: Sinodo dokumente pabrėžtas ryšys tarp pašaukimų į šeimos gyvenimą, pašvęstąjį gyvenimą ar kunigystę.

Relatio finalis

Vatikano Spaudos salės direktorius kun. Frederiko Lombardi SJ, spaudos konferencijoje pristatydamas baigiamąjį dokumentą, atkreipė dė-

mesį, kad dokumente kalbama apie daugelį sunkumų, su kuriais susiduria šeimos, tačiau drauge nurodomas ir šeimos gebėjimas susidoroti su jais. Jis pabrėžė, kad apskritai dokumento tonas yra pozityvus; Sinodas žymiu mastu papildė ankstesnį darbinį dokumentą *Instrumentum Laboris*. Pasak jo, popiežiaus *motu proprio* dėl santuokos niekinimo paskelbimo reformos taip pat veiksmingai prisidėjo prie Sinodo darbo.

Kun. F. Lombardi taip pat kalbėjo apie paragrafus, kuriuose aptariama sudėtingų šeimyninių situacijų sielovada ir kurie buvo priimti tik nedidele balsų dauguma, reikalinga pagal reglamentą. Sinodo baigiamasis dokumentas patvirtina sakramentinės santuokos neišardomumo doktriną, – santuokos, kuri nėra jungas, o veikiau Dievo dovana, pagrįsta Kristaus santykiu su Bažnyčia. Dokumente pabrėžiama, jog tiesa ir gailėstingumas Kristuje tampa viena, ir tai ragina priimti sužeistas šeimas. Sinodo dokumente nėra tiesiogiai minima Eucharistijos galimybė išsiskyrusioms ir civilinę santuoką sudariusioms poroms, tačiau primenama, kad jie nėra ekskomunikuoti, o ganytojai raginami analizuoti sudėtingas šeimynines situacijas. Šis ištyrimas turi būti vykdomas pagal Bažnyčios mokymą pasitikint Dievo gailėstingumu, nuo kurio nei vienas negali būti atskirtas. Kohabitacijos atveju dokumente raginama konstruktyviai žvelgti į porų situacijas, siekiant suteikti joms galimybę žengti atsišvėtimo keliu ir siekti santuokos bei šeimos pilnatvės pagal Evangeliją.

Homoseksualumo klausimu tvirtinama, kad homoseksualių polinkių turinčių žmonių diskriminacija nepriimtina; drauge pabrėžiama, jog Bažnyčia priešinga tos pačios lyties asmenų sąjungoms; nepriimtinas Bažnyčiai daromas spaudimas, kad ji tam pritartų. Atskiri paragrafai skirti imigrantų, pabėgėlių, persekiojamų šeimų klausimams, – jų nariai dažnai

išskiriami ir gali tapti prekybos žmonių aukomis. Juos taip pat raginama svetingai priimti, primenant jų teises, tačiau taip pat ir pareigas priimančiose šalyse. Tarp šeimos gyvenimą temdančių šešėlių Sinodo tėvai mini krikščionybei priešingą politinį bei religinį fanatizmą, persekiojimus, skurdą, nedarbą, korupciją, didėjančią individualizmą, *gender* ideologiją.

Dokumente pateikiami pasiūlymai, kaip stiprinti parengimą Santuokai. Jaunuoliams, kurie dažnai atgrasomi nuo šeimos, reikalingas emocinis ugdymas, pabrėžiant skaistumo ir atsidavimo dorybes. Kalbant apie lytiškumą ir kūniškumą privalu pabrėžti atsakingą tėvystę, atsižvelgti į Pauliaus VI enciklikos *Humanae vitae* mokymą.

Kreipiamasi į institucijas prašant paremti palankią šeimai politiką, o politinėje veikloje dalyvaujantys katalikai raginami saugoti šeimą ir gyvybę. Kalbama taip pat apie mišrias santuokas ir iškeliamas jų pozityvus vaidmuo puoselėjant ekumeninį ir tarpreliginį dialogą.

Tekste svarstoma, kaip keisti Bažnyčios kalbėseną, kad Evangelijos skelbimas atlieptų giliausius žmogaus troškimus. Tai reiškia, kad reikia ne tik pateikti taisyklių sąrašą, bet ir skelbti malonę, leidžiančią išgyventi šeimos gerį.

Galiausiai dokumente pabrėžiamas šeimos grožis: tai namų Bažnyčia, pagrįsta vyro ir moters santuoka, pamatinė visuomenės ląstelė, padedanti augti visuomenei. Dokumentas baigiamas Sinodo tėvų prašymu, skirtu Šventajam Tėvui, kad jis parengtą dokumentą šeimos tema.

Sinodiškumo patirtis

Spalio 5 d. pradedant asamblėjos darbą popiežius Pranciškus pabrėžė, kad Sinodas nėra kongresas ar parlamentas, bet bažnytinio gyvenimo

išraiška: keliaudama drauge Bažnyčia siekia išskaityti tikrovę tikėjimo akimis. Sinodas nėra parlamentas, kur siekiant konsensuso reikia derybų, kompromiso ar paktų sudarymo. Platų įvadą į Sinodo tematiką pateikė generalinis relatorius kardinolas Peteris Erdö. Pagal Sinodo darbo dokumentą pirmąją savaitę svarstyti šeimai tenkantys iššūkiai dabarties socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje. Antroji savaitė buvo numatyta šeimos pašaukimui, o trečioji – šeimos misijai Bažnyčioje aptarti. Sinodo darbas vyko klausantis pranešimų per plenarinius posėdžius, vadina-mąsias generalines kongregacijas, taip pat diskutuojant 13 kalbinių grupių – *circuli minores*. Apie jų darbo rezultatus buvo informuojama Vatikano Spaudos salės organizuotose spaudos konferencijose. Ne vienas sakė, kad diskusijos grupėse buvo geriausia Sinodo dalis. Požiūrių ir nuomonių skirtumai ypač išryškėjo diskutuojant apie išsiskyrusių ir kitą santuoką sudariusių katalikų sielovadą. Daugelis Sinodo tėvų iš Afrikos ir Azijos atkreipė dėmesį, kad svarstyti šeimos iššūkiai labiau susiję su Vakarų pasaulio kontekstu.

Žiniasklaidos komentaruose dažnai minėtas vokiečių kalbinės grupės *Circulus germanicus* indėlis formuluojant baigiamąjį dokumento punktus apie išsiskyrusių sielovadą. Šioje grupėje dirbo skirtingų požiūrių teologai, tarp jų: Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektas kardinolas Gerhardas Ludwigas Mülleris, kardinolai Walteris Kasperis, Kurtas Kochas, Reinholdas Marxas, darbo grupės moderatorius buvo Katalikų Bažnyčios katekizmo redaktorius kard. Christophas Schönbornas. Pabrėžtina, jog nepaisant požiūrių įvairovės grupei pavyko pateikti vienbalsiai priimtą pasiūlymų formulotę. Vokiečių grupės teologai, remdamiesi šv. Tomo Akviniečio ir šv. Jono Pauliaus II mokymu, plėtojo požiūrį, kad įvairios išsiskyrusių asmenų situacijos traktuotinos dife-

rencijuotai. Pagal siūlomus tyrimo kriterijus, jis atliekamas drauge su nuodėmklausiu „*forum internum*“.

Sinodo pasiūlymų tolesnės plėtros ir įgyvendinimo laukiama po būsimo popiežiaus dokumento išstarmės. Užbaigdamas Sinodo asamblėją popiežius Pranciškus sakė: „Sinodo patirtis taip pat leido mums geriau suvokti, kad tikrieji dogminio mokymo gynėjai yra tie, kurie laikosi ne jo raidės, bet dvasios, ne idėjų, bet žmonių, ne formulių, bet Dievo meilės ir atleidimo neužtarnaujamumo.“ Jis taip pat pabrėžė vertybių įkultūrinimo svarbą ir priminė savo pirmtakų skelbtą Dievo gailėstingumo žinią.

Pasaulinis Marijos radijo kongresas ir susitikimas su popiežiumi

Spalio 25–30 d. Italijoje, Kolevalencoje, vyko VI Pasaulinis *Marijos radijo* kongresas „Į pasaulio kelius su Marija“, kuriame dalyvavo per 80 delegacijų (daugiau kaip 200 dalyvių) iš viso pasaulio. Šiuo metu pasaulyje darbuojasi 75 *Marijos radijo* stotys 70 šalių penkiuose kontinentuose. Netrukus transliacijas pradės dar 6 naujos stotys.

Marijos radijo prezidentai, programų direktoriai ir koordinatoriai kas treji metai susirenka drauge mels-tis, kalbėtis, ieškoti būdų, kaip kuo geriau atsiliepti į šiandienos Bažnyčios evangelizacinės misijos poreikius bei iššūkius. Yra susitinkama ir su popiežiumi.

Šiomet susitikimas su popiežiumi Pranciškumi buvo ypatingas, nes buvo numatyta asmeninė audiencija. Ligi šiol susitikimai vykdavo tik bendrosiose audiencijose. *Marijos radijui* paskirti asmeninę audienciją popiežius Pranciškus nusprendė iškart, kai jam buvo pristatyta, kaip plačiai šis radijas yra paplitęs pasaulyje, ypač Afrikoje. Tai jam padarė didžiulį įspūdį.

Pradedant audienciją tėvas Livio Fanzaga, *Marijos radijo* įkūrėjas, kreipdamasis į popiežių sakė: „*Marijos radijas* yra ypatingas, gimęs iš krikščioniškos Dievo tautos meilės Marijai ir išlaikomas vien klausytojų aukomis ir maldomis, bendradarbiaujantis su Bažnyčia, padedantis jai priartinti sielas prie Dievo. Radijas yra paprasta priemonė, prieinama visiems, galinti tarnauti įvairiose gyvenimo situacijose: jo klausomės namie, automobiliuose, ligoninėse, kalėjimuose. Šio radijo bangos pasiekia kiekvieną žemės pakraštį ir žmogų, kad ir kur jis būtų. <...> Šiuo metu visas mūsų dėmesys ir jėgos nukreiptos į Afriką ir Aziją, kur yra Bažnyčios ateitis. Priimdami Jūsų Šventenybės rūpestį, steigiamo *Marijos radijo* stotį arabų kalba, kad Artimuosiuose Rytuose persekiojamiems krikščionims jis galėtų būti paguodos ir vienybės ženklas.“

Popiežius Pranciškus savo kalboje paminėjo, kad kasdien visame pasaulyje *Marijos radijo* klausosi 30 milijonų žmonių, patvirtino tą kelią, kuriuo *Marijos radijas* žengia, bei pabrėžė jo bendradarbius prižiūrėti „savo maldos „vidinį sodą“, klausytis Dievo žodžio ir nuolat maitinti save geru skaitymu, idant tikėjimas gilėtų. Popiežius sakė: „Patys gyvenkite tuo, ką siūlote savo programose. Ir dar: niekada nepamirškite, kad jūs kitiems siūlote kažką didingo ir unikalaus, t. y. krikščionišką viltį, kuri yra daug daugiau nei paprasta dvasinė paguoda, nes remiasi Prisikėlusiojo galia, yra liudijama tikėjimo ir meilės darbas.“ Jis kalbėjo apie tai, kad savanorystė *Marijos radijuje* yra tarnystė vietinei Bažnyčiai.

Šventasis Tėvas pabrėžė: „Kad ir toliau galėtumėte vykdyti savo sumanymą, esate atsidavę Apvaizdai. Jos dėka jums niekada nepritrūko būtiniausių kasdienių dalykų, atnaujino-te technologijas, kad *Marijos radijas* galėtų plėstis, kad galėtumėte žengti kartu su laikmečiu. Pirmiausia tai

padarėte Italijoje, o paskui daugelyje pasaulio šalių ir tai atlikote stebėtinai greitai ir solidariai. Dabartinis iššūkis yra išlaikyti kuklumą ir toliau ieškant reikiamų atnaujinimo priemonių.“ Jis kvietė *Marijos radijo* bendradarbius išlaikyti įsipareigojimą, kuris tapo tikra misija, išlikti ištikimiems Evangelijai ir Bažnyčios mokymui kartu klausantis visuomenės ir žmonių, ypač vargšų ir esančių užribyje, „kad jiems galėtumėte būti atskaitos taškas ir palaikymas.“

Baigdamas savo kalbą Šventasis Tėvas pavedė Švč. Mergelės Marijos globai visus *Marijos radijo* bendradarbius ir jų šeimas, jų ateities planus ir visus klausytojus bei paprašė melstis už jį. Vėliau kiekvienas iš daugiau kaip 200 kongreso narių galėjo asmeniškai prieiti prie popiežiaus ir jį pasveikinti.

Lietuvos *Marijos radijui* atstovavo jo prezidentė Egidija Vaicekauskienė ir programų direktorius kun. Gintaras Blužas OFS. Popiežiui buvo įteikta Vilniuje saugomo Gailestingojo Jėzaus paveikslo kopija su kvietimu aplankyti Lietuvą.

-Kun. Gintaras Blužas OFS-

Jubiliejinė Diakonato konferencija Romoje

Spalio 21–25 d. Romoje vyko jubiliejinė Diakonato konferencija tema „Diakonas – praeitis, dabartis, ateitis“, kurią organizavo Tarptautinis diakonato centras (toliau – IDZ), įsikūręs Rotenburge, Vokietijoje. Konferencijoje dalyvavo 576 delegatai iš 35 pasaulio kraštų. Lietuvai konferencijoje atstovavo Nuolatinių diakonų ugdymo centro koordinatore Virginija Malinauskienė, Kaišiadorių vyskupijos generalvikaras mons. dr. Algirdas Jurevičius ir du kandidatai į diakonus – Kauno VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanas doc. dr. Benas Ulevičius ir Nerijus Čapas OFS.

2015-ieji Viešpaties metai Bažnyčiai yra jubiliejiniai įvairiomis prasėmis: prieš penkiasdešimt metų baigėsi Vatikano II Susirinkimas, atnaujinęs diakonatą kaip nuolatinę hierarchinę tarnybą, tais pačiais metais įsikūrė ir Diakonų rengimą bei tarnystę koordinuojantis tarptautinis centras (IDZ).

Jubiliejinę konferenciją pradėjo IDZ prezidentas prof. Klausas Kiesslingas, pasveikindamas dalyvius ir pristatydamas per penkiasdešimt metų nueitą kelią. Jį papildė keli senyvo amžiaus diakonai, pasidamidami savo prisiminimais apie nelengvą pradžią. Jubiliejinę konferenciją buvo nuspręsta organizuoti Romoje todėl, kad ir IDZ pradžia – 1965 metais įvykusi diakonų būrelio narių iš Vokietijos audiencija pas pop. Paulių VI. Susitikimo su popiežiumi metu kilo mintis įkurti diakonato tarnystės sklaidos centrą. Tad ir jubiliejų norėta švęsti ten, kur kilo IDZ idėja.

Konferencijoje nuskambėjusiose sveikinimo kalbose buvo perteikti pagrindiniai diakonų tarnybos akcentai: diakonai gyvena už Bažnyčios „mūrų“, todėl geriau pažįsta pasaulį iš vidaus; diakonate susitinka altorius ir gatvė, todėl diakonas pasitarnauja kaip tiltų statytojas tarp Bažnyčios ir to, kas dar ne (ar jau nebe) Bažnyčia. Būtent diakono kaip tiltų statytojo įvaizdis tapo dominuojantis, nes išreiškia dinamiką ir nuolatinę pastangą suartinti skirtingus krantus. Kristus juk nesakė: „Sėdėkite ir laukite, kol kas nors pas jus ateis...“, bet sakė: „Eikite!“ Būtent diakonai akivaizdžiausiai išreiškia šį evangelizacijos judesį.

Pirmasis dešimtmėtis po Vatikano II Susirinkimo buvo lemiamas diakonatui paplisti. Daugelis Susirinkime dalyvavusių vyskupų grįžo į vyskupijas ir entuziastingai rėmė diakonato atkūrimo idėją, todėl per

pirmuosius dešimt metų buvo padarytas didžiulis šuolis. Šis faktas bent iš dalies paaiškina, kodėl Rytų Europos kraštuose, taip pat ir Lietuvoje, diakonas kol kas dar nevaidina kokios nors reikšmės Bažnyčios gyvenime. Mat iš tuometinio sovietinio bloko kraštų nebuvo leista laisvai dalyvauti Susirinkime, o tie, kurie valdžios siūsti dalyvavo, nebuvo suinteresuoti perteikti Susirinkimo dvasios. Tad tai, kas kitose vietinėse Bažnyčiose įvyko prieš penkiasdešimt metų, pas mus tik dabar prasideda.

Diakonas ypač suklestėjo Lotynų Amerikos žemyne, nes ten yra vyskupijų, kur diakonų daugiau nei kunigų. Vakarų Europos kraštuose diakonų tarnybos plečiasi ne taip sparčiai, bet labai užtikrintai. Remiantis statistika, vokiškai kalbančių kraštų vyskupijose diakonai sudaro penktadalį visos dvasininkijos ir yra nuolat didėjanti grupė. Pirstatyme buvo išsakyta svajonė, kad per ateinančius penkiasdešimt metų kiekviena pasaulio parapija turėtų bent po vieną nuolatinį diakoną.

Spalio 22 d. rytą šv. Mišias aukojo Dvasininkų kongregacijos prefektas kard. Beniamino Stella. Homilijoje kardinolas kalbėjo apie diakonų tarnavimą Bažnyčioje ir užsiminė apie krikščionių bendruomenėms faktiškai vadovaujančius diakonus. Nors kardinolas plačiau šios temos nerutuliojo, tačiau konferencijos eigoje, ypač diskusijų grupelėse šis klausimas buvo aptarinėjamas plačiau. Remiantis Bažnyčios mokymu, krikščionių bendruomenei gali vadovauti tik kunigas, kuris vadovauja ir Eucharistijos šventimui. Kai kuriuose pasaulio kraštuose mažėjant kunigų, diakonai su šeimomis apsigyvena parapijų namuose ir rūpinasi tos parapijos sielovada, o parapijos klebonas, aptarnaujantis keletą parapijų, atvyksta tik švęsti Eucharistijos. Šiuo atveju faktiškai diakonas priimamas parapijiečių

kaip jų bendruomenės vadovas, nes parapijiečiai diakoną mato dažniau, negu iš kitos parapijos atvykstantį kunigą. Įdomu tai, kad patys diakonai nepritaria tokiam modeliui ir laiko jį kenksmingu, nes taip diakonas stumiamas į kunigo tarnybos sritį, o tuomet iškyla grėsmė paties diakono tapatybei.

Pirmąjį pranešimą apie diakonato reikšmę Bažnyčios misionieriškoje veikloje skaitė Kaišiadorių vyskupo generalvikaras mons. dr. Algirdas Jurevičius. Prelegentas priminė nepaprastą diakonato lankstumą ir dinamiškumą prisitaikant prie vis besikeičiančių Bažnyčios sąlygų. Visuomenei nuolat keičiantis, svarbu turėti paslankią ir nesustabarėjusią Bažnyčią, gebančią atsilipti į sielovadinius visuomenės poreikius.

Pranešėjas daug dėmesio skyrė popiežiaus Pranciškaus fenomenui ir, remdamasis enciklikos *Evangelii gaudium* mintimis, siekė nubrėžti misionieriško diakonato matmenis: a) išeiti (*exodus*) iš užsisklendimo ir patogaus įsikibino į saugumą (plg. EG 49); b) nuo saugojimo pastoracijos pereiti prie ryžtingai misionieriškos pastoracijos (plg. EG 15); c) nebijoti suklydimų misionieriškai veikiant, bet bijoti užsisklęsti ir save įkalinti klaidingą saugumo jausmą teikiančiose bažnytinėse struktūrose (plg. EG 49); d) nediskriminuoti vargšų teikiant jiems tik materialinę pagalbą, bet prioritetu laikyti religinį dėmesį vargšams (plg. EG 200); e) nebijoti naujovių ir kūrybiškumo, nes „Jėzus Kristus gali sulaužyti nuobodžias schemas, į kurias jį įspraudžiame, ir nustebinti nuolatinio dieviškuoju kūrybiškumu“ (EG 11). Autentiška evangelizacinė veikla visada yra nauja ir kūrybiška.

Popiežius kaip *Dievo tarnų tarnas* yra ir Aukščiausiasis Bažnyčios diakonas, nes Šventimų sakramen-

te pirmieji ir pamatiniai šventimai yra diakono, todėl tiek kunigai tiek vyskupai savo pareigas atlieka turėdami pamatinį nusistatymą – tarnauti Dievo tautai.

Jubiliejinės Diakonato konferencijos laikas sutapo su paskutine neeilinio Vyskupų sinodo šeimų klausimais savaite, todėl dėl užimtos dienotvarkės popiežius Pranciškus negalėjo suteikti privačios audiencijos konferencijos dalyviams.

Prelegentas mons. A. Jurevičius atkreipė dėmesį į tai, jog kalbėdamas apie diakonų tarnybą jis turi mintyje ir parapinę bendruomenę, kuri dėl diakono animuojančios veiklos pati tampa atviresnė artimo meilės darbams. Diakonas negali būti vienišas kovotojas socialinio ar sekuliaristinio karo lauke. Jį remia ir jam padeda visa krikščionių bendruomenė, kuri, diakono skatinama, ir pati tampa labiau diakoniška.

Didžiulio susidomėjimo sulaukė Maringá arkivyskupo Anuar Battisti (Brazilija) pasidalijimas, nes Brazilijoje darbuojasi per keturis tūkstančius diakonų. Jo vadovaujamoje vyskupijoje dėl didžiulio gimstamumo daugėja gyventojų, o kunigų skaičius didėja kur kas lėčiau. Statistiškai žvelgiant, vienam kunigui tenka daugiau kaip 50 tūkstančių tikinčiųjų, todėl be diakonų Bažnyčios gyvenimas būtų neišsivaizduojamas. Daugelis parapijų turi po keletą diakonų, kurie ant arklio arba pėsčiomis kasdien kelias valandas keliauja iki atokiau gyvenančių tikinčiųjų, plastikiniuose indeliuose neša šv. Komuniją, rūpinasi sielovada. Nuo parapijos centro nutolę gyventojai diakonus mato kasdien, o kunigą gan retai, todėl diakono tarnyste ten džiaugiasi tiek kunigai, tiek ir pasauliečiai. *Ad limina* susitikime su Brazilijos vyskupais popiežius prašė vyskupų visokeriopai remti diakonato plėtrą Brazilijoje.

Apie diakonų tarnybą kalbėjęs prof. Richardas Hartmannas (Fuldos teologijos fakultetas, Vokietija) popiežiaus Pranciškaus žodžius – „Ganytojas turi kvepėti avimis“ – pritaikė diakonams, nes tarp benamių tarnaujantys diakonai tikrai „kvepia“ avimis. Profesorius apgailestaudamas kalbėjo apie gan skirtingus polius tarp Bažnyčios pasaulio ir darbo žmonių pasaulio, tarp gatvės ir Bažnyčios. Remdamasis diakono kaip tiltų statytojo simboliu, jis išvelgė dar nemažai neišnaudotų galimybių Bažnyčiai per diakonus įeiti į tas sferas, kuriose ji dar mažai pažįstama.

Vyskupas Clemensas Pickelis (Rusija) pasidalijo planais dėl nuolatinio diakonato įsteigimo didžiulėje Saratovo vyskupijoje. Tam jau rengiasi keli kandidatai, tačiau dėl didelių atstumų sunku organizuoti tinkamą pasirengimą, todėl vyskupas ieško įvairių kitų būdų rengiant būsimus diakonus.

Konferencijoje pateiktos apžvalgos, pristatančios diakonato plėtrą įvairiose regionuose. Pranešime iš Airijos buvo pasidžiaugta, kad, episkopatui vos pradėjus rengti nuolatinis diakonus, atsirado daug pašaukimų į šią tarnystę. Nors pirmieji diakonai Airijoje pašventinti tik 2012 metais, šiuo metu jau 40 diakonų tarnauja 13 (iš 26) vyskupijų. Daugiausiai diakonų yra JAV (virš 18 tūkstančių), jie darbuojasi ligininėse, kalėjimuose, kariuomenės sielovadoje, tačiau pasigendama gilesnio diakonų įsišaknijimo parapijų bendruomenėse. Diakonatas turi didžiulį potencialą, kurį dar reikia naujai atrasti, kad jis visapusiškiau pasitarnautų Dievo tautai.

Honkongo Bažnyčios atstovas kalbėjo apie Bažnyčios jaunumą ir dinamiškumą. „Mes drąsiname jaunus žmones dalyvauti tarptautiniuose susirinkimuose, iš kurių grįžę jaunieji katalikai aktyviai

įsitraukia į parapijų gyvenimą“, – kalbėjo prelegentas. Prieš 30 metų Honkongo Bažnyčia aktyviai pradėjo rengti pasauliečius, iš kurių 1993 m. radosi pirmieji kandidatai į diakonus. Siekiama, kad kandidatai ateitų iš įvairių profesinių grupių. Prieš įsteigiant diakonatą 80 proc. kunigų buvo tam priešingai, o praėjus keleriems metams po pirmųjų diakonų šventimų 80 proc. kunigų jau pritarė diakonatui. Tai rodo, kad kiekviena vietinė Bažnyčia turi labai atsakingai žvelgti į diakonų rengimą, nes skuba ir nedėmesingumas gali gan greitai diskredituoti taip svarbią Bažnyčiai tarnybą.

Kalbant apie diakonus negalima iš akių išleisti ir diakono šeimos, nes vaisingiausiai diakonai tarnauja tuomet, kai ir diakonų žmonos visokeriopai palaiko jų tarnystę Bažnyčioje. Kai kuriuose kraštuose (pvz., Afrikos žemyne) vedę ir gerai šeimos gyvenimą tvarkantys vyrai turi didesnę autoritetą, negu nevedę. Tad šeima tampa pamatine struktūra tolesnei diakono veiklai.

Dalis diakonų turi profesiją, iš kurios užsidirba pragyvenimui. Kai kuriuose kraštuose (pvz., Prancūzijoje), beveik visi diakonai pragyvena iš savo profesinės veiklos, nes Bažnyčia finansiškai nepajėgi jų įdarbinti. Pastebėta ir tai, kad dalis diakonų užima gan aukštas pareigas ir dirba vadovaujamą darbą. Diakonai dirba darbuojasi industrijos, švietimo, aptarnavimo bei socialinėse sferose. Kad nekiltų įtampų, svarbu tinkamai derinti šeimos gyvenimą, profesiją ir bažnytinę veiklą. Vokietijoje yra nustatyta, kad dirbantis diakonas kas savaitę įvairioms parapijos sielovados sritims skiria nuo 4 iki 6 valandų. Ši nuoroda remiasi tyrimais, jog didesnis civilinį darbą dirbančio diakono įsitraukimas į parapijos sielovadą gali pakenkti diakono šeimai. Neretai diakonų žmonos vertina Bažnyčią

kaip konkurentę, norinčią „atimti“ vyrą ir tėvą iš šeimos. Taip apribojama diakono aktyvumą parapijos sielovadoje Bažnyčia nori pasakyti, kad ji labai gerbia šeimą, taip pat vertina tą profesinio darbo sritį, kurioje diakonas dirba ir ten reprezentuoja Bažnyčią.

Pranešimą skaitęs liuteronų teologas Esko Ryökäs (Suomija) pristatė *diakonijos* sąvokos raidą liuteroniškoje tradicijoje, didžiulį vaidmenį skirdamas M. Liuterio raštams. Labiausiai klausytojus sudomino prelegento pristatyti naujausi *diakonijos* sąvoką apibūdinantys tyrimai. Pasirodo, antikiniame graikų pasaulyje diakonu buvo vadinamas kiekvienas, kuris veikė kito asmens pavedimu. Ši sąvoka nebuvo visiškai tapati tarno sąvokai, nes diakonas naudojosi to asmens autoritetu, kuris jį įgaliojo atlikti kokį nors veiksmą. Pradžioje tai nebuvo susieta vien tik su socialinėmis – karitatyvinėmis užduotimis, bet *diakonas* antikiniame pasaulyje atliko turtų administravimo, iš įgaliojimo kylančio vadovavimo bei kitas funkcijas. Iš pasaulietinės srities perėmusi *diakono* sąvoką ankstyvoji Bažnyčia taip pat diakonui suteikė įvairių užduočių, tarp kurių buvo ne tik artimo meilės vykdymas. Diakonato istorijos tyrinėtojai sako, jog diakonas veikė vyskupo įgaliotas. Tad pasitaiko, kad diakono autoritetas istoriniuose šaltiniuose kartais taip iškeliamas, jog gali atrodyti, kad diakonai yra aukščiau už kunigus (presbiterius). Diakonams buvo pavedama vyskupo vardu tvarkyti Bažnyčios turtus, atlikti kitus administracinius darbus, taip pat rūpintis ir karitatyvine veikla.

Konferencijos metu buvo įteikti apdovanojimai žmonėms, aktyviausiai veikiantiems diakonijos srityje. Aukščiausią apdovanojimą pelnė diakonas dr. László Gorove kartu su žmona Krisztina iš Vengrijos. Gydytoju dirbantis diakonas

kartu su žmona (mokytoja) Budapešte pradėjo rengti jaunavedžius santuokai ir organizuoti šeimoms dvasinio lavinimo savaitgalius, iš kurių kilo 54 šeimos vienijanti šeimų bendruomenė. Patys užauginę penkis vaikus ir sulaukę šešių anūkų jie supranta šeimos sielovados svarbą. Per 20 metų jie jau parengė gyvenimui virš 1200 porų. Iš jų tik 4 proc. patyrė skyrybas, nors, statistikos duomenimis, Vengrijoje 55 proc. šeimų išgyvena skyrybas. Pagal diakono šeimos parengtą šeimų sielovados programą rengiami savaitgaliai šeimoms Vokietijoje, Austrijoje, Rumunijoje, Serbijoje, Airijoje, Maltoje ir Suomijoje.

Antrąją premiją buvo apdovanotas Bombay arkivyskupijoje (Indija) diakonų vykdomas Bažnyčios bendradarbiavimą su sveikatos apsaugos institucijomis skatinantis projektas. Trumpa filmuota medžiaga parodė didžiuliam varge ir antisantarinėmis sąlygomis gyvenančius žmones, kurie neturi pinigų vaistams. Diakonai šiems žmonėms organizuoja mokymus apie higieną ir vaistažoles.

Apdovanota ir diakonų iš Kama-gvėjaus arkivyskupijos (Kuba) vykdoma veikla. Diakonai lanko atokiau nuo parapijos centro gyvenančius žmones, rengia privačiose namuose katechezes ir švenčia Dievo žodžio liturgiją, taip pat pasirūpina ir būtiniaisiais žmonių poreikiais. Šią veiklą diakonai vykdo jau 15 metų. Kadangi kelių sistema neišplėtotą, žmonės neturi galimybės pasiekti parapijos centro, o diakonai pas juos vyksta bekele nesunkiai įveikiančiais motociklais, kuriuos diakonams parūpino arki-vyskupija.

Spalio 23 d. jubiliejinės Diakonato konferencijos dalyviai lankė Šv. Petro ir Šv. Pauliaus bazilikas, šventė Eucharistiją diakono Šv. Lauryno bažnyčioje, o grįžę klausėsi Po-

piežiškojo šv. Antano universiteto profesoriaus t. Leonardo Lehmano OFM Cap. pranešimo apie šv. Pranciškų Asyžietį, kuris taip pat buvo diakonas. Tėvas Leonardas daug dėmesio skyrė šv. Pranciškaus laikmečiui apibūdinti ir pabrėžė, kad šventasis apleido pasaulį (*saeculum*) ne ta prasme, kad pasitrauktų iš pasaulio, bet *saeculum* jam buvo visa tai, kas nesiderina su Evangelija. Savo gyvenimo būdu jis norėjo tarsi grįžti į Jėzaus laikus ir gyventi visišku pasitikėjimu Dievo apvaizda – ir jam tai pavyko! Prelegentas daug dėmesio skyrė istoriniams šaltiniams apie šv. Pranciškaus diakonystę aptarti. Pranešimo pabaigoje nuskambėjo „Saulės giesmės“ žodžiai, kuriuos šventasis sukūrė prieš pat mirtį. Tėvas L. Lehmannas OFM Cap. retoriškai klausė: „Ar galite įsivaizduoti, kad žodžiai apie sesę saulę buvo sukurti ne gėrintis nuostabiu Asyžiaus saulėtekiu, o visiškoje tamsoje? Šv. Pranciškų užrašė tuos žodžius tamsioje celėje tuomet, kai sirgo sunkia akių liga ir visiškai negalėjo pakęsti saulės šviesos, nes tai jam kėlė skausmą. Būtent tai, kas kelia skausmą, yra vertas palankumo ir meilės tiek, kad gali būti vadinamas sese ar broliu.“

Vakare konferencijos dalyvius pasveikino Osnabriuko vyskupas Franz Josef Bode (Vokietija), neeilinio Vyskupų sinodo dalyvis. Nors buvo vėlyvas vakaras, tačiau visi su didžiu susidomėjimu klausėsi naujausių minčių apie Vyskupų sinodo darbą ir siūlomas šeimų sielovados kryptis. Vyskupas F. J. Bode mielai atsakė į klausimus.

Spalio 24 d. konferencijos dalyviai vyko į Asyžių, aplankė Švč. M. Marijos Angelų Karalienės baziliką ir šventę Eucharistiją Šv. Pranciškaus bazilikoje. Šv. Mišioms vadovavo Saratovo vyskupas C. Pickelis. Po pamaldų broliai pranciškonai padėjo giliau pažinti šv. Pranciškaus gyvenimą ir jo siekį atnaujinti Kristaus Bažnyčią. Iš šiandienos perspektyvos žvelgiant net sunku įsivaizduoti, kiek daug Bažnyčiai pasitarnavo Asyžiaus vargata (*Poverello*) būdamas „tik“ diakonu.

Jubiliejinės Diakonato konferencijos pabaigoje buvo dėkojama organizatoriams ir rėmėjams, taip pat nuskambėjo kvietimas į kitą IDZ organizuojamą konferenciją 2017 m. Strasbūre, Prancūzijoje. Dvasiškai pastiprinti sekmadienio Eucharistijos ir atnaujinę savo tarnavimą, konferencijos dalyviai išvyko namo – į visas pasaulio puses, t. y. ten, kur Bažnyčia juos siunčia tarnauti.

-Mons. Algirdas Jurevičius-

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 670 egz.

ISSN 1392-6098